

Issued on 9-2-60

Vol II
No 1

24th February, 1959
(Tuesday)

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

Official Report

PART II - Proceedings other than Questions and Answers

Business of the House	[1-3
Messages from the Council	[3-5
The Madras Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959	
The Krishna District Road Transport Service (Validation) Bill, 1959	
The Madras Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) (Andhra Pradesh Second Amendment) Bill, 1959	
Privilege Motion re	[5-14
The alleged remarks of the District Collector, Visakhapatnam against the M L As —Disallowed	
Adjournment Motion re	[14-18
The lathi charge on the people of Raigar and the surrounding villages of Bhongir Taluq on 19-2-1959. —Postponed	
Business of the House	[18-
Papers laid on the Table of the House	[18-
G O Ms No. 293, Revenue dated 10-2-1959 relating to the recommendations of the Village Officers Enquiry Committee.	
Business of the House	[19-
General discussion on the Budget for the year 1959-60	[20-64
—Not concluded	

Note — * at the commencement of the speech denotes confirmation from the
Member not received in time

**THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES**

[Part II - Proceedings, other than Questions and Answers]

OFFICIAL REPORT

---

*Thirtieth day of the Eighth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Council*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE COUNCIL

Tuesday, the 24th February, 1959

The House met at Half Past Nine of the Clock

[Mr. Speaker in the Chair]

Questions and Answers

[See Part I]

BUSINESS OF THE HOUSE

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇప్పుడు ప్రజాపార్టీ సభ్యులము అసెంబ్లీలో వ్యతిరేక వక్ష మనకు చెందిన పార్టీలో కూర్చోవడానికి నిర్ణయించుకున్నామని, వారికి అందులోపేట్లు ఏర్పాటు చేయబలసిందిగా కోరుతూ, ప్రజాపార్టీ సభ్యులైన శ్రీ బత్తిన రామకృష్ణారెడ్డిగారు నాకు వ్రాశారు. సరే, అట్లాగే చూర్చోవచ్చు. దానికి నాకేమీ అభ్యంతరము లేదు.

కాక నేషనలిస్టుపార్టీ సభ్యుడు శ్రీ మాచరాజుగారు “దెమోక్రాటిక్ పార్టీలో చేరుకావని ఇదివరకు వ్రాశారు. కాని ఆ నిర్ణయమును మార్చుకున్నాను, నేషనలిస్టుపార్టీలోనే ఉంటా”ని మరల వ్రాశారు. సరే, దీనికికూడ నాకేమీ అభ్యంతరము లేదు. వారు అక్కడే కూర్చోవచ్చు.

పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగమ) : వారి మనస్సు మరల మారి తేదో ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : మార్చుకుంటే, అప్పుడు చూద్దాము.

శ్రీ. వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం) : On a point of information, Sir. Nationalist Party Leader ను కాంగ్రెసుపార్టీలోనికి తీసుకున్నట్లుగా తెలుస్తున్నది. అలాగయితే Nationalist Party ఉంటుందా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : వారిని కాంగ్రెసుపార్టీలోనికి తీసుకున్నప్పటి మాటగదా?

శ్రీ వి.విశ్వేశ్వరరావు : కాంగ్రెసుపార్టీలోనికి తీసుకున్నట్లుగా పేషన్లలో

శ్రీ జి. ఎల్లమందారెడ్డి (కవిగిరి) : వారి P.C.C. మేం ఎంపీగా opt చేసుకున్నట్లుగా పేపర్లలో నచ్చింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది ఏమో నాన తెలియదు అది కేవలం నోటీసుకు రాలేదు.

ఒక గౌ. సభ్యుడు : అలాంటిది ఏమీ జరగలేదు

శ్రీ పిల్లలమర్రె వెంకటేశ్వర్లు : Point of clarification, Sir బైట కాంగ్రెసు కమిటీ మెంబరుగా నుండి ఇక్కడ అసెంబ్లీలో Nationalist Party Member గా కూర్చోటానికి వీలు అవుతుందా : ఏది position ను clarify చేయాలని కోరుతున్నాను. అక్కడ P.C.C. లో దాఖలుగల సైరెసులో కూర్చోని ఉంటారు గనుక ఇక్కడ ఆ విధంగా కూర్చోటానికి పీయర్లుంటారు

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు (పడిమలపేట) : అది ఎంపీలుగా గురించి విన్న పత్రికలలో వచ్చింది దానికి నేను అంగీకరిస్తున్నాను. అది వచ్చిన తరువాత గౌ. సభ్యులు clear గా చెబుతుంటారు.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసరావు : మాచరాజుగారు రాజీనామా ఇచ్చారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : కావాలంటే ఇస్తారు. దానికేమి?

శ్రీ కె. వెంకటరెడ్డి (నందిపాడు) : ఆ విషయము మీరు చెప్పిందేమి?

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇవ్వండి అది మీకు ఎట్లా చెప్పానో, వారికి ఆర్డరు చెబుతున్నాను. మీరు Nationalist Party కి రాజీనామా ఇచ్చి Democratic Party లోనికి వెళ్ళినారా?

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు : ఆయన ఇంకా రాజీనామా ఇవ్వలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : వారి రాజీనామా ఇంకా మీకు చేరలేదా?

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు : ఇంకా చేరలేదండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది విస్తే, అది ఫివరికి వందవరేనో, దానిని వారికి పంపిస్తాను. అది ఒక formality. ఇప్పుడు ఒక్క విషయమును గురించి అని గాద-బైట Congress Organization లో P. C. C. మెంబరుగా ఉండి ఇక్కడ opposition party లో-అంటే Non- Congress Party లో కూర్చోవచ్చునా అని అడిగాడు. వారు Non- Congress Party సభ్యులుగా elect అయి వచ్చారు. వస్తే ఇప్పుడు ఏమిచేయాలి అని ప్రశ్న వస్తున్నది. నాకు సంబంధించినదల్లా, election; ఇక్కడ సభలో ఒకే ఒక పార్టీ తయ్యదుగా కూర్చోవడము అంతవరకే. కాని, కాంగ్రెసు మెంబరుగా ఉండి, ఇక్కడ ఇంకొక పార్టీలోకి పోయి కూర్చుంటే, అది అంతా political action, అ disciplinary action అంతా ఆ పార్టీవారే చూడటం వారు. వారికి ఇష్టము లేకపోతే వెళ్లగొట్టు

... ఇప్పుడు, అంటే అనుకుంటే, వారి పార్టీలోనే ఉంచుకుంటారు. అది వారి ఉద్దేశం. అంతో నాలోను సంబంధము లేదు. కాబట్టి ఇప్పుడు ఉన్న వ్యక్తి ఏమి సంపదించేటట్లు ఒక పార్టీలో వ్యక్తిగా ఉండి, ఇంకొక పార్టీ సభ్యులుగా ఆపెండ్రిలో ఉన్నప్పుడు అది రెండవ పార్టీకి సంబంధము లేకుండా. ఇక్కడ మాత్రము ఒకే ఒక పార్టీలో కూర్చోవాలి. అంత. ఇప్పుడు political గా కొన్ని పార్టీలు పెట్టుకున్నారు. groups పెట్టుకున్నారు. అది అంత పార్లమెంటరీ స్పెషలిటీగా ఉంది. ఏదీ చేసుకోవలసి ఉంటుంది కాబట్టి మన మండలము ఏ పార్టీకి చెందినవాడు ఆ పార్టీలో కూర్చోని శాంతియుతముగా కార్యక్రమము నడుపుకోవాలి. అదేనా request. ఇతర విషయాలలో నాకు ఏలాంటి సంబంధములేదు.

శ్రీ బి ఎల్లమందారెడ్డి : అధ్యక్ష, Legislature Party అనేది. లోనల టైలర్ పార్టీ పోగ్రాము, దానికి ఒక symbol, election, ఎన్నికలు అన్నీ ఉంటాయేమోనా వాటితో మీకేమి సంబంధం?

మిస్టర్ స్పీకర్ : అట్లానాదు. ఇక్కడ ఏ పార్టీ తరపున ఏదీ కూర్చుంటారో, అది నాకు తెక్క. ఇతర వాటితో సంబంధము లేదు. ఎలక్షను కాగానే, speaker హోదాలో నాకు ఏ పార్టీలో ఎవరెవరు, ఎంతమంది ఉండేది ఆ రిస్టు నా పెద్దమ చిన్నది. ఆ రిస్టు ప్రకారము నీట్లు ఏర్పాటుచేస్తాను. ఆ ప్రకారము కూర్చోవాలి. అంతే కాని వారి ఎలక్షనుతో నాకు సంబంధము లేదు ఎలక్షనులో ఏమి జరిగింది, ప్రాకమాండు ద్వారా, ఎచ్చరా, Low command ద్వారా, ఎచ్చరా, అది అంత నాకు అక్కరలేదు. ఇక్కడకు వచ్చినప్పుడు మూత్రము ఒకే గానీ మాట్లాడి ఉండాలి. అది మాట్లాడే సంబంధము పెట్టుకోకూడదు. అంతే. ఏదో ఒక పార్టీ తరపున ఎన్నికై వచ్చి కూర్చుంటారు లేకపోతే ఇంకొక పార్టీలోనికి వెళ్ళరాదు. అది నాకు తెలియజేయాలి. తెలియజేయగానే, వారిని ఆయా పార్టీల సీట్లలో కూర్చోస్తే చాలు. నాకు సంబంధము అంతవరకే తప్ప వారి election ఎట్లు వూర్వోత్తరములతో నాకు సంబంధములేదు.

MESSAGES FROM THE COUNCIL

Mr. Speaker : I have received the following messages from the hon. Chairman, Andhra Pradesh Legislative Council :—

The Madras Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959,

1) "In accordance with Rule 111 of the Andhra Pradesh Legislative Council Rules as adopted under clause

(2) of Article 208 of the Constitution of India, I transmit herewith a copy of the Madras Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959 (L. A. Bill No. 4 of 1959) which was passed by the Legislative Assembly at its sitting held on the 18th February, 1959 and transmitted to the Legislative Council for its recommendations, duly signed by me and state that this House has no recommendations to make to the Legislative Assembly in regard to the said Bill”.

The Krishna District Road Transport Service (Validation) Bill, 1959.

2) “In accordance with Rule 111 of the Andhra Pradesh Legislative Council Rules as adopted under clause (2) of Article 208 of the Constitution of India, I transmit a copy of the Krishna District Road Transport Service (Validation) Bill, 1959 (L. A. Bill No. 1 of 1959) as passed and agreed to by the Council on the 21st February, 1959 without any amendment and signed by me.”

The Madras Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) (Andhra Pradesh Second Amendment) Bill, 1959.

3) “In accordance with Rule 111 of the Andhra Pradesh Legislative Council Rules as adopted under clause (2) of Article 208 of the Constitution of India, I transmit a copy of the Madras Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) (Andhra Pradesh Second Amendment) Bill, 1959 (L. A. Bill No. 3 of 1959) as passed and agreed to by the Council on the 21st February, 1959 without any amendment and signed by me.”

శ్రీమతి ఆరుట్ల కమలాదేవి (ఆలేరు) : అధ్యక్షా, నేను ఒక adjournment motion ఇచ్చాను. దాని వంగతి ఏమి అయిందో తెలియలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇలాంటివి అన్నీ నేను ఆపీసుకు వంపుతాను. అక్కడి నుండి నోట్సుతో సహా వచ్చిన తరువాత వాటి విషయము తీసుకుంటూ ఉంటాను.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి (మాచెర్ల) : అధ్యక్షా, నేను ఒక adjournment motion ఇస్తే దానిని 18వ రోజు నాదే తీసుకు పోనని వెంటిచ్చారు. 18వ

lege Motion re :
alleged remarks of the District
ector, Vishakapatnam against
M.L.As

24th February, 1959. 5

పో.ఎం.డి. 19వ తేదీన అడిగితే మంత్రిగారి వద్ద నుంచి information దింపి అన్నారు. అది నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టులో సంబంధించినది. ఇంతవరకు విషయమే ఎత్తుకోలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది ఇంకా జరుగుతున్నదా ?

శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి : ఇంకా జరుగుతునే ఉన్నదండీ.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్నం-రిజర్వుడు) : 19వ తేదీన పక్కల మరల అసెంబ్లీ ఎదుటకు వస్తాయా; లేకపోతే lapse అయి పోతాయా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : నేను ఏమి చెప్పానో జ్ఞాపకములేదు. కాని, ఇప్పుడు నేనేమీ ఓరల్ గా చెప్పలేను.

PRIVILEGE MOTION RE:

The alleged remarks of the District Collector, Vishakapatnam against the M L.As.

మిస్టర్ స్పీకర్ : శ్రీ పాగి సూర్యనారాయణరాజుగారు విశాఖపట్నం జిల్లా కలెక్టరుగారు కొన్ని అసభ్యమైనటువంటి remarks Legislative Members మీద pass చేసినారని ఒక privilege motion ఇచ్చినారు. ఈ Privilege Motion విషయమై మరల వట్టమంతా జాగ్రత్తగా వదిలారు. ఎందుకంటే ఇటువంటివి చాల వస్తున్నవి. మీరు చెప్పేది విన్న తర్వాతనే నేను orders pass చేస్తాను. కలెక్టరుగారు members ను 'insult' చేసేటటువంటి వాక్యాలు పలికివుంటే అది privilege క్రింద వస్తుంది. కానన న్యాయాధిపతుల నర్కారు ఉద్యోగస్తులు ఎందుకు dismiss చేయకూడదని వారు public meeting లో అన్నారని చెప్పుచున్నారు. కలెక్టరుగారు చేసిన remarks ను గురించి గవర్నమెంటు వారేదైనా చెప్పేదా? మీరు ఆయనకు వ్రాసి, reply ఎచ్చిని తర్వాత, ఆయనది తప్పుగా ఉంటే ఏదైనా warning ఇస్తాడా? లేకపోతే Privileges Committee వంటిదేదా?

శ్రీ ఆర్. వి. రామకృష్ణరాజు : అద్యక్ష, మీరు చెప్పేది మాకు అర్థం కావడములేదు.

Mr. Speaker : Yes, I am reading. "I hereby give notice for the motion of privileges under Rule 174 of Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules. "The District Collector, Visakhapatnam, on the 24th December 1958

said in a public meeting during his speech on the occasion of N.E.S. Block Opening at Vaddadi, Visakhapatnam District, that it would have been better, if they (Government servants) are given the powers to dismiss M.L.As. also, which is breach of privilege." అది అన్నాడు. అప్పుడు కూడా dismiss చేయడానికి power ఇస్తే చాలా బాగుంటుంది M.L.As. ను dismiss చేయాలని సర్కార్ ఉద్యోగస్తులనుండి రావడమంటే, అది intolerable M.L.As. are the Sovereign Body. వారు వీరి హక్కులు, ఉద్యోగస్తులు అంటే సెక్రటరీల దగ్గర నుంచి గ్రామవెట్టివరకు కూడా - they are the servants of the Govt. and the Govt. represents the Sovereign Body. M.L.As. ను dismiss చేయడానికి చాలా అధికారముందాలని నీవముగా మాట్లాడిన చాలా నిమిషాలే ఇది privilege క్రింద వుంటుంది నా ఉద్దేశము. దీనిని గురించి గర్వమెందువారు ఏమైనా చెప్పారా లేకుంటే Privileges Committee కి పంపించ వుంటారా ?

శ్రీ డి. శ్రీరామమూర్తి (మాదిగుల) : అప్పుడే, ఇది నా సమస్య ములో జరిగింది. ఆ meeting ను నేను conduct చేయడానికి కలెక్టర్ గారు ఆ మాదిరిగా సమాధానము చెప్పలేదు. ఇంకొక విధంగా అర్థము చేసుకొని వారలాగు చెప్పివుంటారే కాని కలెక్టర్ గారు మాత్రము అలాగు మాట్లాడినాడు.

శ్రీ డి. రామబ్రహ్మం (కుప్పం) : అదృష్టం, కలెక్టర్స్ conference యీ రోజు జరుగుతుంది. ఆ కలెక్టర్ గారు కూడా ఇక్కడికి వచ్చివుంటారు. అ విషయమును కనుగొని లేవట్టి దీనిని వాయిదా వేస్తే బాగుంటుంది ముగించేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) : అప్పుడు, నా information ఏముంటుంటే జిల్లాలో యీ వంగళం గురించి చాలా విరివిగా చర్చించుకోవడం జరిగింది. ఇటీవలనే, నేనాజిల్లాకు వెళ్లినపుడు నాకు తెలిసిన ధోరణి ఏమిటంటే - యీ ఉద్యోగస్తుల వ్యవహారాలేమీ బాగులేవని సభ్యులు కొంచెము దీప్రంగా ముగ్ధులు, అందువల్ల కలెక్టర్ గారు, యీ ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్తులను dismiss చేసే అధికారము కావనవసరములే ఇచ్చివేస్తే బాగుంటుంది; మమ్మీలను పడే పడే పులివారి అన్ని ధోరణిలో వారు మాట్లాడారని నా information, అందువల్ల ఆరిగిజేసా, ఇది నిజమే కనుక కనుగొంటే బాగుంటుంది.

Amended Motion re.
The alleged remarks of the District
Collector, Vishakhapatnam against
the M. L. As

14th February, 1937.

శ్రీ సి. శ్రీరామమూర్తి (విజయనగరము) :- అధ్యక్ష, అది నిజంగా జరిగివున్నట్లేలే విప్పనిసరిగా Privileges Committee పంపింపండి. కాని అది జరిగిందా లేదా అనేదే స్పష్టం. ఇది పబ్లిక్ లో జరిగింది. అక్కడ వున్న శాసన సభ్యుడు శ్రీ డి. శ్రీరామమూర్తి. వారు ఏర్పాటుకేసిన మీటింగుకు కలెక్టర్ గారు హాజరైనారు. ఆ సందర్భంలోనే శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజుగారు ఆక్షేపము మీద వచ్చారు. అందుచేత అక్కడ వ్యత్యక్షంగా వున్నవారే స్పష్టము చేస్తున్నారు ఆ సందర్భంలో ఆ రకంగా అనలేదని. అంతే కాదు, ఇందులో ఇంకొక విషయం కూడా ఇమిడివున్నది. కాంగ్రెస్ తరపున గెలిచినటువంటి శాసన సభ్యులు గెతెటెడ్ అఫీసర్లను చాలమందిని ఇదిరీ చేశారని, అనేక సందర్భములలో వారిని నేనే ఇదిరీ చేయించానని—ఆ రకంగా ఆ మీటింగులో శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు గారు చెప్పడము జరిగింది. వారే యీ petition ను అందజేసినవారు “బిల్లీ ఎండును, dismiss చేసే అధికారము కూడా మీరేలేనటుంటే దాగుంటుందన్న సందర్భము తప్ప కలెక్టర్ గారు ఆ విధంగా అనలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- వారి మాట మీరెందుకు. శ్రీరామమూర్తి గారిని తిగిన విధంగా గౌరవించేకత్తి నాటన్నది. ఈ విషయంలో మీ remarks తో పని లేదు. ఒక గౌరవసభ్యుడు అన్నాడని ఇచ్చారు. ఇంకొక గౌరవసభ్యుడు అయిన అనలేదన్నారు. కనుక శ్రీ సరసింహమూర్తిగారు చెప్పింది విధానము వారేమో మాట్లాడుతున్నాడు.

శ్రీ డి. సరసింహమూర్తి (అమలాపురము) :- అధ్యక్ష, తీర్మానము ఏమియైన సభ్యులు అక్షర actual గా ఏమిజరిగిందో చెప్పిన తర్వాత మిగిలిన ..

మిస్టర్ స్పీకర్ : వాటచెప్పారు—కలెక్టరుగారు యీ మాట అన్నారని.

శ్రీ జి. నరసింహమూర్తి : వారు విపులంగా మాట్లాడలేదంటే

మిస్టర్ స్పీకర్ : తమరు కూర్చోండి. మీరంతా మాట్లాడుతున్నారు కాబట్టి వారివారు జవాబు చెప్పలేదు.

శ్రీ డి. కొండయ్య చౌదరి (రిండుకూరు) :- అధ్యక్ష, ఇటువంటి తీర్మానము ఏర్పాటును దొరకే members చెప్పినటువంటి ధోగట్టు ప్రకారమే privilege టాకుందా? లేకపోతే ఒక paper ద్వారానో లేక వార్తాపత్రికలో ఇట్లా అన్నాడని ఏదైనా authoritative గా రావలసిన అవసరమందా? లేక దొరకనే మోబిల్స్ వచ్చి ఫలానా జిల్లా కలెక్టర్ యీ మాదిరిగా అన్నాడు కాబట్టి దీనిని privi-

lege motion క్రింద prima facie గా తీసుకొని అసెంబ్లీ, కాలాన్ని వ్యర్థం చేర్చి దానికి అవకాశమున్నదా? దీనిని గురించి తాము ruling ఇుస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : గా. సభ్యులు చెప్పింది సరైనదికాదు. Paper report కంటే సభ్యులు అక్కడ మేము విన్నాము; చూడవలసివంటిది చాలా important. Paper లో correspondents వ్రాసినటువంటిది important కాదని బాగుగా తెలిసికొనవలసియున్నది. తాము కాలము వృథా ఔతుందనే ఊహ చాలతప్పు. కనుక దానిని మీరు withdraw చేసుకోండి. The paper correspondent might have written in an irresponsible manner. మెంబరు నా ఎదుట జరిగిందన్నపుడు— prima facie case is there. ఈ case లో ఇప్పుడు difference of opinion వస్తున్నది. కనుక దానిని గవర్నమెంటుకు refer చేసి విచారణ చేయడానికిస్తే బాగుంటుందేమో అని నా అభిప్రాయము. శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణ గారూ తమరు నమోదానము చెప్పండి.

శ్రీ రాజా సాగి సూర్యనారాయణగారూ (నరసపట్నం : జనరల్) : తమరు నాకు అవకాశమిస్తే మనవి చేస్తాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : చెప్పండి.

శ్రీ రాజా సాగి సూర్యనారాయణగారూ : అధ్యక్ష, యీ విషయాన్ని గురించి తమ ద్వారా సభవారందరికీ తెలియజేస్తాను. అక్కడ జరిగిందేమిటంటే M. L. As. ను dismiss చేసే హక్కు, మాకుకూడా వుంటే బాగుండునని కలెక్టరుగారు చెప్పి విచ్చారు. నా గౌరవము కొరకుకాదు నేను మనవిచేసేది. ఇది మన అసెంబ్లీ సభ్యులందరికీ వర్తిస్తుంది. భారత రాజ్యాంగము ప్రకారము M. L. As. కు ఉన్న హక్కు ఉద్యోగస్తులు యీ విధంగా భంగపరచడమైందని మనవిచేస్తున్నాను. నేనేదో అవగ్రహించినట్లుగా చూట్టాడనని M. L. As. చెప్పారు. మేము విన్నామిదిటా చెప్పుచున్నాడు. ఆ విషయాన్ని గురించి చెప్పడానికి నాకు కొద్దిగా అవకాశమిస్తే మనవి చేస్తాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : చెప్పండి. మీరు చెబుతున్నారుకదా.

శ్రీ రాజా సాగి సూర్యనారాయణగారూ : పట్టణ N. E. S. Block కు 24-12-58 సాయంత్రము 4 మంటల సమయంలో కలెక్టరుగారు పోలీసులతోపాటు విముచితులను సందర్శించి యీ మీటింగు జరిగింది ఈ మీటింగు సందర్భంలో Planning officer గారు నాకు invitation పంపించారు. ఈ Block కు పోలీసులతోపాటు కలెక్టరుగారు చేస్తున్నారని మీరు రావలసినదని" అందులో ఇతర

the alleged remarks of the District Collector, Vishakapatnam against the M.L.As

కార్యక్రమాన్ని గురించి కూడా తెలిపారు. ఆ వద్దది మెంబర్లైన శ్రీరామమూర్తి గారు కూడా కార్యక్రమమంతా తెలియజేస్తూ అందులోనే lunch కూడా ఏర్పాటుచేస్తున్నామని హరిజనులచేత శ్రమదానము చేయిస్తున్నామని తోటనానికి దయచేసి invitation కార్డులు తీసుకరావలసిందని అదే కాపీకి add చేస్తూ మాకు invitation పంపించారు. యీ రెండు invitations చూచుకొని వెళ్ళడము న్యాయము. దర్మము అని వెళ్ళాను. శ్రీరామమూర్తి గారే president గా వ్యవహారము నడిపించారు. వారిని ఎవరూ propose చేయలేదు. ఆ కార్యక్రమములో ఉన్న ప్రకారం speakers మాట్లాడిన తర్వాత వచ్చు కూడా ఉపన్యాసమివ్వమని కోరారు. నేను మాట్లాడుతూ యీ N. E. S. Blocks లో ఉన్న కష్టసుఖాలను గురించి మనవి చేశాను. "ఉరల్ల Block లో మొట్టమొదట యీ head-quarters స్థాపన : పయంలో తగవుపెచ్చింది. దాని విషయంలో మేము collector గారు differ అయినాము. అందుకు గుర్తుకొంటున్న వెళ్ళితేనే రాని మాకిది తిరిగిరాలేదు. మీ head-quarters తగవుకూడా ఇప్పుడు పొగిరంభించారు. ఈ head-quarters తగవు మన జిల్లాలోనే కాకుండా ఇతర జిల్లాలలో కూడా ఉంది. ఇది చాలా అసందర్భము గాను, అన్యాయముగాను చాలా తోరుగా సాగిపోతుంది." దీనికి కారటరెసిరంటే మొట్టమొదట Block head-quarters నిర్ణయం చేసిన ఉద్యోగస్తులు. తోపము వారిదై వుండాలి. ఎందుకంటే మొట్టమొదటనే మీ అందరి నిర్ణయము తీసికొనిన తర్వాత head-quarters ను నిర్ణయించి వుంటే యీ తగవులు మీలో మీకురావు. ఆ మాదిరి చేయలేదు కనుక మీ Block లో కూడా యీ Block head-quarters తగవుపెచ్చింది

నమితుల విల్లు ప్రభుత్వము పెట్టుచున్నాడు. అది ప్రజల అవకాశానికి నిర్దం గా ఉంది. నమితులలో భారత రాజ్యాంగము ప్రకారము నిర్ణయించుకునే హక్కు మీకు ఉంది. అలాంటి హక్కు మీకు ఉన్నప్పుడు దేనిపోని నిందలు వేయకపోవాలి. కా Block లో నేను అనేక సమయా చేయించుకున్నాను. కాకు అధికారములు ఉండి చేయించుకొనలేదు. జిల్లాకలెక్టరును chairman గాను, Block Officer ను సెక్రటరీగాను ఏర్పాటు చేస్తూ ప్రభుత్వము విల్లు తెచ్చినది. దానిని మా M.L.A.లు వ్యతిరేకిస్తున్నారు. ఉద్యోగస్తులకు అధికారములు ఉం తూ దానిని వారికి అప్పowers వుండానియు అంటున్నారు. District Boards, Taluk Boards ఉన్నప్పుడు మనకా అధికారాలు ఇచ్చివారు. ఆ సంవత్సరాని నిర్ణయిస్తున్నది. ఇప్పుడు ఏ పరిస్థితులలో ఉన్నతీ మన కంపెనీకి తెలుసు. సర్దానానీ నోర్తూని తెల్లపరెంటులు చదువురానివారుకూడ ఉన్నట్లున్నాడు. అలాంటి పరిస్థితులలో

ఈ పెన్సిడెంటులకు ఎక్కువ అధికారాలు ఇస్తే ఏమి జరుగుతుందో అర్థమవుతుంది. అందుచే ఉద్యోగస్థులను పెట్టి వారి అధ్యక్షులను సహజంగా నియంత్రించే నేను లనుకొంటున్నాను. వారు సరిగా పదవరేమోపెన్న భయము లేదు. అందుచే ఉద్యోగస్థులు లంచము తీసుకుంటున్నారని గాని, ప్రముఖుగా పదవలభించిగాని అటు కొన్నప్పటికి పనినుంచి తొలగించడము గాని, transfer చేయడము గాని చేసే అధికారము మనకు వుంది. నేను అలాచేయించాను, అది మనవి చేశాను. M.L.A. లకు కాదు అ హక్కు. ప్రతి మానవునికి వుందని తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. ఆ సందర్భములో నలుగురి ఉపన్యాసములు అయిన తరువాత కలెక్టరు మాట్లాడారు. మా మీటింగులో M.L.A. ల ఉద్యోగస్థులను dismiss చేయిస్తామని చెప్పుకొనడము గొప్ప అనుకుంటున్నారు. ఈ M.L.A. లను కూడ dismiss చేసే అధికారము మాకువుంటే బాగుంటుందని అన్నారు.

Mr. Speaker : There is a prima facie case. I shall send it to the Privileges Committee. ఉద్యోగస్థులు తప్పుచేస్తే dismiss చేసే అధికారము మనకుందాది. మన తరపున ప్రభుత్వంవారు ఈ అధికారాన్ని అమలు జరుపుతారు. అయితే కానవసర్యులను dismiss చేసే అధికారము కూడా మనకు ఉండుట మంచిదని కలెక్టర్ వంటి బాధ్యతగల అధికారి చెప్పడం తప్పు దీనిలో. prima facie case ఉన్నదని నేను విశ్వయించి దీనిని Privileges Committee కి పంపుతున్నాను. దీని మీద ప్రభుత్వం ఏమంటుంది?

అధిక కావామంత్రి, (శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి) : ఈ విషయములో ప్రభుత్వమునకేమీ సమాచారము అందలేదు. అది అట్లా ఉంచండి. ఇది విశాఖపట్టణము జిల్లాకు సంబంధించినది. ఆయన చాల అనుభవజ్ఞులు. Director of Agriculture చేసి చాల అనుభవము పంపాదించారు. ఇటీవల విశాఖపట్టణం, శ్రీకాకుళము జిల్లాలో వచ్చిన సరదం. సందర్భములో అమోఘమైన, విశేషమైన సేవ చేశారని మన శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజుగారే కాకుండా వరువులు కొవియారారు. ఉప్పుడు మనమంతా గర్వించాము. అటువంటి ఆయన "ఈ M. L. A. తను dismiss చేసే అధికారము మాకు వుంటే బాగుండునని" అన్నారు అంటే నమ్ముటకు వీలులేకుండా వుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : పారు కోసముతో అన్నారేమో :

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : కోసము వచ్చినా వట్ల మరచిపోయి మాట్లాడరని గృహంబాలిశాసనవి. M. L. A. లను dismiss చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకుగాని, కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు గాని, భారత రిపబ్లిక్ వియమించిన

The alleged remarks of the District Collector, Virudhunagar against the M. L. A.

ప్రెసిడెంటు గారి అధికారంలేదు. ప్రజలందరినీ ఈ పరిధిలోకి తెచ్చి వర్తింపజేసి అడగవచ్చు. ఈవిధముగా వారు అంగీకరించిన ఇంకొక కానాస్టమెంట్ చెబుతున్నాడు. ఏమయినప్పటికీ ఒక అపేక్షను ఏదో presumptions తో ఇటువంటి పెద్ద నక్షలో చిరస్థాయి అంత న్యాయము కాదు ముఖ్యముగా services కు న్యాయముకాదు. వ్రాసిన సమాధానము తెప్పించుకొందాం. కానక సభ్యులను వింటాము. న్యాయము అనుకొంటే అప్పుడు నివారణము; లేకపోతే services కు చాల ప్రమాదకరమని పండితీయమైనది.

డాక్టర్ యం. చెన్నారెడ్డి (వికారావాడ) :- అదృశ్యముగా విషయములో అధిక మంత్రులుగా చెప్పిన దానితో నేను ఏకభవిస్తున్నాను. ఆ సభలో హాజరైన శ్రీరామమూర్తిగారికి వివరముగా చెప్పటకు అవకాశము ముఖ్యులని నేను కోరుతున్నాను. దీనిని refer చేయడము కూడ ధర్మముకాదేమో ననిపించుచున్నది. ఒక కానాస్టమెంట్ చెప్పిన దానితో ఎంత విలువ వున్నదో ఇంకొక కానాస్టమెంట్ చెప్పిన దానితో అంతే విలువ వుంటుంది. శ్రీరామమూర్తిగారు 1,2 వార్తలు మార్చమే చెప్పారు. వివరముగా చెప్పటకు అవకాశమువ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ రాజాసాగి సూర్యనారాయణరాజు :- ఆ కలెక్టరుగారు నేను ఇట్లా అనలేదు అని అంటే నేను withdraw చేసుకొంటాను.

శ్రీ రాజాసాగి సూర్యనారాయణరాజు (వివరము) :- ఆ కలెక్టరుగారి మంచి చెడ్డలు నాకు తెలియవు అంటోంది. ఆ పదలో ఇద్దరు M. L. A. లు ఉన్నారు. ఒకరు privilege motion పెట్టారు రెండవవారు contradict చేస్తున్నారు. కలెక్టరు ఈ విధంగా అన్నాడు అంటే విశ్వసనీయముగాలేదు. చెన్నారెడ్డిగారు చెప్పిన దానితో నేను ఏకభవిస్తున్నాను. ఇది ఆలోచించనలసిన విషయము. అందుచేత ఇది prima facie case అనే విషయానికి రాలేచిపోతున్నాను.

Mr. Speaker : I am going to do this. I will refer this matter to the Government for taking the explanation of the Collector and disposing of the matter. ఆయన అనలేదని ఒకరు అంటున్నాడు. 'Explanation' is correct. I have used a correct word. ఈన Members లాంటి ముఖ్యమైనవారే. Collector వద్ద మంచి report తీసుకొని దీనిని dispose చేయండి.

శ్రీ వి. కూర్మయ్య (గుడివాడ) :- Refer చేసి గవర్నమెంటునీ dispose of చేయమని చెప్పారు. refer చేసి ఇక్కడ discuss చేసి dispose of చేస్తే బాగుంటుందని నా మనవి.

శ్రీ పార్థసారథి (రాజుపేట) : కలెక్టరు ఇంగ్లీషులో మాట్లాడాలా. లేదా తెలుగులో మాట్లాడాలా :

శ్రీ జి. అచ్చన్న : Dispose off చేయమని తమరు ప్రభుత్వానికి యిచ్చిన నిర్ణయానికి మేము బద్ధులమే. ఒక గౌరవ సభ్యుడు కలెక్టరు ఇలా అన్నాడని చెప్పినపుడు కలెక్టరు కాగితము మీద 'నేను ఇలా అనలేదు.' అని చెప్పితే నమ్మి విడిచి పెట్టుట న్యాయము కాదని, దాన్ని మంచి చేద్దలు తెలుసుకొనుట సభ్యులకు దర్మమని నా ఉద్దేశ్యము. ఆ విషయాన్ని సభలో చెప్పినపుడు దానిలోని నిజానిజా తెలుసుకొని ఈ సభలోనే dispose of చేయడము దర్మమని నా ఉద్దేశ్యము.

Mr. Speaker: The Government may inform the Assembly after they get the information.

శ్రీ బి. జి. ఎమ్. ఎ. నరసింగరావు (కణితి) : ఈ motion మీది ఏ విధమైన నిర్ణయం చేయకుండానే, ప్రభుత్వానికి అప్పగించడం తావ్యంగాలేదు. ఒక నిర్ణయంచేసి తరువాత ప్రభుత్వానికి అప్పగిస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇద్దరు గౌరవ సభ్యులు భేదాభిప్రాయంలో ఉన్నారు. ప్రభుత్వం వారు దానిని oppose చేస్తున్నారు. I must now bring to the House. Best thing is to send to the Government. ప్రభుత్వం, వారికి చెబితే జాగ్రత్తగా ఉంటారేమో. ఎంత మంచి కలెక్టర్లు అయినా, ఎంత మంచి సెక్రటరీలయినా కానన సభ్యుల విషయంలో జాగ్రత్తగా ఉండకపోతే ఎక్కడ Privilege Motion వస్తుందో నిన్నిభయం ఉండటం మంచింది. అందువల్ల ప్రభుత్వం వారు అడగటం, వారు చెప్పడం; ఆ భయం వారికి ఉండటం మంచిదని 'best thing is to send it to the Government' అంటున్నాను. ఆ పద్ధతినే తరువాత మీరు చెప్పవచ్చు.

శ్రీ డి. కొండయ్య చౌదరి : ఇండాక తమిళు నేను ఏదో పొరపాటుగా members & correspondents కు ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇవ్వబడుతున్నానని చెప్పడం. I never meant that. I wanted information whether a mere motion sent by the Member is enough or whether it is to be substantiated by other evidence. That is all my question. I never meant any disrespect to the Member or the House or meant that more weight should be given to the correspondents than to the Member.

మిస్టర్ స్పీకర్ : Members దగ్గర ఉండి తామువిన్నాము, చూచాము, అన్న తరువాత దానికి వేరే సాక్ష్యం ఏమీ అక్కరలేదు. అలా కాకుండా గౌరవ ప్రియలు స్వయంగా సాక్ష్యం యివ్వవచ్చును ఏ పరిశ్రమలో పడింది అనే విషయం కావాలి ఇది నా ruling. When a Member is present, when he sees, when he knows and gives the information, we have to take it as *prima facie* correct. In this case, unfortunately, another Member contradicts who is equally responsible and who is equally important to this Assembly. వారు అనలేదని, కోపంగా అంటున్నట్లుగా ఆర్డం చేసుకొన్నారని రెండవవ్యక్తుడు చెబుతున్నాడు. అందుచేత దానిని ప్రభుత్వానికి పంపించాను. వారు పరిశీలన చేస్తారు.

Sri D. Kondaiiah Chowdary : Is it necessary? I never meant any disrespect. You asked me to withdraw. There is no question of withdrawing. I never meant...

Mr. Speaker : Thank you for your explanation.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) : Point of Order, Mr. Speaker, Sir, మన rules లో Privileges Committee కి ఒక issue riase అయిన తరువాత what are the courses open either to the Chair or to the House? This is the point we have to consider very seriously. మీఅంతుల మీదుకాని లేదా House తీర్మానంమీద కాని దీనిని Privileges Committee కి పంపవచ్చు. అలా కాకుండా ప్రభుత్వానికి మనం direction ఇస్తూ, మీరే ఆయనవద్ద explanation తీసుకొని, మీరే dispose of the matter అని చెప్పడం order and rules కు విరుద్ధంగా ఉంటుంది. ఈ particular case లో ఆ విధంగా చేస్తే మాకు నిచ్చిన ఇబ్బంది ఏమీ లేదు. General గా ఒక ప్రిసిడెంటును మనం చూస్తే, అది ఏ rule క్రింద అనేది ఎక్కడ కనిపించదు. కాబట్టి ఏదయినా మీరే dispose of చేయాలి. దీనిలో Privilege Motion ఉన్నదనుకొంటే, ఆ విధంగా చెప్పి Privileges Committee కి పంపండి లేదా House నిర్ణయానికి వదిలదలిస్తే ఆ విధంగా చేయండి. Only those two courses are open on the Privilege Motion as far as the Rules are concerned. అలా కాకుండా ప్రభుత్వాన్నే explanation తీసుకోమని, చారి ఇష్టంవచ్చినట్లు చెయ్యాలని చెప్పడం ఏమీ బాగాలేదు. ఈ విషయంలో వారు వాడు ఏకమైతే పరిహారం ఉంది. అంగీకరిస్తాను.

విషయాలు వచ్చేసరికి మాకు చిక్క కలుగుతుంది. కాబట్టి రిరిగి పరిశీలన చేయటం సిందిగా మీ డృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ వెంకటేశ్వర్లుగారు నిజమైన ప్రశ్న చేశారు. నాకు మనస్సులో ఆ విషయం తెలుసు. అయితే that means I have disallowed the Privilege motion and sent it to the Government for taking some action as they please. వారిని పిలిచి ఈ గౌరవ ఏమిటని అడిగినట్లు వారు అనలేదని చెప్పినట్లు ఈ సభ్యునకు చెబితే సమస్య తీరిపోతుంది. అందుచేత I have disallowed the Privilege motion.

Sri Vijaya Bhaskara Reddy : When you disallow, the other thing does not arise at all.

Mr. Speaker : It may arise. It does not preclude.

ADJOURNMENT MOTION RE:

The Lathi-charge on the people of Raigir and the surrounding villages of Bhongir Taluq on 19-2-59.

Now, there is an Adjournment Motion given notice of by Smt. Arutla Kamala Devi, namely :

"I move that business of the House be adjourned to discuss the following matter of urgent public importance :

"Unjust serious lathi-charge was made on men and women of Raigir and the surrounding villages of Bhongir Taluq by the police in the presense of local high officials at 11.00 A.M. on 19-2-1959. This has happened when the authorities tried to shift the hospital to another village established at Raigir village and serving the villages for the last one year. 30 persons have been injured out of whom 10 are women."

శ్రీమతి ఎ. కమలాదేవి : అధ్యక్ష, రాయగిరి అనేది భోనిగిరి తాలూకాలో N. E. S. Block area క్రింద ఉన్న గ్రామము. అక్కడ దాదాపు ఒక సంవత్సరం క్రితం ఒక Health Centre పెట్టారు. దానిని అక్కడ, కాల్గిరికంగా మాత్రమే ఏర్పాటు చేశామని ఇప్పుడు చెబుతున్నాడు. ఇది, అప్పుడు ఏ ఉద్దేశ్యంతో ఏర్పాటు చేశారో మాత్రం తెలియదు. ఘోన్న 17వ తేదీ సాయం కాలం అకస్మాత్తుగా ఆ లనువతిని అక్కడనుంచి వేరే గ్రామానికి మార్చాలనే

The Lathicharge on the people of Raigar
and the surrounding villages of the Bhongir
Taluk on 19-2-59.

ఉద్దేశ్యంతో లాఠీచార్జి జరిగింది. ఆ విషయం తెలియగానే ముట్టపర్కల
పది గ్రామాల ప్రజలు ఆసుపత్రిమట్టా చేరి సామాను కదలవీయమని అటకాయం
చాటు. ఆరోజున ఆ ప్రయత్నం సాఫల్యం. నాకు తెలిసిన సమాచారం
ప్రకారం చివ్వాట్ కలెక్టర్ ఆ ఆసుపత్రికి సేతువేసి ఉంచురామని హైద్రాబాద్ వెళ్లి
వీధో పరిష్కారం చేసుకొని రావలసిందిగా చెప్పారట. కొంత మంది ముఖ్యులు
హైద్రాబాద్ వెళ్లడం జరిగింది.

ఈ సందర్భంలో ఒక్క విషయాన్ని మనం గమనించాలి. ఈ ఆసుపత్రిని
అక్కడనుండి మోటకోడూరు గ్రామానికి మారుస్తున్నారు. అక్కడకు మార్చు
చూడమని మా ఉద్దేశ్యం కాదు. భోవగిరికి మూడు మైళ్లలోనే రాయిగిరి ఉండటం
చేత ఇక్కడ యింకొక ఆసుపత్రి ఉండటం అనవసరమని ప్రభుత్వం భావించింది.
కానీ అక్కడి ప్రజలు దాదాపు సంపర్కంనుంచి ఆ ఆసుపత్రివల్ల లాభం పొందు
తున్నారు. వాడు ఒక్కొక్కరి స్థానికంగా ఉండి చికిత్సచేసి, రెండవవూట చుట్టు
ప్రక్కల ఎదిగ్రామాలకు వెళ్లి రోగులను చూచి చికిత్సచేస్తున్నారు. ప్రీతి, పిల్లలు
చాలా లాభం పొందారు. చాలా ప్రమాదకరమైన కేసులు కూడా నయమయి,
ఎంతో మందికి ప్రాణాలు దూకాయి. అందువల్ల ప్రజలు ఒక mood లో
ఉండి, ఆసుపత్రి కదలడానికి వీలులేదని పట్టుపట్టిన సందర్భంలో అక్కడి ముఖ్యులు
హైద్రాబాద్ కు వచ్చి శ్రీ వి. వి. రాజులో సైరవీ చేస్తుండగా 19 తేదీ 11 గంటలకు
పది గ్రామాల ప్రజలు గుమికూడి ఉండగా వారిపై లాఠీచార్జీచేసి, ఆసుపత్రిలో తర
రెడదని జరిగింది. ఆ గుమికూడిన ప్రజలలో 500 మంది ప్రీతికూడా ఉన్నారు.
30 మందిపైన లాఠీచార్జీ జరిగినట్లు చెప్పాను కానీ, 50 మందిపై లాఠీచార్జీ
జరిగింది. అందులో 10 మంది వరకు ప్రీలే ఉన్నారు. ఎంతోమంది పిల్లలప్రీతి
వ్యాపాలు ఆ గారకు కడించుటచేత, ఆ ఆసుపత్రి ఇంకొక చోటకు పోతున్నదని
తెలిసి, అక్కడకు ముట్టపర్కల గ్రామాల ప్రజలు మారుతారు.

అక్కడ ఎక్కువమంది ప్రీతి మూగి ఆసుపత్రిని పోనిష్మెంట్ అన్నారు ఆ
సందర్భంలో వారికి సప్రచేప్పి ఉంటే బాగుండేది. ఈ ఆసుపత్రిని, ఇక్కడనుంచి
రెండుచివ్వటికి, మీకు మూడు మైళ్ళ దూరములో, భవనగిరిలో ఆసుపత్రి
ఉన్నది. దానివల్ల ఉపయోగం పొందవచ్చు"నని, అక్కడ ఉన్న అధికారులు చెప్పి
వెళ్ళమనే ప్రకాశికల తప్పకుండా వినేది, ఆ ఆసుపత్రిని అక్కడనుంచి మార్చి
చేలే యింకో గ్రామంలో ఎక్కడైనా పెట్టినట్లయితే, ఇంతకంటే ఎక్కువమందికి
ఉపయోగం ఉంటుంది అనడంలో నిజం లేకపోలేదు. అలా మార్చినందుకు మా
అభ్యంతరాన్ని చెప్పడం లేదు. కానీ అక్కడ అధికారుల ఉద్దేశ్యం, ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం

శ్యాన్ని మాత్రం గుర్తించాలని కోరుతున్నాను. పలానా లేదీస ఆ ఏమాఖానాను లోల గించాలని అనుకొని పట్టుదలతో ప్రజలపై లాఠీఛార్జీ చేసి రౌలగించడం ఏమిట సమంజసముగా ఉన్నదో గ్రహించమని కోరుతున్నాను. శాంతియుతంగా “ఏనాఖా నాను తీసీకొని వెళ్ళకూడదు” అని చెబుతున్న ప్రజాసీకంపై లాఠీఛార్జీ జరిపారు. రాయగిరిలో ఉన్న డాక్టరు, ఏవిధంగా ఆ చుట్టూ ప్రక్కల ఉన్న గ్రామాలు చిరిగి, అక్కడి ప్రజాసీకానికి అందుబాటులో ఉన్నారో, ఆ విధంగానే, ధువనిగిరి డాక్టర్ రాయగిరికి కూడ వారానికి రెండు మూడు సార్లు వస్తారని ఆ ప్రజాసీకానికి నచ్చ జెప్పినట్లయితే ఎంతో బాగుండేది. ఈ లాఠీఛార్జీ అవసరం లేకుండా ఉండేది. రాని ప్రభుత్వ అధికారులు, ఆ విధంగా నచ్చజెప్పడానికి ఎంతమాత్రం ప్రయత్నం చేయలేదు. లాఠీఛార్జీ చేశారు. 40 మందికి దెబ్బలు తగిలాయి. అందులో 10 మంది ప్రీలు కూడ ఉన్నారు. వారు చాల తీవ్రంగా ఆ దెబ్బలకు గురిఅయ్యారు. రిదువాత వి. బి. రాజుగారి దగ్గరకు వచ్చి వారితో చెప్పి దరఖాస్తు యిప్పడం కూడ జరిగినది. కాబట్టి ఈ విషయాన్ని చర్చకు తీసుకొని సభను వామదా పేయాలనినా ఉద్దేశము. ప్రభుత్వం ముఖ్యంగా, ప్రీలపై జరిపిన ఈ అన్యాయాన్ని ఈ సభలో చర్చించాలని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి : అధ్యక్షా! ఈ సంఘటన నా నియోజక వర్గంలోనే జరిగినది. అసలు రాయగిరిలో ఆ అనువత్తి ఎందుకు వచ్చినది అనే సంగతి ఆలోచించాలి క్రిందటి సంవత్సరం ప్లాను క్రింద ఉన్న డబ్బు lapse అయిపోతున్నప్పుడు ఈ అనువత్తిని అక్కడ పెట్టారు. గత పదకొండు మాసాల్లాగా ఆ హాస్పటలు అక్కడ ఉంటున్నది. ఎంతోమంది ప్రజలు దానివల్ల లాభం పొందారు. ముఖ్యంగా ప్రీలు, ప్రసూతి కొరకు వచ్చిన వాళ్ళు చాల లాభం పొందు తున్నారు. దాదాపు ఒక సంవత్సరంనుండి ఉంటున్న ఆ అనువత్తిని అక్కడనుంచి తరలిస్తాము అంటే, అక్కడి ప్రజలలో కొంత అందోళన బయలుదేరినది. అక్కడ నుంచి డాక్టరు ఇదివరకే వెళ్ళిపోయాడు. ఇక మిగిలినది కుర్చీలు, బెంచీలు వది పీసాలు తప్ప యింకేమీలేవు. ఆ సమయంలో వచ్చిన ప్రజలు ఎంతో శాంతియుతంగా ఉన్నారు. కాని అపీసర్లు చాల tactless గా ప్రవర్తించారని చెప్పవలసివస్తుంది. పరి స్థితి చెయ్యిదాటి పోయే స్థితిలోకి రాకుండా, అక్కడ ఉన్నటువంటి మూలాంటివారి దృష్టికి తీసుకొని వచ్చినట్లయితే, మేము సర్దుబాటు చేసేవాళ్ళము. సామాన్యమైన పరిస్థితిలో ఆ విధంగా లాఠీఛార్జీ చేయడం, అందులో ప్రీలమీద చేయడం ఏమాత్రం బాగుగాలేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఆ అనువత్తిని అక్కడనుంచి తీసుకొని వెళ్ళకూడ దని అడ్డుకున్న వారిలో ఎక్కువమంది ప్రీలే ఉన్నారు. ఎందుచేతనంటే దానినుండి

For Lathicharge on the people of Raipur
and the surrounding village of the Bhongir
Telugu on 19-2-59.

ఎక్కువగా వయోగం పొందినవారు త్రేలు ఈనందర్బంబో ఒక్కడి అధికారుల ప్ర
ర్తన ఏమిటో కాదుగా రేచివి బునిచేస్తూ, adjournment మి allow నేయ
మింపించు గొరుటన్నాను.

శ్రీమతి ఎ. కమలాదేవి . అధ్యక్ష, ఈ నందర్బంబో ఇంకొక informa-
tion చెప్పదలచాను. నేను విన్ననే భువిసిగిరికి పోయిఉన్నాను. అక్కడ
పోరీసువారు, మొన్న లారీచార్జీలో, ఎవరికైతే చెబ్బలు తగిలినవో వారిమీద కేసులు
పెట్టుటకు ప్రయత్నిస్తున్నట్లు తెలిసినది. మొన్న ఆరిగిన లారీచార్జీలో పోరీసు
వారో ఎవరికి చెబ్బలు తగిలలేదు కాని అక్కడ దూరం పోరీసుస్టేషన్ S. I.
రామచంద్రా అనే ఆయన పోరీసుకానిఫేబుల్స్ను లారీలో కొట్టి, ఈ చెబ్బలు రాయ
గిరి వ్రజలు కొట్టినట్లుగా, నర్సిపేటకు ద్వారాదగ్గరనుంచి రెచ్చుకోండి లేకపోయి
నట్లయితే వ్రజులవారికి, సమాధానం చెప్పడం కష్టమవుతుందని అన్నట్లు సాక్ష్యం
ఉన్నది. ఎందువలననంటే, ఆ సమాధానంలోనే సూచించి ఉంటే ఒక అతను
పోరీసుగవర్నమేంటో ఉండి, ఈ మాటలు S. I. అనడం, S. I. కానిఫేబుల్స్ను
కొట్టడం మొదలైనవి అన్నీ చూచాడు. కానిఫేబుల్స్ ఆ సాక్ష్యం యిప్పిస్తాము.
కేసులు బనామించాలని ఈవిధంగా చూస్తున్నారు నిజంగా అక్కడ పోరీసువారికి
ఎవరికి, చెబ్బలు తగిలలేదు. అంతేకాకుండా ఈ విషయం అంతా వి. వి. రాజు
గారితో చెప్పుకోడానికి, ప్రైవేట్ చేయడానికి కొంతమంది ప్రాధరాదాదు వస్తే, వారి
మీద కూడా కేసులు పెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్లు తెలిసినది.

* శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి అధ్యక్ష: ఇంతవరకు ఇటువంటి ఆడర్లు
మెంటు మోషన్ ఉన్నట్లు నాకు తెలియదు. అయినప్పటికీ ఏమి తెలియవరచిన
విషయాలు ఒకదానితో మరొకటి contradictory గా ఉన్నాయి. రావి నారాయణ
రెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ “అనుపల్లిలో దాక్టరేలేడు 10 సీసాలే ఉన్నాయి” అని
అన్నాడు. అంత చిన్నవానికి అడవాళ్లు కూడ వచ్చి గలబా చేయవలసిన అవసరం
ఏమీ ఉన్నదో నాకు అర్థం కావడంలేదు. చెప్పేవిషయాలు, ఒక దానితో మరొక
టికి సంబంధం ఉంటే బాగుంటుంది. కమలాదేవిగారు, అక్కడనుంచి అనుపల్లిని
మార్చి నల్లయితే ఇంకా ప్రయోజనం ఉంటుందని ఒప్పుకున్నారు. ఆ చూపులనే
విర్ణయం చూడ ఎప్పుడో జరిగి ఉంటుంది. తరువాత చెబ్బలు తగిలినవారు
వి. వి. రాజుగారి దగ్గరకువచ్చి ప్రైవేట్ చేస్తున్నారని లబిడ చెప్పినారు. ఆ ప్రైవేట్
అన్నది వారేచేస్తున్నారో లేక వి. వి. రాజుగారే చేస్తున్నారో అర్థం కాకుండా
ఉన్నది.

Mr. Speaker : I now understand that the matter comes within the purview of the hon. Chief Minister. So, I shall post it to the day after tomorrow morning. Let the hon. Chief Minister get the information meanwhile and tell us something. So, it is adjourned to the day after tomorrow, i. e., 26th February, 1959 to hear the Government reply.

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Speaker : నాగార్జునసాగర్ గురించి లేబరు మంత్రిగారు చెప్పినట్లయితే సరిపోతుందా :

Sri K. Brahmananda Reddy : I un-officially learn that the strike has been withdrawn, subject to correction.

Mr. Speaker : To-morrow, we shall hear from the hon. Labour Minister.

Sri G. Latchanna : Sir, what about the notice given by me under Rule No. 74 regarding wet assessment ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : రేపు.

శ్రీ తె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : రేపు కూడ కలెక్షర్ల కాన్ఫరెన్సు ఉన్నది. కాబట్టి, ఎల్లండి అయితే వాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఎల్లండి తప్పకుండా చెప్పేటట్లు కనుక్కంటాను.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

G. O. Ms. No. 293, Revenue dated 10-2-1959 relating to the recommendations of the Village Officers Enquiry Committee

Sri K. Brahmananda Reddy (Deputising for Sri K. Venkata Rao) : Sir, I beg to lay on the Table a copy of G. O. Ms. No. 293, Revenue dated 10-2-1959 relating to the recommendations of the Village Officers Enquiry Committee and the orders of the Government passed thereon."

Mr. Speaker : Paper laid on the Table.

BUSINESS OF THE HOUSE

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇప్పుడు ఇక general discussion on the annual financial statement. రేపటి నుంచి అసెంబ్లీ ఉదయం 8-30 నుంచి 1-30 గంటల వరకు ఉంటుంది. ఎందుచేతనంటే, రోజుకు 5 గంటల చర్చ ఉండాలి. అది సభ్యుల యొక్క హక్కుకొబట్టి 5 గంటలు చర్చ రోజుకు అవసరం. ఈ 5 రోజుల్లో 4 రోజులు అన్ని విషయాల మీద మాట్లాడ వచ్చును. దీనికి ఆర్థిక మంత్రి గారు 27వ తేదీన జవాబు ఇస్తారు. 28వ తేదీన ప్రధానంగా షేక్ మిషన్ మీద చర్చ జరుగుతుంది. ఆ చర్చపై కూడా 28వ తేదీన జవాబు చెబుతారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : గౌరవ సభ్యులు ఏ రోజున దానిని గురించి మాట్లాడినా నాకు అత్యంతరములేదు నాకు సంబంధించినంత వరకు 28వ తేదీ నాడు మీరు ఒక గంట ఇచ్చినా ఒకటిన్నర గంటలు ఇచ్చినా పే కమిటీ రిపోర్టును గురించి బడ్జెటు సాధారణ చర్చకు సంబంధించిన ఇతర విషయాలను గురించి సమాధానం చెబుతాను. 27వ తేదీన ఒక పర్యాయం, 28వ తేదీన ఇంకొక పర్యాయం చెప్పనక్కర్లే లేదనుకుంటాను.

శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డి : అన్ని విషయాలను గురించి 28వ తేదీనాడే జవాబు చెబుతానని మంత్రిగారు అంటే పే కమిటీ రిపోర్టుపై చర్చకు ప్రాధాన్యత పోతుంది. అందుచేత 27వ తారీఖున బడ్జెటుకు సంబంధించిన విషయాలకు జవాబిచ్చి 28వ తేదీని పూర్తిగా పే కమిటీ రిపోర్టుపై చర్చకు వదిలితే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : విజినెస్ ఎడ్యుకేషన్ కమిటీ సమావేశంలో యీ విషయాలన్నీ ఆలోచించు కుంటాము. శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డిగారికి 40 నిమిషాలు ఇస్తాను.

శ్రీ షేక్ మౌలానా సాహెబ్ (ఉదయగిరి) : ఈ రోజు స్పీకర్ వారికి 10 నిమిషాలు, 2 నిమిషాలు అని చెప్పేబడులు సభ్యులందరకు సమావేశంగా రైము ఇచ్చినట్లయితే అందరకు సమాన అవకాశముంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఆ విధంగా చేయడానికి వీలుండదు. ప్రతిపక్షముల నాయకులకు హెచ్చు సమయం యియ్య వలసి ఉంటుంది. వారు తమ పార్టీ వారందరి తరపున మాట్లాడుతారు. ఇతర గౌరవ సభ్యులు వారి వారి నియోజక వర్గాలకు సంబంధించిన విషయాలను గురించి మాట్లాడుతారు. అంతేకాక సభ్యులు బాగా తెలిసిన

GENERAL DISCUSSION ON THE BUDGET FOR THE YEAR 1959-60

శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డి. అధ్యక్ష. ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రసంగించిన బడ్జెటు వారా అనంతర్నిత్య కరంగాను ప్రజలకు నిర్లభ్యంగా కరంగాను ఉన్నది. బడ్జెటును ప్రతిపాదించే విషయంలో మంత్రులు ఎన్నులను గురించి ఒక కొద్ది తెక్నిక్ అవలంబించినారు. వీరేకాదు వెనుకటి అధ్యక్షులందరి శ్రీ గోపాలకృష్ణగారు కూడా ఇదే తెక్నిక్ ను అవలంబించారు.

సాధారణంగా బడ్జెటు ప్రసంగంలో వచ్చు సంవత్సరంలో విధించబడిన వస్తులేవో పేర్కొనబడినవి ఉంటుంది. ఆ విధంగా చేయకుండా బడ్జెటును ప్రతిపాదించుటకు కొద్ది రోజులు ముందు వస్తు నిధిపై సంబంధించిన విజ్ఞాన ప్రసంగ పెట్టడం, వాటిని అనెంప్లినారి ఆమోదాన్ని పొందడం బాగుంటుంది. ఆ విధంగా బడ్జెటును ప్రసంగపెడతారు. దానిలో కొంత చోటు చూపిస్తారు. ఆ చోటులు ప్రజలచేత చూడబడే వార్తల మార్గం అన్వేషించబడినవి ఉంటుందని చెబుతారు. ఈ విధానం పురస్కరించుకొని పరిశ్రమలూడా ప్రభుత్వం కొత్త వస్తులను విధించడంలేదని వ్యాప్తాయి. ఈ కొత్త వద్దతివల్ల ప్రజలను చుట్టవేయబడ్డారు.

బడ్జెటు ప్రసంగంలో వచ్చే సంవత్సరంలో చేయబడిన కార్యక్రమాలను గురించి చెప్పడం పరిపాటి. ఈనాడు భూసంస్కరణలు అత్యంత ప్రాధాన్యతను పొంది మునుపటి రకు తెలుసు. అయితే ఆవిషయంలో ఏమిచేయబడుతున్నది గడగడంగా బడ్జెటులో లేదు. నాగపూరులో జరిగిన రాంగ్రెస్ సమావేశాలలో భూసంస్కరణలకు ప్రాధాన్యత యీయవలెనని చెప్పారు. ఒక బిల్లు సెంట్రల్ కమిటీవారి ఎదుట ఉన్నదికూడా. అయితే వచ్చే సంవత్సరం యీ భూసంస్కరణలను ఏ స్వరూపంలో ప్రవేశపెడతారు? అసలు ప్రవేశపెడతారా, లేదా అనే విషయం మంత్రిగారి ఉపన్యాసంలో కంచుకాగడా వేచివెతికినా కనపడదు.

అయితే శ్రీ అనంతరామన్ కమిటీ నివేదిక గురించి ఉపహరించబడినది. బడ్జెట్ లో ఈ నివేదిక వల్ల ప్రభుత్వానికి అదనంగా కొంత డబ్బు రాబట్టు ఏది ప్రజలకు ఉపకరించే విషయమేమీలేదు ఆ నివేదికలో.

సాధారణంగా బడ్జెటు ప్రసంగంలో రాష్ట్ర లభిక పరిస్థితి, ఇన్నేక్షన్ ప్రాజెక్టులను ఆమలు జరిపినందువల్ల సాధించిన ఫలితాలు సమగ్ర, చాలోపు సంవత్సరంలో కొనసాగించే కార్యక్రమ వివరాలు ఉండాలి. అయితే మన ఆర్థిక మంత్రిగారి బడ్జెటు ప్రసంగంలో కేవలం అంశాల గాంధీగానే కనిపిస్తున్నది. వీదో కొంత ఎక్కువ వివరాలను చెప్పివేయబడినాయి. పెట్టుబడి విధుల హెచ్చుగా ఉంటుంది. అట్లా చెప్పి సంత మాత్రాన ప్రజావిమోచనానికి అవే చాల ఉత్సాహజనితము కాదాదా. ప్రజా

ధనం ఏవిధంగా ఖర్చుచేయబడిందో ప్రశ్నలు, ప్రశ్నాప్రశ్నినిధులు కూడా చూస్తున్నారు. బిడ్డలును రాయలు చేస్తున్నప్పుడు వేసిన ప్లానులు ప్రకారంగా చార్యక్రమాలు అడుగుబెట్టేడు. ప్రభుత్వంవారు వచురించిన పుస్తకములలోని వివరములను బట్టి నేను పేకరించి సమాచారాన్ని సరివారికి మనవిచేస్తాను.

	1956-57		1957-58
ఎగ్జిక్యూటర్ ప్రోగ్రాము	47.87 శాతము		68.90 శాతము
ఇంగ్లీషును అండ్ పవర్	84.00 ..		106.00 ..
ఇండస్ట్రీస్	54.50 ..		68 20 ..
ట్రాన్సుమిషన్	50.40 ..		57 00 ..
సోషల్ సర్వీసెస్	79.20 ..		75.00 ..
మిసలేనియాస్	25.32 ..		8.00 ..

ఈ అంకెలను చూచినట్లయితే ఎంతోదబ్బు లాభు అయినట్లు కనిపిస్తుంది. 1957-58 సంవత్సరానికి సంబంధించి ఇంగ్లీషును అందు వవరు వద్దు క్రింద 106 శాతం ఖర్చుచేశారు.

ఈ విధంగా ఎందుకు జరుగుతుంది? ఈ విధంగా lapse అయ్యేందుకు, చారణం ఏమిటి? Plans వేస్తారు, వాటికి budget provide చేస్తారు. కాని అదంతా lapse అయిపోతున్నది. దీనికి కారణం, ప్రభుత్వంయొక్క Departments కుళ్ళిపోయినాయని యనవి చేస్తున్నాను.. Departments సక్రమంగా పనిచేయడం లేదు ఇప్పుడే మన Bureau of Economics and Statistics వారు దీనికి కారణం చూపించారు. ఈ Departments తొమ్మిది మాసాలు నిద్రా పోయినాయని చెప్పారు. Correspondence లో incorrigible red-tapism వివరీతంగా ఉండడమువల్ల 8 మాసాలు నిద్రాపోయి, అది మాసాలు మేలు కాని అప్పుడు ఖర్చులు వివరీతంగా పెట్టడము ఆరంభిస్తారు. కాని అది పూర్తిచేయ జాలుతారా అంటే, చేయలేదు. 50% 9 మాసాలలో అమలు జరిపితే, మిగతా 50% 3 మాసాలలో అమలు జరపాలని చూస్తారు. దాంట్లో లంచగొండితనము, mis-appropriation అంతా జరుగుతుంది. లేకపోతే అంతదబ్బు మూడు మాసాలలో ఏ విధంగా సక్రమంగా ఖర్చుపెట్టగలరు?

ఇది Planning ఏ విధంగా అమలు జరుగుతున్నదని చూచినప్పుడు, దాంట్లో దబ్బు ఏ విధంగా దుర్వినియోగం చేయబడుతున్నదో, ఏ విధంగా అవహరించబడు తున్నదో, నా అనుభవంనుంచి చాలా ఉదాహరణలు ఇచ్చే అవకాశాలు ఉన్నాయి.

ఏ విధంగా Planning దబ్బు వృథాగా అయిపోతున్నది, ఏ విధంగా దబ్బు ఖర్చు చేస్తున్నారు. అనే దాన్ని గురించి Estimates Committee report లో కొన్ని extracts చదివివినిపిస్తాను. అదే విధంగా మా అనుభవంలో కూడా చాల చెప్పగలను. మన కళా వెంకటరావుగారు ప్రక్కల సందర్భంలో ఒక విషయం చెప్పారు. మా తెలంగాణాలో రావీ campaign అని రీసుకొన్నారు ఈ రావీ campaign లో ఎరువులు ఇస్తామని నష్టయిచేశారు. ఆ సందర్భంలో red-hand గా పట్టుబడిన ఉదాహరణలు ఉన్నాయి. రైతుల పేరుతో black-market లో ఈ ఎరువంతా పోయింది. దొంగసారాయి చేసేందుకు ఎక్కడనుంచి లంఛ్రిజిల్లా లకు పంపించిన ఉదాహరణలు ఎన్నయినా చెప్పజాలురాను. బాపిలకుగాను యిచ్చే grants, అందుకొరకు వినియోగిస్తున్నారా? అదే విధంగా irrigation కొరకు యిచ్చే దబ్బు. అక్కడ engineers, contractors యొక్క pockets ను irrigate చేసేందుకు పోతూ ఉంటుంది అటువంటి విషయాలన్నీకూడా మంచి గారు అడ్మినిమిట్రేషన్ చేసుకొని, దాంట్లో ఇవన్నీ ఈ విధంగా సవరిస్తామని వ్రాసి ఉంటే చాలా బాగుండేది. మంత్రిగారు ఇదంతా feel కాకుండా సంఖ్యను మార్చేసు చూపి మమ్ములను సంతృప్తి పరచటానికి చూస్తున్నారు Irrigation projects లో జరిగే అవకతవకలు గూర్చి నేను ఎక్కువగా చెప్పవలసిన పని ఏమిలేదు. K.C. Canal కు సంబంధించి, నేనుకూడా Estimates Committee లో సభ్యుడుగా ఉండి ఆ విషయాలన్నీ తెలుసుకొన్నాను. అకిమిటీ report సమీక్షించు పెట్టబడింది. దాన్ని గురించి ప్రభుత్వము ఏమీ చర్య తీసుకున్నది ఇంతవరకు చెప్పలేదు Cement సంబంధించి ఆ విషయాలు అన్నీ వచ్చాయి. ఆ సిమెంటు అంతా black-market లోకి పోయింది. దొంగతనంగా అమ్ముకొన్ని వాళ్ళు చాలా అమ్ముకొన్నారు. కర్నూలుకు సంబంధించిన ఇద్దరు M.L.A.లు దాంట్లో సాక్ష్యముకూడా ఇచ్చారు. ఆ కమిటీ ముందర సిమెంటు concrete lining ఏ విధంగా ఉండాలో దానికొక proportion ఇచ్చారు. ఆ proportion 1 : 4:8 ఉండాలని చెప్పారు. ఆ cement concrete lining సరియైన proportion లో ఉండి చాలా strong గా ఉండాలన్నారు. ఇది ఏ విధంగా ఉన్నదో చూచుటకు ఆ కమిటీసభ్యులు అక్కడకు వెళ్ళి చూశారు. కాని అది ఒక సామాన్యమైన మున్ను లాగ ఉంది 1 : 4 : 8 proportion అనేది లేదు. యాదార్థమేమిటంటే, అక్కడ ఉన్నటువంటి సిమెంటు అంతా కూడా వెళ్ళిపోయింది. దానికే సంబంధించిన extracts నేను ఈ House ముందు చదివి వినిపిస్తాను—

The quality of work as far as these napa slabs are concerned has also not been very satisfactory ... Even the

Special, Chief Engineer in his evidence has very clearly stated that the work of the napa slabs has been most unsatisfactory.

A margin of 20 per cent between the tenders accepted in the first year and those accepted in the second year goes to prove that the estimates made by the Department have little basis to stand upon.

At three different stages, different and conflicting information was given to the Committee which could have been avoided..... The Committee had to adjourn several times in order to get correct information.

The conclusion to which the Committee was forced to come was that it was mainly due to the poor quality of work shown on the spot, and to the fact that cement in large quantity was easily available in the market during the construction period of this canal, and that this question requires thorough probe and also requires some suitable steps to check it.

The Committee failed to understand that when nearly half a dozen of these persons were present on the occasion of mixing in the required proportion of the cement how could cement bags in abundance be available in the market and the quality of work so poor.

—ఇది K.C. Canal కు సంబంధించినటువంటి విషయం ఈ మధ్యనే కడం పాకెట్టు wash-out అయిపోయింది. ఎందుకొరకు wash-out అయిపోయిందో దానికి సంబంధించిన ఒక extract చూద్దాము చదివి వినిపిస్తాను—

The Committee feels that the Department has definitely gone wrong in granting the contract to an individual for the construction of the dam which involves a huge amount without calling for tenders and arbitrarily fixing not only the Luxettipet rates but also giving 170 per cent extra over the D. S. R.

ఆ project workout అయిపోయిన దానికి అదే కొరత. అప్పుడు ప్రభుత్వంలో ఉండే మహాశయులు దయావాక్షిణ్యాలు చూపించి ఆ ముఖ్యమైనట్టా వంటి dam అంతా ఒక్కరికే ఇచ్చి అందులో విపరీతమైన rates ఇచ్చినా కూడా దానికి supervision లేకపోయి ఉండాలి. అతడు డబ్బు బాగా సంపాదించి ఉంటాడు. కనుకనే అది washout అయిపోయింది. ఇది యదార్థమైన విషయం.

[Srimathi T. Lakishmi Kanthamma in the Chair]

ఇక ప్రభుత్వంలో డబ్బు ఏవిధంగా ఖర్చు అవుతున్నది, ఎక్కువగా ఎక్కడ ఖర్చు అవుతున్నది, అనే విషయం గురించి, ఇదివరకే నేను చాలా ఉపన్యాసాలలో మనవి చేశాను. గవర్నరు కొరకు, మంత్రుల కొరకు ఎంతో డబ్బు ఖర్చు చేస్తున్నారు. దాన్ని గురించి ఎక్కువ వివరాలలోకి వెళ్లదలచుకోలేదు కాని ఆ లెక్కలుబట్టి చూస్తే ఆ ఖర్చు కొద్దిగా పెరిగినట్లే కనిపిస్తున్నది గాని తగ్గినట్లు కనిపించడంలేదు. అదేవిధంగా సెక్రటరీలకు వేలకొలదీ జీతాలు ఉన్నాయి. ఈ బడ్జెట్ లో ఒక విషయం చూపించిఉంటే బాగుండేది. మొత్తం services కొరకు, ముఖ్యంగా Gazetted Officers ఖ అంత ఖర్చు అవుతున్నదో దీంతో చూపిస్తే బాగుంటుంది దీనిలో అవన్నీ వెతుక్కోవడం చాలా కష్టంగా ఉంటుంది మా ఆంధ్రవారి ప్రకారం, వీరి కొరకు 24, 25 కోట్ల రూపాయలు అయిపోతున్నదని తెలుస్తున్నది. అందుచేత మంత్రిగారు ఈ బడ్జెటును ప్రోవేజుపెట్టి దీనివలన ప్రజలు ఉత్సాహపడుతారని, దీనివలన దేశానికి ఏదో లాభం కలుగుతోందని, మంత్రిగారి ఈ ఉపన్యాసానికి ప్రజలు స్వాగతమిస్తారని అనుకోవడం చాలా పొరబాటు. ఇతర విషయాలను గురించి ఆలోచిస్తే ఈనాడు పరిపాలనా విధానం చాలా అధ్వాన్న పరిస్థితులకు వచ్చింది. ఇప్పుడే ఒక కలెక్టరుకు సంబంధించి ఒక రేసు వచ్చింది. దానిని బట్టి మంత్రులు ఏవిధంగా అధ్వాన్న పరిస్థితులు కల్పిస్తున్నారో కి్రింది అధికారులపైన వొత్తిడిచేసి, అందులో వారుకూడా భాగస్వాములై ఏవిధంగా అన్యాయంగా పనులు చేసుకొంటున్నారో తెలుస్తుంది. వారి పార్టీనీ బలపరచడానికి విపరీతంగా కృషిచేస్తున్నారు. ప్రతి M. L. A. కూడా తన నియోజకవర్గంలో తాను Chief Minister అనో Prime Minister అనో అనుకొంటాడు. వారికి ఆధికారులంటే విర్లక్ష్యం. ఇక మంత్రుల ఉపన్యాసాలయితే హద్దువద్దు లేకుండా పోతాయి. మన మిత్రుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఎక్కడో మాట్లాడిన దాన్ని గురించి High Court ruling ఈ విధంగా ఉన్నదని చెప్పారు. మా పార్టీ వారు ఏదైనా, తీసుకొనివస్తే అంగీకరిస్తాము కాని opposition వారు, ఇతరులు ఏదైనా తీసుకొనివస్తే అంగీకరించలేమని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పిన దానికి High

Court అనుబంధం గా తీర్పు ఇచ్చారని చెప్పారు ఆ High Court decision ఈ House వుండు పెడితే బాగుంటుందని మనవి చేస్తాను. కాని మాకు తెలిసినది ఏదీ ఆ విధంగా చెప్పలేదు. "Chief Minister అంతటి గొప్పవాడు ఈ విధంగా అని ఉంటాడంటే" అని హైకోర్టు తీర్మానంలో ఉన్నది అని నాకు తెలిసిన information. నా మిత్రుడు అయ్యవరెడ్డి ఆ High Court ruling తీసుకువచ్చి ఇక్కడ పెడితే నేను సంతోషిస్తానని మనవి చేస్తున్నాను. ఎన్నో ఉదాహరణలు మీకు యివ్వగలను అధికార వక్షంవారు, చేసే interference వల్ల స్థానిక సంస్థల పరిస్థితులు చాల అవ్వాన్నంగా ఉన్నది. ఎన్నికలలో కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఎన్నుకోబడుతుంది, మెజారిటీ వస్తుంది కాని అధికారులు ప్రభుత్వ వక్షంవారి చెప్పు చేతలలో ఉంటారు. కనుక అధికారులచేత ఒక టెక్నికల్ మిస్టేక్ చేయిస్తారు. కంభం మెజర్ పంచాయితీ విషయం ఉన్నది. అక్కడ అధికారిచేత ఒక mistake చేయిస్తారు. Co-option కు సంబంధించి రిమ్యునసుని ఆ పంచాయితీ లభిస్తుంది నోటీసు ఇస్తాడు. క్లర్కును పంపిస్తాడు— అది మూత్రం రాదు. ఈ విషయంలో పెను సాక్ష్యం యివ్వగలము. ఇది అంతా లోకల్ కాంగ్రెసు వాడుల యొక్క మంత్రం లశీర్వాదముతో జరుగుతుంది. దానిపైనే అక్కడ technical mistake commit చేస్తాడు. Co-option అనే దానిలో అక్కడ clerk కు అధికారం ఉండదు. ఈ కారణాలవల్లనే అక్కడ మా పార్టీకి మెజారిటీవచ్చి రెండు సంవత్సరములున్నది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : దాని విషయం కోర్టులో ఉన్నదా :

శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డి : Court decisions అయిపోయినవి. ఇది రద్దు కావాలని చెప్పారు మీ ప్రయత్నం ఫలించింది. ఎన్నుకోబడి రెండు సంవత్సరములు అయినప్పటికీ, అధికార వక్షంవారు అనబరిచిన వైఖరివల్ల, interference వల్ల, అది function చేయలేదు. తిరిగి ఎన్నికలు జరుగుతాయి.

వా దృష్టికి యంకొం తెలుసు ఉచ్చినది. అది కోర్టులో లేదు. సూర్యాపేటలో ఒక గ్రామ పంచాయితీ అధ్యక్షుడు చనిపోయాడు. ఉపాధ్యక్షునికి బాధ్యత యిస్తారు. అధ్యక్షుని ఎన్నికకొరకు రిహాబ్టారు వస్తారు. చనిపోయిన అధ్యక్షుడు మా పార్టీకి సంబంధించిన వాడ్ని ఉపాధ్యక్షుడు కాంగ్రెసు వాడు. కాబట్టి వచ్చి, ఎవరి ప్రేరేపణవల్ల చేశాడోగాని, అధ్యక్షుని ఎన్నికలు జరిపించడములో మీరపాటు చేసే ఉంటాడు. అక్కడ తెలంగాణా గ్రామ పంచాయితీల చట్టం ప్రకారం 'యిద్దరు 'నామినేటెడ్' సభ్యులు ఉన్నారు వారికి ఓటింగ్ అధికారం ఉన్నా' యివ్వదు. అధికారిం ఉపాధ్యక్షుడు హస్తగతం చేసుకున్నాడు. మైదరాబాదుకు మంత్రుల వ్యక్తు వారు

పాటు జరిగిందిన్నాది, తహశీల్దారు చేశాడు. అది దాదాపు సంపూర్ణం నుంచి పడి ఉన్నది. ఉపాధ్యక్షునికి మెజారిటీ లేక పోయినా అధికారం అతని చేతుల్లో ఉన్నది ఇటువంటి ఉదాహరణలు ఎన్నైనా యిస్తాను.

అన్నింటికన్న ప్రధానమైన విషయం మంత్రుల ఉపన్యాసాలు. మొన్న యిక్కడ ఖమ్మంకు సంబంధించిన adjournment motion ఉచ్చింది. అది కొరలు వాంగ్మయ వారితో కూర్చున్నది నిరూపించుట ఉష్టము. అందుకని మా ప్రతిక కూడ 'అట' 'ఆట' అని వ్రాయవలసి వచ్చింది. గాని అది యధార్థమయిన విషయం అది రహస్యంగా జరిగిన మీటింగు. సంజీవయ్యగారు అధికారులను — మా పార్టీ ఎట్లా డిమిట్ అట్లా చేయాలని వెప్పారు. ఇది నిరూపించాలంటే అధికారులు కూడ సాక్ష్యం చెప్పేందుకు సిద్ధంగా ఉన్నారు. వారు "ఇదేమిటి? ఈ విధంగా interference జరుగుతోంది, మేము కాననం ప్రకారం అమలు జరపాలా, లేక వారు యిచ్చిన హాకుముల ప్రకారం అమలు జరపాలా?" అని చాలా resent అవుతున్నారు. ఇటువంటి విషయాలన్నీ హద్దూపద్దూ లేకుండా జరుగుతున్నాయి. వ్యక్తుల హక్కులు, M. L. As హక్కులు. అపోజిషన్ వారి హక్కులకు భంగం కలిగించే విధంగా మంత్రులు హద్దూపద్దూ లేకుండా యిష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడుతున్నారు మమ్మలను విమర్శిస్తే అక్షేపించము. కాని మంత్రి వదవులలో, అధికారములో ఉండి మా హక్కులకు భంగం కలుగజేపేందుకు మాట్లాడటం చాలా అక్షేపణీయమైన విషయం.

Political discrimination చాలా విపరీతముగా జరుగుతోంది. అన్ని స్థానాలు వారి అనుయాయులకే యిచ్చుకుంటున్నారనేది సగవ సామాన్యమయిన విషయం. మంత్రులు (రాజుగారు) ఎన్నో విరూపములు. "అది కలెక్టరు గారికి యిచ్చాము — ఆయన భేతాదని చెబుతారు. అనవసరంగా ప్రజలను మభ్య పెట్టేందుకు యిటువంటి మాటలు ఎందుకు మాట్లాడతారు? మీ పాలసీ కాకపోతే కలెక్టర్ను అట్లా ఎందుకు చేస్తారు? అన్ని పార్టీల వారిని తీసుకోవాలని రిలెక్షన్లు ఎందుకు instructions యివ్వరు? ప్లానింగ్ కమిషన్ కు సంబంధించిన కార్యవిధానాల్లో social workers కు అవకాశం యివ్వాలని అందులో ఉన్నది. అది Party basis పైన అధి ఉన్నది అయితే మంత్రి పర్గానికి సంబంధించిన వారైనా social workers అని? ఇంకెవరూలేరా? కొన్ని విషయాలు చదివి వినిపిస్తాను చిన్నతరహా పరిశ్రమల బోర్డులో మొత్తం అపోజిషన్ కు స్థానంలేదు; మోటారు రవాణా సంస్థలో లేదు; తిరుపతి దేవస్థానం బోర్డులో లేదు; దేవదాయాలు నిర్వహించే కమిటీలలో లేదు, జిల్లా ప్లానింగ్ కమిటీలలో M. L. As ను తీసుకోవాలని ఉంటే, ఎక్కడో, ఒక్కరిని తీసుకున్నారు తప్ప పరస్పరాధారణంగా opposition member ను exclude చేస్తున్నారు. నానియోజకవర్గం ఉన్న నల్లగొండ జిల్లాలో

పున్న కమ్యూనిస్టు పార్టీకి అత్యధిక మెజారిటీ ఉన్నది. 12 సీట్లలో మేము 9 సీట్లు గెలుచుకొన్నాము అక్కడ Planning Committees, Advisory Committees పరిశీలిస్తే ఎంతమంది కాంగ్రెసు సభ్యులు ఉన్నారో, ఎంతమంది కమ్యూనిస్టు సభ్యులు ఉన్నారో తెలుస్తుంది నానియోజక వర్గములో నన్ను ఓడించడానికి ఎంతో ప్రయత్నం చేశారు. కాని నాకు 8 వేల మెజారిటీతో గెలుపు లభించింది. అక్కడ Ad-hoc Committees form చేసినప్పుడు గ్రామాల నుంచి 50 మందిని nominate చేశారు. అందులో ఒక్కరు కూడ కమ్యూనిస్టు పార్టీకి సంబంధించిన వారు లేరు. అందరూ మంత్రివర్గమునకు వంబందించిన వారే. కాంగ్రెసు వారిలో కూడ యితర గ్రూపులను లక్ష్యం చేయరు. వారి గ్రూపుకు చెందినవారినే 50 మందిని నింపుకొన్నాడు. ఇది ప్లానింగ్ మంత్రిగారికి మనవి చేస్తే “కలెక్టరుకు పప్పుగింజాము, అది మా బాధ్యతకాదు” అంటారు. అంతేకాదు. అక్కడ స్థానిక అధికారులు యిద్దరు కమ్యూనిస్టుల పేర్లు సూచిస్తే, ఆ పైబా హైదరాబాదుకు వచ్చిన తరువాత దానిమీద red pencil చలాయించబడింది. ఇంత నికృష్ట స్వరూపములో అధికార పార్టీవారు తమబలం undemocratic పద్ధతిలో పెంచుకోవాలంటే తగ్గిపోతుంది గాని పెరగదు.

ఉద్యోగాలు యివ్వడం విషయంలో మనవి చేస్తాను. కమ్యూనిస్టు పార్టీకి సంబంధించిన వాడని తెలిస్తే ఉద్యోగం యివ్వరు. అతను ఎంత యోగ్యుడైనా, Public Service Commission select చేసినా, పోలీసురు రాస్తాడు. అప్పోజిషన్ సంబంధీకుడన్నా, కమ్యూనిస్టులకు బంధువులయినా, విద్యార్థి దళలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ activities లో పాల్గొనినా, ఉద్యోగం దొరకదు. ఉదాహరణకు శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డిగారి మేనల్లుని విషయమే చెబుతాను. అతను P. కృష్ణారెడ్డి. M. A. పాస్ అయినాడు. Assistant, Chief Accountant గా అనుకుంటాను Public Service Commission వాడు పెరెక్షుచేశారు. అతని antecedents గురించి పోలీసువారు రిపోర్టు యిచ్చారు. 1952లో యీ కృష్ణారెడ్డి గారు తరిమెల నాగిరెడ్డిగారికి పోలింగ్ ఏజంటుగా పనిచేశారని, 1955 ఎన్నికలో in direct గా కమ్యూనిస్టు పార్టీ సహాయం చేశారని ఉన్నందున చీఫ్ మినిస్టర్ గారు న్యాయముగా తన చేతులతో యితనికి ఉద్యోగం యివ్వకూడదని వాగొచ్చారు. తన మేనల్లుడయినా, అతనికి ఉద్యోగం యివ్వలేదని చీఫ్ మినిస్టరు గారు చెప్పుకోవచ్చును. కాని యిది ఎంత నికృష్టమయిన రాజకీయ పక్షపాతమో చీఫ్ మినిస్టరుగారు గుర్తించాల్సి దురదృష్టవశాత్తు చీఫ్ మినిస్టరుగారు యిక్కడలేరు.

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి : నేను ఉన్నాను.

పాటు జరిగిందిన్నారు, తహశీల్దారు చేశాడు. అది దాదాపు సరిపెట్టడం అంది పెడి అన్నది. ఉపాధ్యక్షునికి మెజారిటీ లేక పోయినా అధికారం అతని చేతుల్లో ఉన్నది. ఇటువంటి ఉదాహరణలు ఎన్నైనా ఉన్నాయి.

అన్నింటికన్న ప్రధానమైన విషయం మంత్రుల ఉపన్యాసాలు. మొన్న యిక్కడ అమ్మంకు సంబంధించిన adjournment motion ఉచ్చించింది. అది కొరలు వాంగ్మయ వారితో కూర్చున్నది నిరూపించుట ఉద్దేశము అందుకని మా ప్రతిక కూడ 'అట' 'అట' అని వ్రాయవలసి వచ్చింది. గాని అది యదార్థమయిన విషయం అది రహస్యంగా జరిగిన మీటింగు. సంజీవయ్యగారు అప్పుడారులకు — మా పార్టీ ఎట్లా ఓడితే అట్లా చేయాలని చెప్పారు. ఇది నిరూపించాలంటే అధికారులు కూడ సాక్ష్యం చెప్పేందుకు సిద్ధంగా ఉన్నారు. వారు "ఇదేమిటి? ఈ విధంగా interference జరుగుతోంది, మేము కాననం ప్రకారం అమలు జరపాలా, లేక వారు యిచ్చిన హాకుముల ప్రకారం అమలు జరిపాలా?" అని చాలా resent అవుతున్నారు. ఇటువంటి విషయాలన్నీ హద్దూపడ్డా లేకుండా జరుగుతున్నాయి. వ్యక్తుల హక్కులు, M. L. As హక్కులు, అప్పీయేషన్ వారి హక్కులకు భంగం కలిగించే విధంగా మంత్రులు హద్దూపడ్డా లేకుండా యిష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడుతున్నారు మంత్రులను విమర్శిస్తే అక్షేపించము. కాని మంత్రి వదవులలో, అధికారములో ఉండి మా హక్కులకు భంగం కలుగజేసేందుకు మాట్లాడితే చాలా అక్షేపణీయమైన విషయం.

Political discrimination చాలా విపరీతముగా జరుగుతోంది. అన్ని స్థానాలు వారి అనుయాయులకే యిచ్చుకుంటున్నారనేది సర్వ సామాన్యమయిన విషయం. మంత్రులు (రాజుగారు) ఎన్నో సందాయములు, "అది కలెక్టరు గారికి యిచ్చాము — ఆయన చేశాడని చెబుతాడు. అనవసరంగా ప్రజలను మభ్య పెట్టేందుకు యిటువంటి మాటలు ఎందుకు మాట్లాడతారు? మీ పొలిసి కాకపోతే కలెక్టర్ను అట్లా ఎందుకు చేస్తారు? అన్ని పార్టీల వారిని తీసుకోవాలని కలెక్టర్నుకు ఎందుకు instructions యివ్వరు? ప్లానింగ్ కమిషన్ కు స్పందించిన కార్యకర్తలహితంలో social workers కు అవకాశం యివ్వాలని అందులో ఉన్నది. అది Party basis పైన అని ఉన్నది అయితే మంత్రి సర్గానికి సంబంధించిన వారైనా social workers అంటే? ఇంకెవరూలేరా? కొన్ని వివరాలు వదిలి వినిపిస్తాను ఎన్నిరహస్య పరికరముల బోర్డులో మొత్తం అప్పీయేషన్ కు ప్లానంటేదు; మోటారు రవాణా సంస్థలో లేదు; తిరుపతి దేవస్థానం బోర్డులో లేదు; దేవదాయాలు నిర్వహించే కమిటీలలో లేదు, జిల్లా ప్లానింగ్ కమిటీలలో M. L. As ను తీసుకోవాలని ఉంటే, ఎక్కడో, ఎక్కడినీ తీసుకున్నారు తప్ప సర్వసాధారణంగా opposition member ను exclude చేస్తున్నారు. నానియోజకవర్గం ఉన్న వర్గంలో జిల్లాలో

పున్న కమ్యూనిస్టు పార్టీకి అత్యధిక మెజారిటీ ఉన్నది. 12 సీట్లలో మేము 9 సీట్లు గెలుచుకొన్నాము అక్కడ Planning Committees, Advisory Committee కి పరిమితి ఎంతమంది కాంగ్రెసు సభ్యులు ఉన్నారో, ఎంతమంది కమ్యూనిస్టు సభ్యులు ఉన్నారో తెలుస్తుంది. నానియోజక వర్గములో నన్ను ఓడించడానికి ఎలా ప్రయత్నం చేశారు. కాని నాకు 8 వేల మెజారిటీతో గెలుపు లభించింది. అక్కడ Ad-hoc Committees form చేసినప్పుడు గాఢమాల నుంచి 50 మందిని nominate చేశారు. అందులో ఒక్కరు కూడ కమ్యూనిస్టు పార్టీకి సంబంధించిన వారు లేరు అందరూ మంత్రివర్గమునకు సంబంధించిన వారే. కాంగ్రెసు వారిలో కూడ యితర గూఢపులను లక్ష్యం చేయరు. వారి గూఢపుకు చెందినవారినే 50 మందిని నింపుకొన్నారు. ఇది ప్లానింగ్ మంత్రిగారికి మనవి చేస్తే “కర్నెక్టరుకు చెప్పగించాము, అది మా బాధ్యత కాదు” అంటారు. అంతేకాదు. అక్కడ స్థానిక అధికారులు యిద్దరు కమ్యూనిస్టుల పేర్లు సూచిస్తే, ఆ పైబా హైదరాబాదుకు వచ్చిన తరువాత దానిమీద red pencil చలాయించబడింది. ఇంత నికృష్ట స్వరూపములో అధికార పార్టీవారు తమబలం undemocratic పద్ధతిలో పెంచుకోవాలంటే తగ్గి పోతుంది గాని పెరిగదు.

ఉద్యోగాలు యివ్వడం విషయంలో మనవి ఉన్నాను. కమ్యూనిస్టు పార్టీకి సంబంధించిన వాడని తెలిస్తే ఉద్యోగం యివ్వరు. అతను ఎంత యోగ్యుడైనా, Public Service Commission select చేసినా, పోలీసుకు రాస్తారు. అప్పోకిషన్ సంబంధీకుడన్నా, కమ్యూనిస్టులకు బంధువులయినా, విద్యార్థి దళంలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ activities లో పాల్గొనినా, ఉద్యోగం దొరకదు. ఉదాహరణకు శ్రీ పిలం సంజీవరెడ్డిగారి మేనల్లుని విషయమే చెబుతాను. అతను P. కృష్ణారెడ్డి. M. A. పాస్ అయినాడు. Assistant, Chief Accountant గా అనుకుంటాను Public Service Commission వారు పెరెక్షుచేశారు. అతని antecedents గురించి పోలీసువారు రిపోర్టు యిచ్చారు, 1952లో యీ కృష్ణారెడ్డి గారు తరిమెల నాగిరెడ్డిగారికి పోలింగ్ ఏజంటుగా పనిచారని, 1955 ఎన్నికలో in direct గా కమ్యూనిస్టు పార్టీకి సహాయం చేశారని ఉన్నందున చీఫ్ మినిస్టర్ గారు స్వయముగా తన చేతులతో యితనికి ఉద్యోగం యివ్వకూడదని వాగొచ్చారు తన మేనల్లుడయినా, అతనికి ఉద్యోగం యివ్వలేదని చీఫ్ మినిస్టరు గారు చెప్పుకోవచ్చును కాని యిది ఎంత నికృష్టమయిన రాజకీయ పక్షపాతిమో చీఫ్ మినిస్టరుగారు గుర్తించాల్సి దురదృష్టవశాత్తు చీఫ్ మినిస్టరుగారు యిక్కడలేరు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : నేను ఉన్నాను.

పాటు జరిగిందన్నారు, తహశీల్దారు చేశాడు. అది చాచాపు సరిపత్నిరం నుంచి వడి ఉన్నది. ఉపాధ్యక్షునికి మెజిస్ట్రేట్ లేక పోయినా అధికారం అదిని చేతుల్లో ఉన్నది ఇటువంటి ఉదాహరణలు ఎన్నైనా యిస్తాను.

అన్నింటికన్న ప్రధానమైన విషయం మంత్రుల ఉపన్యాసాలు. మొన్న యిక్కడ ఖమ్మంకు సంబంధించిన adjournment motion వచ్చింది. అది కారులు కాంగ్రెసు వారితో కూర్చున్నది 'నిరూపించుట కష్టము. అందుచే మా ప్రతిక కూడ 'అట' 'అట' అని వ్రాయవలసి వచ్చింది. గాని అది యదార్థమయిన విషయం. అది రహస్యంగా జరిగిన మీటింగు. సంజీవయ్యగారు అధికారులకు — మా పార్టీ ఎట్లా ఓడితే అట్లా చేయాలని చెప్పారు. ఇది నిరూపించాలంటే అధికారులు కూడ సాక్ష్యం చెప్పేందుకు సిద్ధంగా ఉన్నారు. వారు "ఇదేమిటి? రి: విధంగా interference జరుగుతోంది, మేము కాననం ప్రకారం అమలు జరపాలా, లేక వారు యిచ్చిన హాతుముల ప్రకారం అమలు జరిపాలా?" అని చాలా resent అవుతున్నారు ఇటువంటి విషయాలన్నీ హద్దూపద్దూ లేకుండా జరుగుతున్నాయి. వ్యక్తుల హక్కులు, M. L. As హక్కులు, అప్పోజిషన్ వారి హక్కులకు భంగం కలిగించే విధంగా మంత్రులు హద్దూపద్దూ లేకుండా యిష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడుతున్నారు మమ్మలను విమర్శిస్తే అక్షేపించము. కాని మంత్రి వదవులలో, అధికారములో ఉండి మా హక్కులకు భంగం కలుగజేసేందుకు మాట్లాడటం చాలా అక్షేపణీయమైన విషయం.

Political discrimination చాలా వివరీతముగా జరుగుతోంది. అన్ని స్థానాలు వారి అనుయాయులకే యిచ్చుకుంటున్నారనేది నగ్న సామాన్యమయిన విషయం. మంత్రుగారు (రాజుగారు) ఎన్నో ఏర్పాట్లు చేశారు. "అది కరెక్టుగా గానీకి యిచ్చాము — ఆయన చేశాడని చెబుతారు. అనవసరంగా ప్రజలను మభ్య పెట్టేందుకు ఇటువంటి మాటలు ఎందుకు మాట్లాడతారు? మీ పొలం కాకపోతే కరెక్టు అట్లా ఎందుకు చేస్తారు? అన్ని పార్టీల వారిని తీసుకోవాలని కరెక్టు అట్లుకు ఎందుకు instructions యివ్వరు? ప్లానింగ్ కమిషన్ కు స్పందించిన కార్యకర్తలహితంలో social workers కు అవకాశం యివ్వాలని అందులో ఉన్నది. అది Party basis పైన అధి ఉన్నది. అయితే మంత్రి వర్గానికి స్పందించిన వారైనా social workers అంటే? ఇంకెవరూలేరా? కొన్ని వివరాలు చదివి వినిపిస్తాను. చిన్నతరహా పరిశ్రమల బోర్డులో మొత్తం అప్పోజిషన్ కు స్థానంలేదు; మోటారు రవాణా సంస్థలో లేదు; తిరుపతి దేవస్థానం బోర్డులో లేదు; దేవదాయాలు నిర్వహించే కమిటీ లో లేదు, జిల్లా ప్లానింగ్ కమిటీలలో M. L. As ను తీసుకోవాలని ఉంటే, ఎక్కడో, ఎక్కడినీ తీసుకున్నాడు తప్ప సర్వసాధారణంగా opposition member, ఈ exclude చేస్తున్నారు. నానియోజికవర్గం ఉన్న వర్గాలందరిలో

వున్న కమ్యూనిస్టు పార్టీకి ఆర్థిక మెజారిటీ ఉన్నది. 12 సీట్లలో మేము 9 సీట్లు గెలుచుకొన్నాము. అక్కడ Planning Committees, Advisory Committee s పరిమితి ఎంతమంది కాంగ్రెసు సభ్యులు ఉన్నారో, ఎంతమంది కమ్యూనిస్టు సభ్యులు ఉన్నారో తెలుస్తుంది. నానియోజక వర్గములో నన్ను ఓడించడానికి ఎంతో ప్రయత్నం చేశారు. కాని నాకు 8 వేల మెజారిటీతో గెలుపు లభించింది. అక్కడ Ad-hoc Committees form చేసినప్పుడు గ్రామాల నుంచి 50 మందిని nominate చేశారు. అందులో ఒక్కరు కూడ కమ్యూనిస్టు పార్టీకి సంబంధించిన వారు లేరు. అందరూ మంత్రివర్గమునకు సంబంధించిన వారే. కాంగ్రెసు వారిలో చూడ యితర గ్రూపులను లక్ష్యం చేయరు. వారి గ్రూపుకు చెందినవారినే 50 మందిని నింపుకొన్నారు. ఇది ప్లానింగ్ మంత్రిగారికి మనవి చేస్తే “కలెక్టరుకు వచ్చగించాము, అది మా బాధ్యతకాదు” అంటారు. అంతేకాదు. అక్కడ స్థానిక అధికారులు యిద్దరు కమ్యూనిస్టుల పేర్లు సూచిస్తే, ఆ పైరు హైదరాబాదుకు వచ్చిన తరువాత దానిమీద red pencil చలాయించబడింది. ఇంత నికృష్ట స్వరూపములో అధికార పార్టీవారు తమబలం undemocratic పద్ధతిలో పెంచుకోవాలంటే తగ్గి పోతుంది గాని పెరగదు.

ఉద్యోగాలు యిప్పడం విషయంలో మనవి చెప్తాను. కమ్యూనిస్టు పార్టీకి సంబంధించిన వాడని తెలిస్తే ఉద్యోగం యివ్వరు. అతను ఎంత యోగ్యుడైనా, Public Service Commission select చేసినా, పోలీసుకు రాస్తారు. అప్పీటివన్ సంబంధీకుడన్నా, కమ్యూనిస్టులకు బంధువులయినా, విద్యార్థి దశలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ activities లో పాల్గొనినా, ఉద్యోగం దొరకదు. ఉదాహరణకు శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డిగారి మేనల్లుని విషయమే చెబుతాను. అతను P. కృష్ణారెడ్డి. M. A. పాస్ అయినాడు. Assistant. Chief Accountant గా అనుకుంటాను Public Service Commission వారు సెలెక్ట్ చేశారు. అతని antecedents గురించి పోలీసువారు రిపోర్టు యిచ్చారు. 1952లో యీ కృష్ణారెడ్డి గారు తరిమెల నాగిరెడ్డిగారికి పోలింగ్ ఏజంటుగా పనిచేశారని, 1955 ఎన్నికలో in direct గా కమ్యూనిస్టు పార్టీ సహాయం చేశారని ఉన్నందున చీఫ్ మినిష్టర్ గారు స్వయముగా తన చేతులతో అతనికి ఉద్యోగం యివ్వకూడదని వ్రాశారు. తన మేనల్లుడయినా, అతనికి ఉద్యోగం యివ్వలేదని చీఫ్ మినిష్టరు గారు చెప్పుకోవచ్చును. కాని యిది ఎంత నికృష్టమయిన రాజకీయ పక్షపాతమో చీఫ్ మినిష్టరుగారు గుర్తించాలి. దురదృష్టవశాత్తు చీఫ్ మినిష్టరుగారు యిక్కడలేరు.

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి : నేను ఉన్నాను.

శ్రీ వి. జి. యమ్. ఎ. నరసింగరావు : అధ్యక్ష, ముజావు కాని ఆరోపణలు చేయుట బాధ్యముగా ఉన్నదా; ప్రధానంగా ఆరోపణలు కనబడుతున్నవి గాని, బడ్జెటు మీద ఉపన్యాసంలో యివ్వన్న విమర్శ :

శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డి : ఇది యదార్థమయిన విషయం, ముజావు చేయబడిన పద్ధతిగా ఉన్నాయి. వీవ్ మినిస్టరు గారు ఉంటే అంగీకరించేవారే.

అంతగొండి తనం విపరీతంగా పెరుగుతోంది. ఈ పరిపాలనలో అది ఒక కళగా అభివృద్ధి చెందుతోంది. It is an art, ఇటువంటి artists ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో ఇలా మంచి ఉన్నాడు. ఈ difficulties మేము గుర్తిస్తాము. ఈ social system లో కొన్ని అంశాలు, రక్త నాళాలతో ప్రవేశించి ఉన్నవని గుర్తిస్తాము. అంతేకాదు, Legal difficulties కూడ ఉన్నాయి. దొంగకూ ప్యాకంత్తమే, దొడకూ ప్యాకంత్తమే, దొంగతనం చేసేవారు తప్పించుకుంటారు. మన Constitution అలా ఉన్నది. కానీ యీ వారు ప్రభుత్వం చేయగలిగినది చేయటమేదు. ప్రధానంగా దీని బాధ్యత మంత్రి వర్గంపై ఉన్నది. అంతగొండి విధానాన్ని తొలగించే బాధ్యత ముఖ్యముగా Cabinet పైన ఉన్నది. Cabinet లోని మంత్రులందరూ కలిసి, అంతగొండి తనాన్ని నిర్మూలించటానికి ప్రయత్నించు వెనుక ఉద్దేశ్యములు కూడా సక్రమంగా, నిత్యవంతంగా ప్రవర్తించ గలుగుతారు. ఈ మధ్య అంతగొండితనమువను సంబంధించి gazetted officer పై ఒక case వచ్చింది. వెంటనే ఆ gazetted officer అనుయాయులు తొలగించి కలవరం జరిగింది. ఆ విషయాన్ని ఒక మంత్రిగారి వద్దకు తీసుకుపోతూ వారు ఆ ఉద్యోగిని suspend చేశారు. అది ఆ gazetted officer అనుయాయులు చేసిన మంత్రులతో కలవరం కావచ్చు. వారు ఆ officer ను suspension లో ఉంచటానికి నిర్ణయించారు. నేను అదేకాదు బాధాకరమైన ప్రభుత్వం వారికి చెప్పగలను. ప్రాధికారాలతో ఒక విషయం అగును అలా వుంటారు ఇదిసరకు అంతగొండి తనం మోక రూపాయిలతో ప్రభుత్వం ఇచ్చినా కట్టారు రూపాయలలో ఇరుగు తోందరి. అందుగొండి విధానాన్ని ఈ ప్రభావలానికి మంత్రివర్గం ఏ మాత్రం ప్రయత్నించేయగలరేదు. మంత్రులందరూ ప్రవర్తనవల్ల అంతగొండి తనం పెరుగుతున్న దేనేది బాధా ప్రభుత్వం విషయము. Anti-Corruption Department అనే పేరుతో ఈ Department పెట్టారు. Anti-Corruption Department లోనే corruption ఎక్కువగా వుంది. ఆ Department లో corruption కచ్చ అంకోప లేదు. అరెస్టాంట్ ఉన్న స్థానాని Government administration లో interfere అవుతున్నాడు. నిన్నే ఒక నాన్ గెట్టెండ్, ఎక్కువలో ఒక Bank కు ఎక్కువలు జరిగాయి. అక్కడ అరెస్టాంట్ గారిని ఒకటియారు. అరెస్టాంట్ ఒకటి కాదు, అరెస్టాంట్ ఒకటి కాదు.

Collector ను బహిరంగంగా వివరీతంగా బూతులు తిట్టారు. Collector ను బూతులు తిట్టి “మంత్రిపర్గం దగ్గరకు పోయి, Supersede చేయించులాము” అని చెప్పడం జరిగింది. ఈ విధంగా జరుగుతున్నప్పుడు లంచగొండి తనం పెరగదు అని చెప్పటానికి అవకాశం లేదు. దీనివల్ల శాంతి పర్యవేతన కూడ వివరీతంగా పాడై పోతున్నాయి. ఎన్నో murders జరుగుతున్నప్పటికీ case లు పెట్టని సంఘటనలు అనేకం ఉన్నాయి. 1955లో 772 murders అయితే 582 కేసులు మాత్రమే పెట్టారు. 1956లో 927 హత్యలు అయితే 509 కేసులు మాత్రమే పెట్టారు. 1957లో 902 murders అయితే 700 కేసులు మాత్రమే పెట్టారు. 1958 సంవత్సరం October వరకు 654 murders జరిగితే 427 కేసులు మాత్రమే పెట్టారు. మిగతావాటికి కేసులు ఎందుకు పెట్టలేదు అనేదానికి మంత్రిగారు జవాబు చెప్పాలని కోరుతున్నాను, వాటికి సాక్ష్యం దొరక లేదనటం సరైన కారణం కాకాలదు. ప్రభుత్వంపై external influences పడటంవల్ల వారు కేసులు పెట్టకుండా చేశారేమోనన్న అనుమానం నాకు కలుగుతోంది, Police Lock-up లో వివరీతంగా చస్తున్నారు. రాష్ట్రంలో Law & order పూర్తిగా దెబ్బతింటున్నట్లు ఈ మధ్య కర్నూలు కడప జిల్లాలలో జరిగిన సంఘటనలవల్ల తెలుస్తున్నది. అక్కడ బహిరంగంగా ఒక పావురారు కన్ను పొడిచి పారేశారు. మొత్తం మీద ఆందోళన జరిగిన తరువాత దాని మీద case పెట్టడం జరిగింది. ఆ case ఎంత వరకు జయప్రదంగా జరుగుతుందో తెలియదు. Police అధికారులు విప్పల విడిగా ప్రవర్తిస్తున్నారు. మధిరకి సంబంధించి ఒక విషయం మనవి చేస్తాను. మధిరలో బ్రిహ్మాండమైన బహిరంగనభ జరుగుతున్న సందర్భంలో ఒక రైతు కార్యకర్త ఇల్లు లగల పెట్టిబడింది. అక్కడ ఉన్న Sub-Inspector చట్ట ప్రకారం ప్రవర్తించే వాడు, అతడిని Communist అని అంటారు. చట్ట రీత్యా ప్రవర్తించే వారందరినీ ఈ వాడు Communist అని అంటున్నారు. ఇది సర్వ సామాన్యంగా జరుగుతున్న విషయం. మధిరలో ఉన్న ఆ Police Sub-Inspector ఆ ఇల్లు రగుల పెట్టిన వారిపై action తీసుకొనటానికి ప్రయత్నించేశారు. అప్పుడే కాంగ్రెసు మిచ్చుల ముచ్చుల దగ్గరకు పరుగెత్తుకొని వచ్చారు. వెంటనే ఇక్కడి L. G. P. నుండి ఒక Order వెళ్ళింది. Special assignment to Karimnagar అని చెప్పి ఆ Sub-Inspector ను transfer చేశారు. Special assignment కు ఈ మధిర సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ దొరికినాడు. తరువాత ప్రభుత్వం ఒక note కూడా పంపింది. ఆ note లో “మేము అతనిని transfer చెయ్యలేదు. ఆయనకు Special assignment లో పంపించాము” అని అన్నారు. ఏమిటి ఆ Special assignment అంటే అది ఏమీ లేదు. అక్కడి congress వారు ఇక్కడికి వచ్చి చేసిన వత్తిడి ఫలితంగా అతనిని transfer చెయ్యడానికి ప్రయత్నించటం మాత్రమే. దీనిని గురించి ఆందోళన జరుగగా వారం రోజుల తరువాత అతడు తిరిగి వచ్చాడనుకొంది. “ఈ Special assignment కి ఈ Sub-Inspector యే దొరికాడా? ఈ Headquarters లో

మీ దగ్గర ఇంకా ఎవరూ లేరా?" అని నేను I. G. P. గారిని ప్రశ్నించాను, వారి నుంచి సంతృప్తికరమైన జవాబు రాలేదు.

ఇక నిర్బంధ విధానం గురించి చెబురాను మన మిచ్చిలు అంటే Congress Party యొక్క పరిపాలన పదివన్నెండు సంవత్సరాల నుండి ఒడుగు తున్నది. ఇంతవరకు ప్రజలు ఓసర పట్టారు. ఈ నాడు ప్రజలలో చైతన్యం కలుగుతోంది. ఈ ప్రభుత్వం అంటే వారిలో అసంబృష్టి పెరుగుతున్నది. అసంతృప్తి కలుగుతున్నప్పటికీ ప్రభుత్వం repression కి కూడా దిగడం సహజం. ఆ అసంతృప్తిని అణచటానికి ప్రభుత్వం రీపింగ్గా ప్రయత్నం చేస్తోంది ఈ మధ్య నెల్లూరులో కాల్పులు జరిగాయి. లారీ ఛార్జీలు జరుగుతున్నాయి. ఈ నాడు పత్రికలలో రావటంపంటి సంగతులు అనేకం గ్రామాలలో జరుగుతున్నాయి. మనం యిక్కడ Assembly లో చేసిన చట్టాలు గ్రామాలలో చెల్లువు. గ్రామాలలో ఉండే పడేల్ పట్వారీలు ధూప్తాములు చెప్పే శాసనమే అక్కడ చెల్లుతుంది. ఇప్పటికి రెండు general elections జరిగినవి. ప్రజలలో చైతన్యం ఎక్కువ అవుతున్నది. ఉదాహరణకు దేవరకొండ తాలూకా ప్రజలు చైతన్య వంతులై ఇది వరకు ఉన్నటువంటి నిరంకుశమైన feudal దోపిడీ విధానాన్ని అణచటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. Police వారు case లు పెట్టి ప్రజలను Court ల చుట్టూ త్రిప్పి communist లనే పేరుతో వారిని అణచటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. గ్రామాలలోని పెత్తనం దారులైన కేసులు లేవు. సామాన్య ప్రజలపై కేసులు పెడుతున్నారు. మా party ఇది వరకు చేసిన తీర్మానానికి మేముంకా కట్టుబడి వున్నాము. శాంతి యుతంగా దేశంలో socialism స్థాపించాలని అందుకు కార్యక్రమాలను యాపించించు కోవాలని మేము తీర్మానం చేసుకొన్నాము. అట్లా అని మా Constitution యొక్క preamble లో వుంది. Congress వారు ఒక వైపున గాంధీగారి ఆహింస పేరు చెప్పుకుంటూ రెండో వైపు హింసాయుతమైన పద్ధతులు అపయిస్తున్నారు. మేము చాలా శాంతి యుతంగా ప్రవర్తిస్తున్నామని నేను గట్టిగా ఇక్కడ ప్రకటిస్తున్నాను.

ఆహార దాన్యాల ధరల గురించి మంత్రి తిమ్మారెడ్డి గారు చేసే ఉపన్యాసాలు, ప్రకటనలు నేను పత్రికలలో చూస్తున్నాను. వారు యధార్థమైన పరిస్థితిని గుర్తించకుండా ఇష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడటం, భూస్వాములకు విపరీతంగా రాష్ట్రం ధరలు పెరగాలని చెప్పడం జరుగుతున్నది. ఇది ఏమాత్రమూ సరియైన పద్ధతికాదు. "వ్యవసాయదారులకు పెట్టబడి దమ్ము కావాలి, వాళ్ళకు వ్యవసాయం గిట్టుబాటుకావాలి" అని సుంతిగాను భూస్వాములపైపు పెద్ద తెలుగు వైపు మళ్ళిమే చూసి వారు

వంటించే దాన్యం ధరలు బాగా విపరీతంగా పెరిగాలని చెప్పడం ఏ మాత్రం సరైనది కాదని తిమ్మాచెర్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ నాడు హైదరాబాదులో పున్న జనాదాలో దాదాపు సగం మంది నిరుద్యోగులుగా ఉన్నారు. మనం జాగీరు విధానాలను రద్దు చేశాము. కాని జాగీర్దారుల కిరీంద్ర ఉన్నవారికి ఉద్యోగాలు కల్పించ లేక పోయాం వారు అంతా ఈ నాడు నిరుద్యోగులుగా ఉన్నారు. మనం ఈ హైదరాబాద్ సిగరెట్ ఈ మూసీనదికి అవతల ఉన్న ప్రాంతం చూస్తే అక్కడ ఎంత poverty పున్నదో కనిపిస్తుంది. ఆహార పుష్టువు ధరలు మిగతా వస్తువుల ధరలు విపరీతంగా పెరగడం వల్ల ప్రజలు దాదాపు పడుతున్నారు. ఈ నాడు హైదరాబాద్ city లో living index దాదాపు 500 పరకూ ఉన్నది. మొన్ననే కేవల అయ్యంగార్ ఈ సంఖ్యను చెప్పారు. వట్టడాలలో ఉండే ప్రజల పరిస్థితి మరీ అధోన్నంగా ఉన్నది చిన్న చిన్న జాగీరుదార్లు ఉన్నారు. పెద్ద జాగీరుదార్లు గురించి చెప్పడం లేదు. ఏదో కొంత ప్రభుత్వం వారికి ఇస్తున్నది. 3, 4 సంవత్సరాలలో అది కూడ అయిపోతుంది. ఆ తరువాత వాళ్ళిగత ఏమిదో వాళ్ళకే అర్థం కావడంలేదు. ఉద్యోగాలలో నుంచి తీసివేసేందుకు కూడ ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నది ఉద్యోగాల నుంచి తీసివేయటాడదని, హైదరాబాద్, వట్టణంలో పెద్ద ఎత్తున పరిశ్రమలు స్థాపించి వారికి ఉద్యోగాలు కల్పించక పోతే ఈ అసంతృప్తి చాల తీవ్రమైన పరిస్థితికి దారి తీస్తుందని మనవిచేస్తూ యంతటితో నా ఉపన్యాసాన్ని ముగిస్తున్నాను.

*శ్రీ టి. జాలయ్య (గుంటూరు-1):- అధ్యక్ష, 1959-60 సంవత్సరానికి ఆర్థిక కాభిమాన్యాల సమర్పించిన Budget పై మాట్లాడడానికి నాకు అవకాశం కల్పించినందుకు అధ్యక్షులవారికి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. Budget అంటే చూస్తే కొద్దిగా తరుగు కనబడుతున్నది. ప్రందటి సంవత్సరం గోపాలరెడ్డిగారు సమర్పించిన budget ను ఈ సంవత్సరం బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు చాచిచిక్కితో లాభసాటిగా ముగింపు చేయగలిగినందుకు నేను సంతోషిస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరం Budget లో కొంచెంలోటు కనపడింది. Budget ఎప్పుడూకూడ లోటు బడ్జెటుగానే తయారు చేయాలి అన్న surplus budget గా తయారు చేసినట్లయితే Finance Minister గారు కొంచెం అజాగ్రత్తగా ఉంటారని ప్రపంచ ఆర్థిక పేర్లకు చెప్పుకూ ఉంటారు. ప్రస్తుత Finance Minister బ్రహ్మానందరెడ్డిగారిని ఏది అడిగినప్పటికీ 'No' అనేమాట వారి కలంలో ముందు కాండవమాడుతూ ఉంటుందని విన్నాను. అట్లా వారు జాగ్రత్తగా ఉండబట్టే మన State మర్యాద నిలవ గలిగింది, నేనువారిని అభినందిస్తున్నాను. కొన్ని విషయాలలో పన్నులు జాప్తిగా పెంచారన్నారు. అది వారు పెంచించికాదు. క్రొత్తపన్నులుకావు. ధరలు పెరగడం వలన 'automatic గా మొత్తంకూడ ఎక్కువపచ్చినది. రేట్లు మామూలుగానే

ఉన్నాయి 30 రూపాయలు అమ్మే కందుల బస్తా 60 రూపాయలు అమ్మే కందుల రూపాయలచే tax 2 రూపాయలు పెచ్చినది. అట్లాగే ప్రతిపస్తుపుకూడా 1 రూపాయ పెరగడం మూలంగా అంతెలుకూడ పెరిగి పన్ను అధికంగా లెవబడుతున్నది. ఏమి తగ్గిపోయినప్పుడు ఈ వరుమానంకూడ తగ్గుతుంది రేట్లు పెరగడం మూలంగా వస్తులు ఎక్కువ వస్తున్నాయి రేట్లు తగ్గిపోతే యాపర్తు వస్తులు తగ్గిపోయి రూపాయల అంతెలు తగ్గిపోతాయి.

Revenue వద్దకు 71 కోట్ల రూపాయలు రేటాయస్తే అందులో 11 కోట్ల రూపాయలు రైతుల దగ్గరనుండి పనులు అవుతోంది. అందులో 150 లక్షల రూపాయలు remission క్రింద, 150 లక్షల రూపాయలు ఎరువులకు యిచ్చే అప్పులు పోను రైతుల దగ్గరనుంచి పన్ను నికరాదాయం 8 కోట్ల కన్న ఎక్కువ రాదని భావించవలసిఉన్నది. వస్తులు పెంచారని అంటున్నారు. ఒక విధంగా పన్నులు వసూలుచేసి రెండో విధంగా వారికి సహాయం చేస్తూ ఉన్నారు కనుక అదేమిఎక్కువ వస్తు కాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

8 కోట్ల రూపాయలు sales tax వసూలు చేస్తున్నారు. దానికి ఉచ్చుపెట్టేది 46 లక్షలే. 8 కోట్లలో 45 లక్షలు పోతే సుమారు 7 కోట్ల 50 లక్షల రూపాయలు sales tax మీద వసూలు అవుతోంది. దానిలోకూడ రేట్లు హెచ్చుతగ్గు వస్తుంది. Income tax మీద 11 లక్షల రూపాయలు వసూలు చేస్తున్నారు. మొత్తం 71 కోట్ల రూపాయలలో సుమారు 24 కోట్ల రూపాయలు వస్తు వర్తకులు చెల్లించబట్టి Government పరిపాలన సాగిస్తున్నారు. వర్తకులకు ఏదైన సహాయం కావా అంటే post office గా మీరు పనులుచేస్తున్నారు కడుతున్నారు అనే మాట Government అంటే వర్తకులను కొంచెం తక్కువగా ఘట్టాడుతున్నట్లు నేను భావించవలసి వస్తున్నది Post Office లో కార్డు వ్రాసి వేస్తాం. Post man చదివి బట్టాడా చేయకపోతే అది అందదు. వర్తకుడుకూడా అంతే. పనులుచేసి కడుతున్నారు. వ్యాయవ్యధతిలో వర్తకుడు చేస్తున్నప్పుడు తగిన సదుపాయాలు వర్తకుడికి కూడా యివ్వవలసి ఉంటుందని అట్లా యిచ్చుటకు Government వారు పూనుకుంటారని నేను అభిప్రాయపడ్డాను.

సంజీవరెడ్డిగారు వచ్చినప్పటినుంచి ఏజ్ అవకతవకలు జరుగుతున్నాయని, doupe జరుగుతున్నదని అంటున్నారు. సంజీవరెడ్డిగారు doupe గాచేపది 100 కి 10 పాయింట్లే. మిగతా వారు వస్తే 100 కి 90 పాయింట్లు group system అనుబంధంలోకి వచ్చిందని ప్రతివారు అనుకొంటున్నారు. జరిగేదికూడ అంతే. కాని వారు రావడంవల్ల ఇరగలేదు. సంజీవరెడ్డిగారు నెల్లూరులో ఉపన్యాసం చేస్తూ 'నేను ఎంత చేస్తున్నప్పటికీ నన్ను అభినందించేవారు లేరని ఆయన ఎంతో కష్టపడారు. వాస్తవ

వంగా ఆయన చాలకష్టపడుచున్నాడు. State ను జాగ్రత్తగా చూస్తున్నాడు. మంచిని ముంచి అని చెప్పకూనే ప్యక్తి లేకపోయినందుకు విచారించాలని ఉన్నది. ఆయన మంచి ఆయనకు తెలియకూడదు. ఏనుగు ఉన్నది. దాని తూకం దానికి తెలియదు. తెలిస్తే ప్రళంబాన్ని యాపత్తుకూడ ఉండు. ఒకప్యక్తినిచూస్తే అంతపెద్ద ఏనుగు కూడ భయపడుతుంది. అట్లాగే సంజీవరెడ్డిగారుకూడ తమ కీర్తిని ప్రజలలో చూచు కోవాలిగాని ఆయన అంతట ఆయన చెప్పకోవడం బాగాలేదు. ఆయనకీర్తి బాగా పెరిగి దేశానికి మంచి ఉపకారం చేసే ప్యక్తి అని పేరు పొందినందుకు నేనువారిని అభినందిస్తున్నాను.

Zonal Council లో Businessmen conference లో సంజీవరెడ్డి గారు మాట్లాడుతూ “వర్తమాన కాలమున సదుపాయాలు చేయడానికి మేము సిద్ధంగా ఉన్నామ”ని చెప్పారు. Administration లో ప్రభుత్వం అప్పుగా వస్తులే గాకుండా వర్తక సరళిని కూడ కొంత ప్రవేశ పెట్టకపోతే లాభాలు రావని నా ఉద్దేశ్యం. కేంద్ర ప్రభుత్వం రెవెన్యూ బడ్జెటు అని ఒకటి రైల్వే బడ్జెటు అని ఒకటి రెండు బడ్జెటులు ప్రవేశ పెడుతుంది. అందరి ప్రభుత్వం కూడ రెవెన్యూ బడ్జెటు అని. transport budget అని ప్రవేశ పెడితే బాగుంటుంది. శక్తి వంతమైన దేశం కనుక బస్సులను పెంచి, వాటి మీద ఎక్కువ వరుమానం రాబట్టే సాంప్రదాయకమైన సర్తకమును ఆరంభించ వలసిందని నేను కోరుతున్నాను. కోటి రూపాయలు పెట్టుబడి పెట్టినట్లయితే, స్వసంతృప్తిరానికి 25 లక్షల రూపాయలు వరుమానం వచ్చే వ్యాపారంగా ఫలితమిట్లుతుంది. ఇప్పుడు 800 బస్సులు ఉన్నాయి. 700 చేస్తామంటున్నారు. 3 వేల బస్సులు పెట్టవలెనంటే 10 కోట్ల రూపాయలు నికరాదాయం వచ్చే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. క్రిందటి సంవత్సరం K. C. Canal కొరకు అర్బు పెట్టాం అంటున్నారు. ఈ సంవత్సరం మళ్ళీ దానికి కోటి రూపాయలు allot చేశారు. దానిలో లాభం ఎస్తుందో, నష్టం వస్తుందో దేమని తెలుక. కోటి రూపాయలు పెట్టి 200 బస్సులు కొన్నట్లయితే 25 లక్షల రూపాయలు వరుమానం వస్తుంది. కనుక గవర్నమెంటు వారు సర్తక సరళిలో బస్సుల వ్యాపారం వృద్ధి చేసి లాభం సంపాదించి వస్తులు తగ్గించి ప్రజలకు మేలు చేయగలరని నేను ఆశిస్తున్నాను.

Cottage industries వృద్ధి కాలేదు. పెద్ద industries అభివృద్ధి. వర్తకుల సహాయం తీసుకొని cottage industries ను అభివృద్ధి చేసినట్లయితే ఎక్కువ సదుపాయాలు కలుగుతున్నాయని వరుమానం. కూడ వస్తుంతుంది నేను వానికి మనవి చేస్తున్నాను.

మీ గుంటూరు మునిసిపాలిటీ Water scheme లో కొంత drainage scheme కు యంతవరకు administrative sanction ముప్పై రోజు

గుంటూరు మునిసిపాలిటీ పెద్ద మునిసిపాలిటీ. ఎక్కువ జన సంఖ్యగలది. ఈ సంవత్సరం budget లో నయినా మునిసిపాలిటీకి కొంత ద్రవ్యం drainage scheme కింద sanction చేస్తారని నమ్ముచున్నాను. నాకి అవకాశం యిచ్చి సందుకు అధ్యక్షుల వారికి వందనములు అర్పిస్తున్నాను.

*శ్రీ కె. పున్నయ్య (చీపురుపల్లి) : అధ్యక్ష, ఆర్థిక మంత్రిగారి ఉపన్యాసం మామూలు పద్ధతిలోనే జరిగింది. కాని ఈ సంవత్సరపు ప్రాముఖ్యత ననుసరించి ఉండ లేదని మాత్రం చెప్పక తప్పదు. నాగపూర్ తీర్మానాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ బడ్జెట్ ప్రసంగం చేసి ఉంటే బాగుండేదని నా అభిప్రాయం. 1959-60 సంవత్సరంలో ఆర్థిక సాంఘిక రంగాలలో బృహ్మాండమైనటువంటి మార్పులు వస్తాయని వ్యతిరేకంగా ఉత్సాహంతో ఎదురు చూస్తున్నారు. వాటి ప్రసంగం socialistic pattern కు అనుగుణముగా వుండేనదో బాగుండేది. కాంగ్రెసు తీర్మానాలకు ఉపమాతృక అనుగుణముగా లేదని చెప్పక తప్పదు. మంత్రిగారు శ్రీయో రాజ్యమును ఏర్పాటు చేసుకొనుటకు అవసరమగు కార్యక్రమమును అటులు జరుపు తున్నట్లుగా కూడ తమ పునన్వనములో తెలిపివుండరి. మంత్రిగారు welfare state లోనే వున్నారని పోషిల్చి తరహా రాజ్యములోకి యింకను అడుగు పెట్ట లేదు. అందుకు నా విధానమును తెలుపుచున్నాను.

మన రాష్ట్రపు ఆర్థిక పోషనార్థి గురించి కూడ మంత్రిగారు తమ ప్రసంగ ములో ప్రస్తావించి వుండరి. నాకు చాలా optimistic గా వున్నాను. ఒక వైపున పోషనార్థిగా వుండరాదని అంటూ, మరో వైపు ఆర్థిక పోషనమునకు బలమైన పునాదులు వర్ధాయి. మరేమీ పర్వాలేదు. అని చెబుతున్నారు.

లావాదేవీల విషయములో ప్రభుత్వపు ఆర్థిక పరిస్థితిని చక్కగా చిత్రిం చారు. రెవెన్యూ ఆర్జీకంట్టులో కొద్దిగానే deficit ను చూపించినారు. కాని పరిశీలించినచో కేకొట్ల కిరింక్షం రూపాయలు తరుగు కనబడుచున్నది. ఈ తరుగు నుముందు విశ్లేషణ చేసుకొన వలసియున్నది. లేదినో రాష్ట్రపు ప్రభుత్వం రచించుకొను వస్తువు మనకునే కిష్టపరిస్థితుల నెదుర్కొన వలసివచ్చును. ఈ విష యమును మంత్రిగారి ఆంగీకరించి యుండరి. అందుకు అవసరమైన పనకులను నడుపుతూ కౌశలవలయునని కూడ వారు తెలిపిరి. అయితే ఆ విధముగా కల్పించు కొనివలసిన పనకులను గురించి మనకు ప్రామాణికంగా కూడ నా రేసు తెలిపియుండ లేదు. బీహార్ లో యీ మేధ్య బియ్య పోషనలయ్యై చార్జీలు పెంజడము కలదు 15 లక్షల రూపాయలు వచ్చిన విధముగనే యింకను ఆర్థిక పనకులను కల్పించుకొని పోషన కునే కొన్నింటిని పెట్టి సాంకేతికతను, ఆదర్శంలో ఆ వ్యక్తిని నిలిపి ఉంచడము కలసిందే. తద్వారానే బియ్యమును పెంజడము పెంచడమును ఆదర్శముగా

అట్లాగే ప్రభుత్వముయొక్క ఋణభారమై కూడ కొన్ని విషయములు స్పష్టపరచి యుండిరి. “1960 మార్చి ఆఖరుకు రు. 187.85 కోట్లు ఋణవాద్యత ప్రభుత్వంపై వుండును” అని పేర్కొన్నారు. కేంద్రంయిచ్చిన grants అందుకొనిగా యింను యింత ఋణభారం మన ప్రభుత్వంపై ఉన్నది మన రాష్ట్రపు ఆర్థిక వసరాల దృష్ట్యా ఏవిధంగా నిర్వహింపబడినది చాలా deficit వుండక తప్పదనే విషయం దానివలన స్పష్టమవుతున్నది. లావాదేవీలు పరిశీలించినట్లయితే యిప్పుడు ప్రభుత్వం ఎంత క్లిష్ట పరిస్థితిలో వుందో విశదమవగలదు.

ఆర్థిక చుంతులుగా శ్రీ గోపాలరెడ్డిగార్కి, శ్రీ బిల్హానందరెడ్డిగారికి సుదృఢ స్పష్టమైన ఒక తేదావున్నది. అదిచిన్న విషయమునకుకూడ ఎంతో ధయమును ప్రదర్శించేవారు శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు. ప్రస్తుతం మన రాష్ట్రం ఎంతో ఋణగ్రస్తమై వున్నప్పటికి మన బిల్హానందరెడ్డిగారు బిల్హానందంగా వుండడం గమనార్హం. ఇది విజముగా వారిలో ప్రత్యేకతయే.

శ్రీ కె. బిల్హానందరెడ్డి : గౌరవ సభ్యులు ‘ఋణగ్రస్త, ఋణగ్రస్తం’ అని వలదుార్లు అంటున్నారు. ఇతర రాష్ట్రాలలో పోల్చిచూస్తే మించిన అప్పేమీ మనసులేదు.

శ్రీ కె. వున్నయ్య : ‘అథే వారిథే ప్రత్యేకత’ అని నేను మనవిజేశాను. ఇటీవల సభానం కమిటీవారు యిచ్చిన వివరాలనుబట్టి, రాష్ట్రం పునర్నిర్మాణం అయిన తరువాత అన్ని రాష్ట్రాల బడ్జెట్లు యిటువంటి పరిస్థితిలోనే చిక్కుకున్నవి. ఏ రాష్ట్రపు బడ్జెట్లు అదనపు సన్నులను సూచించకుండా ఆసెంబ్లీ ఘొంఠుకు రావడం లేదు. అన్ని రాష్ట్రాలవారి పద్ధతినే మన రాష్ట్రములోకూడ అనుసరించారు. ప్రత్యేకత ఏమీలేదు. ఈ సమయములో రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితిని జాగ్రత్తగా గమనించి వరుస వలసిన కార్యక మంత్రులయ్యలపై నున్నది.

అదివృద్ధి కార్యక్రమాలకు అధికంగా కేటాయించవలసి యున్నది. మాకు యిచ్చిన ఉద్దేశములో ప్రభుత్వం చేయవలసిన కార్యక్రమాతెన్నో పున్నట్లు మూచించాడు. ప్రభుత్వం చేయదలచే కార్యక్రమాల ఎడ ప్రజలకు సరియైన సంకృప్తి లేదు. ఇటీవల శ్రీ కె. వి. నరసింహారావు, శ్రీ బిల్హానందరెడ్డిగారు రాష్ట్రమంతా పర్యటించారు. ప్రతిచోటా వారికి ప్రజా ప్రతినిధులు అనేక భిషయాలు తెలియజేసి వున్నారు. ప్రభుత్వం చేయదలచే కార్యక్రమాల ఎడ ప్రజలకు సంకృప్తి ఎందువలన లేదో ప్రభుత్వం గ్రహమించవలసి వున్నది. General administration లో morality పోయివున్నది. ప్రభుత్వంగములో ప్రతిభోధ విరంకులను దోచడం అవలంబించబడుతున్నది. దీనికి కారణమెవరు? ప్రభుత్వం అత్యధినుర్ప చేసుకోవాలి. స్వాధికారము, స్వాధికారము, స్వాధికారము, స్వాధికారము

లోబడి పోతున్నది అనేది ప్రజావిప్రాయం. ఇది ఎంతవరకు విజయో మూకు తెలియదు.

Small Savings విషయమై స్థానికాధికారులే ఎంతో శ్రద్ధతో పనిచేస్తున్నారు. చాలా సంతోషం. అందుకువారు అచిసందేహములు. ఈ కార్యక్రమాన్ని వారి ఒక్కరిపైన వదిలి వేయరాదు. ఆ తీవ్రముగా పదిలిచేసినచో— యిదిపరమ warfund collection సందర్భంలో ప్రజలలో కలిగిన అవిప్రాయం ఎంటేదే మరల ప్రజలలో తలెత్తడానికి అవకాశముంది. National out-look and Nation-building దృష్ట్యా ఈ కార్యక్రమాలలో ప్రజా ప్రతినిధులు కూడ పాల్గొన వలసియున్నది అందుకు చక్కని వాతావరణం సృష్టించబడినది.

హరిజనాభివృద్ధిని గురించి యీ బడ్జెటులో ఎక్కువ provision ఉంటుందని అనుకున్నాను కాని గత సంవత్సరం, కంటే యీ సంవత్సరం ప్రతి వద్దులో కూడ తగ్గుదల చూపించినందుకు నాకు చాలా కష్టంగా ఉన్నది. హరిజనులకు housing facilities గురించి 4 లక్షల రూపాయలు కేటాయించామని చెప్పినందుకు సంతోషంగానే ఉన్నది కాని మిగిలిన విషయాలలో, అంటే boarding grants ఇచ్చే సందర్భంలో కాని house sites acquisition లో నాది comparative గా తీసికొని చూడని విచారవదుతున్నాను. ఈ విషయాలను మరికొందరు మరొకసారి పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను.

ఇక N. G. O. విషయమై కొంత చెప్పవలసి యున్నది. Pay Committee report మీద discuss చేయడానికి ఎట్లాగూ అవకాశం ఉన్నది: అప్పుడు చర్చిస్తాము. కానీ పోరాటవిషయంలో ప్రభుత్వ దోలెటో నమూనెకంటే లేదని చెప్పకో తప్పదు. కాబట్టి ఇప్పుడైనా N. G. O. లతో అవసరమైన చర్చలు జరిపి పోరాటాన్ని కష్టాలను, బాటలను విసిరి వారిని తొలగించడానికి ప్రయత్నించేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ: బి. జి. ఎం.ఎ. సరస్వతిగారిని:— అదృష్టం, అభివృద్ధికర విధానంలో యీ సంవత్సరపు బడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టినందుకు నేను అధిక మంతరిగారిని అభినందిస్తున్నాను. అందులో కొత్త పన్నులు లేక పోషణం సంతోష కారణమై యున్నది. యోజనాబంధ ప్రజానీకం కూడ యీ బడ్జెటును హార్షంతో స్వీకరిస్తున్నాడు. అంతేకాక, మన ప్రభుత్వ పరిపాలన సులభంగా ఉన్నదని అంగీకరిస్తున్నాడు. సువిరూపిత యీ కౌంగ్రెసు ప్రభుత్వానికి ప్రజలు వేసిన హామీలన్నింటినీ పూర్తిగా పాటించుకున్నాడు. ప్రభుత్వం చేస్తున్న అభివృద్ధి పనులన్నీ దేశం కోసం కాంక్షించి ఉండిపోతున్నాయి. యిది గర్వ వదులుతగ్గినది. విచారించవలసిన

నని ఏమీచేదు. ఏమీచేస్తూ సర్వకాలిక కాలంలో ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ముఖ్యంగా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎంతో మంచి పోతున్నదో గమనించి పట్లయితే మిగతా రాష్ట్రాల కంటే గుండే ఉన్నామనీ ఇంకా పొంది దేశానికి, నేటి భారత దేశానికి అభివృద్ధి చెల్లాలి తేడా ఉన్నదనీ చెబుతుంది. కాని, అభివృద్ధి చెల్లు చూడకుండా ఫీట్‌మెంట్‌కొని చాక్లెట్‌గా ముట్టించుటావంటే ఎవ్వరూ చేగేదేమీలేదు. చూడాలనుకుంటే చూడ దానికి చాలా అభివృద్ధి కనిపిస్తున్నది. చూచి గర్వపడితానికి చాలా అవకాశాలున్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఎన్నో పునరాధారాలు చేస్తున్నది. ఈ పనులను చూచి మిగతా రాష్ట్రాలు యావద్భారత దేశం చూడ హర్షిస్తున్నప్పటి నేను మంటా పడుతూ చెప్పగలను.

విద్యారంగంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఎంత అభివృద్ధి చెందినదో పరిశీలిస్తే తెలుస్తుంది. విశాఖపట్టణం, కాకినాడ, అనంతపురం, తిరుపతులలో ఇంజనీరింగు కాలేజీలు ఉన్నాయి. పరంగల్‌లో ఒక కాలేజీ పెడుతున్నాడు. ఇదిగోటి పరిస్థితిలో యీ అభివృద్ధిని పోల్చి చూడకుండా పంచ అభివృద్ధి చెందినామో చెబుతుంది.

ఇక మైసూరు రంగంలో విశాఖపట్టణం, కాకినాడ, గుంటూరు, కర్నూలు, తిరుపతి, పరంగల్‌లో మెడికల్ కాలేజీలున్నాయి. హైదరాబాదులో రెండు మెడికల్ కాలేజీలున్నాయి. దీనిని బట్టి యావద్భారత దేశంలోగూడ వైద్య రంగంలో మన రాష్ట్రం ముందంజపెసినదని తెలుస్తున్నది. మన ప్రభుత్వం చేస్తున్న పనులను మిగతా రాష్ట్రాలవారు సంతోషంతో చూస్తున్నారు. రాష్ట్ర సామూహిక బడ్జెటుపై మూట్టాడేటప్పటి 'ఇవి జరగలేదు, అవి జరగలేదు' అని చిన్న చిన్న లోపాలను గోరింతలు కొండ తలుగా చేసి చెప్పడం చాల విచారకరమైనది. కొద్ది లోపాలు ఉన్నాయి. రేపటి ఎవ్వరూ అనడంలేదు. ఆ లోపాలను పరిశీలిస్తే కోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కాని యిందులో మంచియే ఎక్కువగా ఉన్నది. మనం పగలును రాత్రి, వెలుతురును, చీకటినికూడ చూస్తున్నాము. పగలును, వెలుతురును చూడకుండా ఉంటే ఇక మిగిలినదల్లా చీకటిమాత్రమే. అందువల్ల శ్రోతృత్వి ప్రకృతిగానే గమనించి అవసరమైన విధంగా సద్దుమంటూ ఉండాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక మైసూర్ ఇరిగేషన్ సమస్య ఉన్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో విద్యుచ్ఛక్తి, నీటి పారుదల మున్నగు వాటిలో ముందంజవేళాము ఒక్క మైసూర్ ఇరిగేషన్‌లోనే కొంతలోనూ ఉన్నదనే అనుమానం ఉన్నది. దీనిలోనూ కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఎక్కువగా grants అడిగి కృషిచేయాలి. ముఖ్యంగా ఈ విషయంలో ఉండే కొరతను వెంటనే తీర్చిపలసినదిగా కోరుతున్నాను.

పెనుకబడిన శ్రీరాజులకు, విశాఖ జిల్లాలలో నీటి పారుదలకు అనేక అవకాశాలున్నప్పటికీ, అనేక జలాశయాలు ఉన్నప్పటికీ కూడ పొర్రెట్టలు కట్టకుండా

ఉండటం కోవనీయం ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వానికి గుర్తుచేస్తూ, ద్వితీయ వలసపర్తి ప్రజాశిక్షలో Minor Irrigation కు ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించి యీ రెండు జిల్లాలకు ప్రాముఖ్యం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

కార్మిక శాఖకు సంబంధించి మామూలుగా ఉన్న శాసనాలు అమలు జరుగు తున్నాయి. ఆ శాసనాలు చాలకాలం క్రిందట చేయబడినాయి. అవి ప్రస్తుత కాలానికి అనుగుణంగా లేవు. వాటిని తగు విధంగా మార్చాలని ఆందోళన జరుగుతున్నప్పటికి కూడ కేంద్ర ప్రభుత్వం జాన్యంపెల్లనో, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మొక్క అలసత్వంపెల్లనో కాని మార్పులు జరుగుటలేదు. కార్మిక శాసనాలను క్రోడీకరించి సమగ్రమైన శాసనాలను రూపొందించవలసియున్నది. ఈనాటి పరిశ్రమలకు అనుకూలంగా ఉండే చట్టాలు తేవాలని కోరుతున్నాను. కనీస వేతనాల సందర్భంలో agricultural labours కు కనీస వేతనాలు అమలుచేయాలని ప్రభుత్వం ఎప్పుడో శాసించింది. అనేక కారణాలవల్ల దానిని ప్రభుత్వం అమలు చేయలేకపోతున్నది. విప్లవాత్మకమైన మార్పులతో అమలు జరిగి తీరవలసియున్నది. ఈనాటి పరిస్థితి యీ చట్టమైన మార్పును ప్రభుత్వం అమలుచేయకుండా 14 గ్రామాలలో మొత్తం అమలుచేయడం విచారకరమైన విషయం. రాష్ట్రం మొత్తంమీద ఆన్ని గ్రామాలలో పనిచేసే ఎక్కువ సాయ కూలీలకు కనీస వేతనాలు నిర్ణయించవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

Indian Labour Conference లో భారత ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఆమోదించిన సూత్రాలనుకూడ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఆచరణలో పెట్టడంలేదు. అక్కడి యజమానులకు, కార్మికులకు మధ్య సమరసభావమును పెంపొందించడానికి అనేక సూత్రాలను పేర్కొన్నారు. అవి అక్కడ మాత్రమే అమలు జరుగుతున్నాయి. Tripartite conferences జరుగుతున్నాయి. ఏకీభావం కుదురుతుంది. తీర్మానాలు pass అవుతున్నాయి. కాని రాష్ట్రాల స్థాయిలోకి ఎచ్చేటప్పటికి అమలు జరగడంలేదు. యజమానులకు, కార్మికులకు మధ్య ఉండే సంఘర్షణ అట్లాగే ఉండి పోతున్నది. Indian Trade Union Act ను మార్పులను అపసరం ఉన్నది. ఆ చట్టంలో యూనియనుల గుర్తింపు మొదలైన అనేక ప్రధాన అంశాలు ఉన్నాయి. వాటన్నింటినీ ప్రభుత్వం వెంటనే గుర్తించి అమలు చేయాలని కోరుతున్నాను. యూనియన్ కు మరొక యూనియన్ కు మధ్య ఉండే సంఘర్షణలను గూఢ మానడానికి, కార్మికులకు, యజమానులకు మధ్య ఏచ్చే సంఘర్షణలను గూఢ మానడానికి నై నిటార్ కాన్ఫరెన్స్ లో వేరు వేరు 'codes of conduct' ను ఏర్పాటు చేశారు. ఆ రెండు కూడా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ స్థాయిలో పూర్తిగా ratify కాలేదు. అమలు చేయబడడం లేదు. Tripartite conference లో అంగీకరించి దానిని ఇక్కడ కూడ అమలు చేయించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ప్రభుత్వం యొక్క పనులన్నీకూడ contractors ద్వారానే చేయించుకొనే పద్ధతి నుంచిరాదు. Contractors కు ఇచ్చే విధానానికి సృష్టిచెప్పాలని తీర్మానాలు చేశారు. అవి అమలు జరపడంలో ఆలస్యం అవుతున్నది. దీపాద్వ మెంటు చేసే ప్రతిపని కూడా Contractors కు ఇద్దామనే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి కలుగుతున్నది. ఈ విధానాన్ని పూర్తిగా నిర్మూలించాలి. ప్రభుత్వం కార్మికులను పెట్టి ఆ పనులు నిర్వహించాలి. ఈ విషయంలో వెంటనే తగిన చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. కార్మిక చట్టాలు చేస్తున్నారు. వివాదాలను నిర్మూలించడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. కాని అందులో కార్మిక సంరక్షణ పథకాలు ఏమీలేవు ఇది చాలా విచారకరమైన విషయం. Labour welfare schemes ఏమీ లేవు ఆంధ్రాలో ఇప్పటి వరకు labour welfare centres కూడ లేవు. కార్మికులకు, యజమానులకు తగాదాలు వచ్చినప్పుడు కార్మికుల పక్షాన ప్రభుత్వం వాదించి తగిన అర్థిక సహాయం, న్యాయమైన సలహాలు ఇవ్వాలి. ఇట్లా చేసినట్లయితే కార్మికుల అభివృద్ధికి ఎక్కువ అవకాశం ఉన్నది. ఈ సహాయం వారికి లభించేయాలని మేము ఇదిపరిచు నుంచి కోరుతున్నాము I. N. T. U. C. వారు తీర్మానాల ద్వారా చాలాకాలం నుంచి కోరుతున్నారు. కాని ప్రభుత్వం యీ విషయమై ఇప్పటి వరకు తగిన చర్య తీసుకోలేదు.

ఈ సంవత్సరము ఈ విషయములో ప్రభుత్వము కార్మికులకు అర్థిక సహాయము లేస్తామని ఒక విజ్ఞప్తానికి వచ్చింది. Workmens' Compensation Act క్రింద పెట్టిన కేసులు విషయములో కార్మికులకు రావలసిన జీతాలు, చనిపోయినవారి కుటుంబాలకు compensation ఇస్తామని అన్నారు, అది యింత ఎరకు ఇవ్వలేదు. ఇదివరకు పెట్టిన కేసులలో కార్మికులు పేదవారు కావడంవల్ల వాళ్లు దబ్బు పెట్టుకుని కోర్టులచుట్టూ తిరిగి వాదించుకునే పరిస్థితుల్లో లేరు కాబట్టి వారందరికీ అర్థిక సహాయము చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. నాకు ఈ అవకాశము ఇచ్చినందులకు అధ్యక్షుల వారికి నా ధన్యవాదములు తెలుపుకుంటూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ బత్తిన రామకృష్ణారెడ్డి (కావలి) : అధ్యక్ష, This budget is a long sung song. దీనిని చదివి చూస్తే చాలా నిరుత్సాహమును కలుగజేస్తున్నది. దీనిని చూస్తే చాలా బొడుగుగానే ఉన్నది. కాని ఇందులో ఉన్న items మాత్రము నిజమైనవి ఏమీ లేవు ఇది ఒక blank cheque అనే చెప్పగలము. ఈ బడ్జెటు ఎట్లా తయారు చేసినవ్వబడినది, ఇది గ్రామముల పరిస్థితులు బాగుపరచేటట్లుగా లేదు. ఇప్పటికి మనకు స్వరాజ్యము వచ్చి పది సంవత్సరములకు పైగా ఇదిగింది. స్వరాజ్యము రాకముందు గ్రామముల పరిస్థితులు ఏ విధముగ ఉంటూ

చెప్పినవో ఇప్పటికి కూడ అదే పరిస్థితిలో ఉంటున్నది అందులో ఎప్పుడైనా చేసిన మార్పులు ఏమీ కనిపించవు. గ్రామాల విషయములో అభివృద్ధి, ఆహారపట్టు ఒకే విధముగా ఉన్నది. ఇప్పుడు ఈ బడ్జెటును prepare చేయడము చూస్తే బ్రిటీషువారివి copy చేసినట్లే కనబడుతుంది కాని, దీనిలో ఎలా టిమాల్పూలు రేలేదు. అందువల్ల ఈ బడ్జెటు పాపవృద్ధి ప్రకారమే చేయబడుచున్నదని చెప్పవలసి ఉన్నది అనలు గ్రామాలు పునాదిగా బడ్జెటు తయారు కావాలనేది ఎప్పుడైనా విచారించినట్లు లేదు. ఏవో స్కీములు ఉన్నవిని చెప్పడమే కాని, అందులో ఒక్కటి కూడ అమలు జరిపినట్లు కనబడదు నిజము చెప్పాలంటే పర్మిట్స్ నికీ దిట్ట గ్రామాలనుంచే సుమారు 80% కు పైగా పెంచుతున్నమాట ఎన్నివార్లకైనా చెబితే అలాంటివారు గ్రామీణప్రజలకు ప్రభుత్వము చేస్తున్న సౌకర్యాలు ఏమిటి? ఇంత విరళు ఒక్కటైనా ఉన్నదంటే, కనిపించదు. It is shameful అని చెప్పవలసి వస్తుంది. ఈనాటిపరకు గ్రామాల అభివృద్ధికొరకు ఏవారీ చర్యలు లేవు. గ్రామాలను ఆ పథమైన దుస్థితిలో ఉంచి, అక్కడి ప్రజలవెల్ల ఎన్నికై పచ్చిన సర్దులు యిక్కడ అనెట్లీకు పచ్చి జీత భత్యములు తీసుకుంటున్నారని నాగతి మరిచి కూడదు. ఇలాంటి పథ్యలు మరల గ్రామాలకు వెళ్లి ఓట్లు యివ్వమని ఏ విధముగా అడుగుతారో వారే బద్ధము చేసుకోవాలి గ్రామాల పరిస్థితి ఈ విధముగా ఉన్నదని అంటే “సరే. అవి అన్నీ సరిపెట్టుకుందాము లెండి” అని జవాబు చెబుతున్నారు. గ్రామముల పరిస్థితి యంతటి దుస్థితిలో ఉన్నదని యిప్పటికి మూడుసంవత్సరాలుగా ప్రభుత్వం దృష్టికి రెస్తున్నప్పటికీనీ, అందులో ఏ ఒక్కరుకూడ పట్టించుకోవడము లేదు. పైగా “ఈ ప్రకారము మేము నిర్ణయించాము, ఆ ప్రకారము జరగవలసిందే” నని చెప్పడము తప్ప, గ్రామాలను బాగుచేయించి ఆతురత కనిపించదు. ప్రభుత్వం గ్రామాల అభివృద్ధిని గురించి నిర్లక్ష్యము చేస్తున్నారు. ప్లానింగు దిపాట్టుమెంటువారు ప్లానింగుకింద బ్లాకులను ఏర్పాటుచేశారు. అక్కడ బిల్డింగులు కట్టించారు. ఒక B.D.O. ను పెట్టి, ఆయనకింద కొంత staff ను ఏర్పాటుచేశారు, కాని వారు చేయు పనిఅంతా కూడ ఒక farce గా కనబడుచున్నది. ప్రజలపద్ధతు పోయి మీకు మేలు చేస్తున్నామని, స్వర్గరాజ్యమును ఏర్పాటు చేయబోతున్నామని చెబుతారు కాని అక్కడ పనికింద allot చేసిన డబ్బు అంతా అక్కడ staff జీరాంటే సరి పోతున్నదని చెబుతున్నాను. కొన్నికొన్ని కార్యక్రమాలు contract ను ఇస్తున్నారు. ఆ డబ్బు లంచములకే సరిపోతున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ బ్లాకులను ఏర్పాటు చేశారని, అందరికీ తెలుసు. అక్కడ బ్లాకులో జరిగే లోపాలు ముఖ్యమంత్రి, తన తర మంత్రులకు తెలుసు, ప్రధాని జవహర్ లాల్ నెహ్రూగారు ఏర్పాటుచేసిన కార్యక్రమము గనుక, అందులోని లోపాలు బైటపెట్టితే వారిరేమైనా కోపము పెస్తుందేమోనని, వారు తప్పుగా తీసుకుంటారని బైటకు చెప్పటానికి మంత్రులు జాతు

మనవారు ప్రభుత్వాలకు చెప్పినప్పుడు అందరు 'Yes' 'Yes' అని చెప్పడము తప్ప యిందులో యీ లోపములు ఒదిగుతున్నవని చెప్పటానికి జరిగి చెప్పడము లేదు. నిజపరిస్థితులు ఏదాయినట్లయితే, అన్ని విషయములు బైటపడతాయి. ప్రభుత్వంవారు ఏ చర్యలను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. వాటికి డబ్బులేదు. వారికి డబ్బు రావలసినంత దరఖాస్తు ఇప్పటికే చారు కార్యక్రమములు గ్రామాలలో ఏ విధముగ చేయించగలరు? ప్రభుత్వమువారు "వంచాయలను మేము నిర్మించాము, మేము నిర్మించాము" అని చెప్పకోడవలసి ఉన్నది, డబ్బు యిచ్చిన నిమాత్రము సున్నది. డబ్బు అంతా పనుల చేసి ప్రభుత్వము తన జ్ఞానము ద్వారా కట్టుకుంటుంది. ఏవైనా కొన్ని items ప్రభుత్వం లభ్యతలో ఉంచుకుని గ్రామాలకు సందించినంతమయి కు కార్యములు నిర్వహించటానికి, గ్రామ పరిపాలన వరిగా సాగించటానికి తగిన డబ్బు ఇచ్చి ఏర్పాటుచేస్తే, గ్రామ పరిపాలన సక్రమంగా సాగిపోతుంది. ఈ బ్లాకులు పగైరాలకు పెట్టే డబ్బు వంచాయతీలకు ఇస్తే ఎక్కువ staff లేకుండా, వారికి యిప్పించిన జీతాలడబ్బు అంతా కూడ వంచాయలీలకే ఉపయోగించటానికి వీలు అవుతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటు చేసే ఈ బ్లాకుల కార్యక్రమము సరియైనది కాదు. గ్రామ పరిపాలన సక్రమముగ సాగించటానికి ఈ వడ్డీ పనికిరాదు అని నేను చెప్ప వలసివస్తున్నది.

మినోర్ Minoi Irrigation Schemes ప్రభుత్వమువారు అనులుకుచు వోచున్నారని ప్రజలు ఎంతో కాలమునుంచి వేచియున్నారు. చూడబోతే ఒక్క స్కీముకూడ అప్పుడు వరచలేదు. ఈ స్కీములు ఇప్పటికి మూడు సంవత్సరములుగా పుట్టున్నాయంటూ చెబుతున్నారు కాని, యంతవరకు ఒక్కటికూడ పూర్తికాలేదు Schemes ను అమలు పరచినట్లయితే, అవి ఒకటి రెండు సంవత్సరములలో పూర్తి కావటానికి వీలుఉన్నది. ఇది వ్యవసాయమునకు ఎక్కువ తొందరలో లోడ్పడగలవు. అలాంటివి మునివేసి, ప్రభుత్వము ఏవేవో పెద్ద పెద్ద స్కీములు చేబట్టింది. కాని వాటి ప్రయోజనం పది సంవత్సరములకు గాని ఉన్నది అందదు. ఉదాహరణకు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును ప్రభుత్వంవారు వ్యర్థంబించారు. ఇది పూర్తి అయ్యేటప్పటికి ఏ 15 సంవత్సరములలో పట్టుకోంది ఈ ప్రాజెక్టు ఆక్రర లేదని నేను చెప్పడములేదు. ఇది కావలసిందే. పది సంవత్సరములవరకు రైతాంగము కొడుకొని ఉంటేకూడ అప్పటికి ఒక భాగమైనా పూర్తి అవుతుందోరాదో ఎప్పుడో తెలియదు. అంతకాలము వ్యవసాయముద్వారా ఏచ్చే ప్రయోజనము పొంద కుండా రైతాంగము ఏవిధముగ బ్రతుకగలదు. అందువల్ల Minor Irrigation Schemes ముందు తీసుకోవాలని అంటున్నాను. మా కాపరి తాలూకాకు సంబంధించిన "కాపరి-కనుపూరు కాలవను తగ్గివ్వించుతాము, ఇది చాలా మంచి స్కీము" అని మొదట్లో ప్రభుత్వము చెప్పటం ఢిల్లీ పరకు కూడ దానిని పూర్తి చేయించటానికి

సిపార్సు వెళ్ళటం జరిగింది దాని దానిని ఎంతవరకు అమలుజరుపాలోని లక్ష్యం వస్తుంది అక్కడ రైతాంగము ఎంతో ఆయింబలో కామమని ఉన్నది. దాని కొరకు ఎన్నో సంవత్సరములుగా రైతులు agitate చేశారు. అది ఎదురైన పరిస్థితి చూచి కాని అది నిలిపివేసే అవకాశం, రైతాంగము నిరుత్సాహము చెందియున్నది. ఇప్పుడైనా దానిని పూర్తి చేయించిపోలే. రైతులందరి సత్కారము చేయటానికి సిద్ధముగ ఉన్నాడు. దీనిని సంజీవరెడ్డిగారు నిలిపివేయించారని అంటే, రాజకీయ కాంక్షలతో అట్లా చేశారని నేను అభిప్రాయ పడుతున్నాను ఆ కాలం రిస్క్ తాకి అవసరమైన డబ్బు అక్కడ రైతాంగము పూర్తిగా యిస్తామని అంటున్నాను పగ్గిరు త్యానికి డబ్బు లేదని సందేహించ నక్కరలేదు. దాని పెట్టుబడి కాపరికిని డబ్బు రైతులు ఎంతైనా యిస్తామని చెపుతున్నప్పుడు అది తగ్గివ్వించి పూర్తి చేయించటానికి ప్రభుత్వానికి ఎందుకు అవ్యంశించుందా? అది అక్కడ ప్రజలకు చాలా ఉపయోగకరమైన స్కీము ఒకప్పుడు అది మంచి స్కీము అని చెప్పి ఢిల్లీ ద్వారా సిపార్సు చేసిన ప్రభుత్వము యిప్పుడు దానిని అమలు జరుపుటకు సందేహించటం ఎందువల్లనో అర్థము కాలేదు నేను ప్రభుత్వానికి ఒక్క హెచ్చరిక చేస్తున్నాను. దానిని గుర్తించాల్సి ఉంటుంది. ఈ కామం గనుక అమలులోనికి రాబోవే, రైతాంగము సత్కారము చేయదలచుకున్నారు. No Tax Campaign ఆరంభించారు. రైతులు భాము డబ్బు యిస్తాము, పూర్తి చేయించమని కోరినా, దానికి "No" అని చెప్పే స్థితిలో ప్రభుత్వము ఉంటే, ఇది నిజమని ప్రభుత్వ మేనా అని ప్రజలు సంకోచించే పరిస్థితులు ఏర్పడుతాయి. నిజమైన ప్రభుత్వం అయితే ఈ పని ముందు ముగిస్తారు. అది నానియోజక విధము అయినందువల్ల సంజీవరెడ్డిగారు దీనిని ముందుకు తీసుకుని రావటానికి అద్దం తగులుతున్నారని భావించవలసి వస్తుంది.

తరువాత ప్రభుత్వోద్యోగస్తులలో ఎక్కడ చూచినను corruption పెరిగి పోయింది. లంచము లేనిదే వారు పనిచేయడము లేదు. కలెక్టర్ల దగ్గరనుంచి R. D. O. ల దగ్గరనుంచి corruption కు తోచిపోతే యీ ప్రభుత్వము యొక్క గౌరవ మర్యాదలు ఏమిటి? ఇక తహసీలుదార్లు, చిన్న ఉద్యోగస్తుల విషయము చెప్పనే అక్కరలేదు. ఈ corruption గురించి రాజ్యాధికారి అంత కథ చెప్పటానికి వీలు అయ్యే సంఘటనలు మోడిల్లాలో జరుగుతున్నవి. ప్రభుత్వము ఎంతో న్యాయముగను, నిర్దుష్టముగను పనులు జరిపించుతూ పరిపాలన చేస్తున్నామని చెప్పకోవడము చూస్తే, "నిగ్గనిగ్గు" అని చెప్పవలసి వస్తున్నది ఈ విధముగ పరిపాలించే బదులు ప్రభుత్వమువారు రాజీనామా యివ్వడము మంచిది. రాజీనామాలు ఇచ్చి, మరల Elections కు నిలబడితే, ఏమి జరుగుతుందో ప్రజలే తెలియజేస్తారు.

గ్రామాలలో ఎరిస్టి లు ఏవిధముగా ఉన్నవో అక్కడికివెళ్లి విచారిస్తే తెలుసు కోగలుగుతారు. మేము అంతా న్యాయముగా పరిపాలిస్తాము. ఇక్కడ లెజిస్లేషన్ లో కూర్చుని జీతాలు తీసుకుంటున్నాము అంటే లాభములేదు Local గా corrup tion ఏవిధముగ ప్రబలిఉన్నదో విచారించండి. కలెక్టరు అఫీసులలో లంచము లేందే పనులు జరగడము లేదు. ఇక్కడ ముఖ్యమంత్రిగాను, మంత్రులుగాను నెలకు 1500, 1000 జీతాలు తీసుకుంటూ కూర్చుంటే ప్రయోజనము లేదు. శాసన సభ్యులు నెలకు 150 రూపాయలు తీసుకుంటూ, యిక్కడ ఏదో పని జరుపుతున్నామని అనుకుంటే లాభము లేదు. ఈ పరిస్థితులలో మరల ఎన్నికలు వస్తే రాంగ్రేసు పార్టీ అనేది కనబడకుండా పోయే పరిస్థితులు సర్చివని ప్రభుత్వం వారు సరిగానే పరిపాలిస్తున్నామని అనుకోవడము పొరబాటు అధిప్రాయము. మేము పరిపాలిస్తున్నాముకదా, మాకు మేజారిటీ ఉన్నదన్న ధీమాఉంటే, ఉండవచ్చు. కాని ప్రజలు ఆ విధముగా తలంపడము లేదు. నాకు ధైర్యము అయిపోయింది కనుక విరమించుచున్నాను.

[Srimati T. Lakshmikanthamma in the Chair]

Sri Mir Ahmed Ali Khan (Malakpet):—Madam Chairman, I congratulate the hon. Finance Minister for the balanced budget he has presented to the House. And the budget speech of the hon. Minister clearly shows how our State has been progressing every year and that the financial position of our State is very sound. As we all know, our State is the biggest of all the southern States and we have great responsibilities to shoulder. Before the reorganisation of States, we thought that a big Andhra Pradesh State would not only be a source of strength financially to the people of Andhra as a whole, but it would also be a source of strength to the whole country. And the two years after the reorganisation have justified our hopes and we feel proud that in many matters our State has advanced.

The main allotment in the budget is for the Nagarjunasagar project which is one of the biggest multi-purpose projects in the country. We are glad to see that our Government has ear-marked about Rs 7.0 crores this year for this project. Besides, the Government has also ear-marked more than Rs. 4.0 crores for minor irrigation works because minor irrigation works are very important in Telangana and Rayalaseema. I hope that we will be

able to fully utilize this provision within this year and that our Engineers and the concerned departments will not allow even a single pie to lapse, and from the beginning of the financial year itself their activities, such as calling for tenders, etc., would start.

The budget shows improvement in many fields. So far as Telangana is concerned, we are happy that the estimates are prepared in a good way. We have seen progress everywhere in the villages and there is progress in the educational field. The food situation also has improved. Therefore, Sir, I heartily support the budget presented by the hon. Finance Minister. And I hope that the provisions in the budget would be utilized fully within this year and our Government under the able leadership will take our State to better prosperity on par with other States of India. Thank you.

శ్రీ యస్. సి. శేషాద్రి :- (రాయదుర్గము) ఆధ్వర్య, అధిక మంత్రిగారి బడ్జెట్ ఉపన్యాసంలో కొన్ని omissions వున్నప్పటికీ salient features కూడా చాల వున్నవని చెప్పడానికి నేను చాల సంకోచిస్తున్నాను. వారు తమ ప్రభుత్వంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడినప్పటినుంచి మన రాష్ట్రము ఎదుర్కొంటున్నటువంటి సమస్యలను వివరిస్తూ వాటిని ఏవిధంగా పరిష్కారము చేయడానికి ప్రభుత్వము తీవ్రమైన ప్రయత్నాలు చేసినదనే విషయాన్ని వారిచే చర్చించినారు. మనకున్న సమస్యలు పూర్తిగా యీ రోజు పరిష్కరించబడక పోయినప్పటికీ అధిక భాగము సంతృప్తికరముగనే పరిష్కరించినామని చెప్పుకోవచ్చును.

ఈ సందర్భములోనే మొన్న మొన్ననే pay committee ని ఒక దానిని constitute చేసినారు. ఆ pay committee నిపాట్టున unanimous గా మెంబర్లందరూ కూడా ఒప్పుకున్నారు. దానిని మన ప్రభుత్వము కూడా ఒప్పుకొన్నది. అయినప్పటికీ ఎందుచేతనో యీ pay committee నిపాట్టున తీవ్రమైన ఆసంతృప్తిని Non-Gazetted ఉద్యోగస్థులలో కలుగజేసినది. డాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు, వెటర్నరీ డాక్టర్లు, అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటులో పనిచేసే ఉద్యోగస్థులు తప్ప మిగిలిన Non Gazetted ఉద్యోగస్థులు తమ తీవ్రమైన ఆసంతృప్తిని తెలియజేసినారు. ఎందుకంటే వారి catagories లో వారి శ్రేణులు పెరగకపోగా వారి starting pay తగ్గదము మనకు కనిపిస్తున్నది. Starting pay తక్కువచేసి వార్షికు retiring stage లో ఎక్కువ వుండేటట్లుగా యీ pay committee నిపాట్టు చేసినది.

Pay Committee ని ఏర్పాటు చేసేటప్పుడు non- gazetted ఉద్యోగ స్థలకు కూడ representation ఇచ్చిన మొదల ప్రభుత్వము ఈ రోజున ఎదుర్కొంటున్న విమర్శలకు తావులేకుండా వుండేది. దీనికిగాను 3 కోట్లు ఖర్చు అవుతుందని బడ్జెటు ఉపన్యాసములో మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇందుకుగాను 1959-60 లో 3 కోట్లు కేటాయించాలని చెప్పారు. కాని ఉద్యోగస్తులు మాత్రము 3 కోట్లు అవకాశానికి అవకాశములేదు ఈ లెక్కలు తప్పు అని చెప్పుతున్నారు. మంత్రిగారి బడ్జెటు ఉపన్యాసములోనే ఈ విషయం గురించిన వివరాలు వుంటాయని ఆశించాము. కాని ఒకవారాలైనా చెప్పలే ఈ సందేహాలకు తావులేకుండా పోతుందని నేను భావిస్తున్నాను.

నానాటికి మన రాష్ట్ర ఆదాయము పెరుగుచున్నది. ఖర్చులుకూడ పెరుగుచున్నవి. ఏమయినప్పటికీ ప్రజలలో ఏదో కొంత అసంతృప్తి కనుపిస్తున్నది. దీనికి ముఖ్యమైన కారణాలు రెండు వున్నవి. మొదటిది వస్తుల విధానము, రెండవది పరిపాలనా దక్షత, పరిపాలనా దక్షత చూస్తున్నాము. రోజు రోజుకు efficiency తగ్గిపోతున్నట్లుగా కనుపించుచున్నది. Papers త్వరగా move కావడంలేదు, పరిష్కారము రాదగిన సమస్యలు త్వరగా పరిష్కారము కావడములేదు. ప్రభుత్వము యొక్క పొదుపు ఉద్యమములోని ఉద్దేశ్యమేమిటో అర్థము కాకుండా వున్నది. ప్రభుత్వ ఆఫీసులలో సామర్థ్యాన్ని పెంచడము, ఖర్చులలో దుబారాను నిలుపుదల చేయడము మొదలగు విషయాలను గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోందని చెప్పారు. అది సంతోషించదగిన విషయమే ఈ పొదుపు సంఘము మన రాష్ట్రములో సామర్థ్యాన్ని పెంచు ఏర్పాటు చేయగలిగితే మనము ఖర్చు పెడుతున్న డబ్బు సరిగా ఖర్చు అయింట్లుగా భావించవచ్చును.

వస్తుల విధానము వుంది. వేరుకనగ, ప్రత్తి మొదలగు వ్యాపారపు పంటల మీద ఎక్కువ వస్తు విధించారు వలుతురుసభ్యులు గూ సభామండపములో అనేక సార్లు ఈ అసంతృప్తిని తెలియజేసి వున్నారు, ఎప్పటినుంచి వస్తులు వాటి మీద విధించుచున్నారో అప్పటినుంచి అవి తొలగించుచున్నది. ముఖ్యముగా రాయలసీమ ప్రాంతములో ఈ రెండువ్యాపారపు పంటలు ఎర్బాభావముపల్ల తొలగించుచున్నవి. అటువంటి వర్గీకరణలో వాటిమీద వస్తులు విధించి ప్రభుత్వ బొక్కసానికి డబ్బు రాబట్టుటకు ప్రయత్నించడము మంచిది కాదని నా ఉద్దేశము. ఈ విధానాలను ఇవరణలో పెట్టడము చూస్తే ఆశ్చర్యముగా వుంటుంది. కేవలము చెక్కలు అన్నీ కరణాల చేతులతో వున్నవి. అయిన 10 ఏకరాలు అవి వ్రాస్తే దీని వికలాభి, ఏమిలేదని వ్రాస్తే ఏమిలేకపోవడమే. ఈ విధముగా రాబలసిన వస్తులు రాకుండా అన్యాయములు జరుగుచున్నవి. అనంతరామన్ కమిటీ సిఫార్సులు ప్రభుత్వానికి

అందినవి, త్వరితో నమ్యులకు కూడ అందజేస్తున్నాము అని అన్నారు. ఈ వ్యూహ రపు పంటలమీద కూడ పన్నును లీసే ఆలోచించు దని ఆర్థికమంత్రిగారు తమ ఉపన్యాసములో చెపుతారని ఆశించాము. అనంతరామన్ కమిటీ సిఫార్సులు అమలు జరిపేలోపుగా ఈ వ్యాపారపు పంటలమీద పన్నును తొలగించడానికి ప్రయత్నము యోచిస్తుందని భావిస్తున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తికిగాను ఎక్కువగా కేటాయించినామని చెప్పారు ఇప్పుడు per capita consumption 7 యూనిట్లనుంచి 15 యూనిట్లవరకు రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక వూర్తిఅయ్యే సమయానికి పెరుగుతుందని ఉపన్యాసములో చెప్పారు. 15 యూనిట్ల per capita consumption ఏమంత పెద్దవిషయము కాదు. ఈ రోజున మైసూరులో 40 యూనిట్లు per capita consumption వుంది. ఇండియా మొత్తముమీద సరాసరి per capita consumption 25 యూనిట్లు వుంది. త్వరితో 25 యూనిట్లకు per capita consumption పెంచితే సర్వతోముఖాభివృద్ధిని సాధించగలమని ఆశిస్తున్నాము. అధికాంశ రోత్పత్తి సాధించాలని మంత్రులు పదేపదే చెబుతున్నారు. ప్రాజెక్టులమీద డబ్బు ఖర్చుపెట్టడము మంచిది కాదని అనడం లేదు. ఈ ప్రాజెక్టులమీద ఖర్చు పెట్టినది ఏకైకరబడిగా వుండిపోతుంది. ఈ విద్యుచ్ఛక్తికి ఖర్చుపెట్టిన మనకు మంచి అదాయము రావడమే కాకుండా, ఎక్కువ భూమిని సాగుచేయడానికి కూడ అవకాశము వుండగలదని భావిస్తున్నాను. Reclamation of waste land అనే సమస్య వుండదు. Supplementary demands ప్రవేశపెట్టి నప్పుడు ఒక మోచన చేశాను. Open Market loan float చేయండి. ఇప్పుడు గవర్నమెంటుపెద్ద వున్న schemes అన్నింటినీ sanction చేయండి. అప్పుడే అధికాంశ రోత్పత్తి సాధించగలుగుతాము విద్యుచ్ఛక్తికి గాను వినియోగించిన డబ్బు యితర రంగాలకు వినియోగించకుండా దీనికొకే వినియోగించి ఈ open market loans float చేసిన జయప్రదము కాగలదని ఆశిస్తున్నాము.

పొదుపు ఉద్యమాన్ని విజయవంతముగా కొనసాగించ లేకుండా వున్నాము ఉద్యోగస్థులు అంతా ఒక season లో ఒకచోట చేరడము 1000 రూ॥ లో 2 వేల రూపాయలలో సంపాదించాము అనడము ఉద్యమోద్దేశము కాదని అనుకొంటున్నాను. ప్రభుత్వానికి పొదుపు ఉద్యమముద్వారా ధనమును యిచ్చి సహాయపడాలని ప్రజలలో ఒక విధమైన ఉత్తేజాన్ని కలుగజేయాలి Voluntary organisations ఏర్పాటుచేసి వాటిద్వారా తప్పకుండా ఏసూలు చేయాలి. ఖర్చు 50 నిరూ పోటీలో 100 రూ॥ ల collection కు 5 రూ॥ 10 రూ॥ ల, రూ. 25 turn over వున్న petty dealers అందులో కొంత భాగము యివ్వాలనే ఉద్దేశ్యము కల్గివున్ననాడే ఈ ఉద్యమము సఫలము కాగలదు. ఈ క్షోభన ముద్దిపిపారిటీ లకు, పంచాయితీలకు water schemes క్రింద drainage schemes క్రింద

కోట్ల కొలది రూపాయలు అప్పుయిస్తున్నాము. మనము 10 లక్షలు యివ్వదలచు కొన్నప్పుడు ఏ అయిదు లక్షలో వారికి మీదుపు ఉద్వమముద్వారా సంపాదించుకొన మని మిగిలిన 5 లక్షలు ప్రభుత్వము యిచ్చిన బాగుంటుంది. వారు సంపాదించిన డబ్బుతో వారే లాభము పొందగలరనే భావము కలుగజేయాలి. అప్పుడే యిది సఫలము కాగలదు.

శ్రీ బి. శంకరయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెము) : ఆద్యక్ష, బడ్జెట్ ను సభ ముందు పెట్టే సమయంలో ప్రభుత్వం వెంటనే చేయబోయే పనులను గురించి చెప్పడం సామాన్యంగా జరిగే సాంప్రదాయం. మంత్రిగారి ప్రసంగం చూస్తే Finance Minister ఇచ్చే explanatory note లో ఉండే విషయాలే ఎక్కువగా ఉన్నాయి. ఇది సత్సాంప్రదాయంకాదు. బడ్జెట్ సమయంలో ప్రభుత్వం తరపున ఇప్పుడు దేశంలో ప్రజలను ఏ ఏ పనులను ఎదుర్కొంటున్నాయో, వాటి పరిష్కారానికి ఏ ఏ చర్యలు తీసుకోబోతున్నారో చెప్పాలి. కాని అది ఇక్కడ జరగలేదు. Irrigation ను గురించి పెద్దగా చెప్పారు కాని తక్కినవేలీ చెప్పలేదు కొత్త పనులు ఏమీ లేనట్లు చెప్పారు. కాని మంత్రిగారి ప్రసంగంలో వేరేచోట "ఇందుపిల్ల పెచ్చే ఏడాది రు. 75 లక్షలు రావచ్చు. మిగిలిన కొరతలను ఇతర విధానాల ద్వారా పూడ్చుకోవాలి" అని ఉంది. బడ్జెట్ లోటు రు. 3 కోట్ల 61 లక్షలలో రు. 75 లక్షలు మాత్రమే వస్తున్నాయి. మిగిలిన లోటును భర్తీ చేసుకోవానికి తరువాత మార్గాలను వెదుకామన్నారు.

ఈ నాడు ప్రజల ముందు ఒక సమస్య ఉన్నది. భూమికిస్తులు, నీటితీరువాలు ఏ విధంగా ఉండాలి? పరిశీలన చేయడానికి అనంతరామక కమిటీని నియమించారు. ఆ కమిటీ రిపోర్టు ప్రచుల్నానికి ఎచ్చినట్లు చెప్పారు కాని, దానిలోని విషయాలేమీ చెప్పలేదు.

భూసంస్కరణల విల్లును ఇదివరకే అప్పి పార్టీలు అంగీకరించాయి. దీనిని గురించి ప్లానింగు కమిషన్ సూచనలు కూడా ఉన్నాయి. మన ప్రభుత్వం తెచ్చిన విల్లు ఆ సూచనలకు పూర్తిగా విరుద్ధంగా ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజలందరిు కూడా దీనిని మార్చాలని కోరుతున్నారు. తెలంగాణ చట్టానికి దీనికి ఏమీ సామ్యమే లేదు. భూసంస్కరణలు అమలు జరపాలని ప్లానింగ్ కమిషన్ చెప్పిన ఆధిష్టాధికారులకు విరుద్ధంగా మన ప్రభుత్వం భూస్వాములందరూ తమ భూములను అమ్ముకోవడానికి అనకాళం ఇచ్చింది. నాగపూర్ కాంగ్రెసులో కూడా భూసంస్కరణలపై పెద్ద చర్చలు జరిపి చివరకు ప్లానింగ్ కమిషన్ సూచనల ప్రకారం వెంటనే భూసంస్కరణలను తీసుకొని రావాలని తీర్మానం చేశారు. మన అధికమంత్రిగారు ఈ సందర్భంలో ఆ విషయమై ఏమీ చెప్పలేదు. జమీందారీ విధానం రద్దయిపోయిన తర్వాత

మన రాష్ట్రంలో దీనిముందు మధ్య దశలో ఎవ్వరూలేరని కేంద్రప్రభుత్వం ఆపహేళికలు తెలియజేసింది. దీనిని దృఢీకరించారు. ఈ వేళ వ్యవసాయం ద్వారా జీతముంది చాలామంది రైతులు ఇక్కడకు వచ్చారు. "ఈనాడు ముందుంది రైతులను తొలగిస్తున్నాడు. ప్రస్తుతము ఉన్న పట్టణ తరహాలో ఉండి కలుగజేయడం లేదని" వారు చెబుతున్నారు. వెల్లూరులో కూడా ఇది విధంగా ఉంది. ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వదృష్టికి వదలవద్దే. వదలవద్దే. తీసుకుని రావడం బరిగింది. భూసంస్కరణలను పూర్తిచేయవలసిన ఈ సంవత్సరంలో పట్టణ పలానా అప్పుడు తీసుకున్నామని కూడా మంత్రిగారి ప్రసంగంలో లేదు. ఇదిముందు వాదా ది. పనియం చెప్పే అవకాశం కూడా లేదు. అదే విధంగా కొలుదొడ్డు పట్టణ పట్టణము; న్యాయమైన కొలుదొడ్డు విద్యుత్తు ఒక దిక్కు తీస్తామని ప్రభుత్వంవారు హామీ ఏనాడో ఇచ్చారు. కాని ఇంతవరకు దానిని తేకుండా, కాలవిద్యయం లేకుండా వాయిదా వేకారు. నాగపూర్ కాంగ్రెస్ లో మధ్యదశలోను తొలగించమని చేసిన తీర్మానాన్ని అమలు పరుస్తామని కాని, తాము ఇదివరకు ఇచ్చిన హామీలను నెరవేరుస్తామని కాని బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ఎక్కడా చెప్పలేదు. ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో హామీ ఇచ్చిన తరువాత వదలవద్దే అమ్మేల్లో ఆ హామీలను గురించి ప్రస్తావించాము. ఈ వాటి వరకు వాటి విషయంలో ఎప్పుడు ఏమీచేయదలచారో చెప్పలేకుండా ఉన్నారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ఆ హామీ ఏమిటండి : భూసంస్కరణల పట్ల వెల్లడుకమిటీలో ఉన్నది.

శ్రీ బి. శంకరయ్య : ఇచ్చిన హామీ విషయాన్ని బచ్చికంగా పేర్కొన్నాను. ఈనాడు చట్టం ఉన్నా అది అన్ని ఈనాడు గ్రామాలకు బచ్చికంగా వర్తించడంలేదు. వారం దరికి రక్షణ కలిగేటట్లుగా Estate Land Act ను మారుస్తామని 1958వ సంవత్సరం ఆక్టోబర్ నెంలో హామీ ఇవ్వబడింది. దీనిని గురించి ప్రజల బడ్జెట్ లోను మేము ప్రస్తావిస్తున్నా ఇంతవరకు ఆ హామీని నెరవేర్చడానికి ఎట్టి చర్య తీసుకోలేదు. బడ్జెట్ ప్రసంగం తరువాత Finance Secretary ఇచ్చే details లాగ ఈ సంవత్సరం అంతకు ఇట్లా ఉన్నాయి. పోయిన ఏడు ఇట్లా ఉన్నాయని చెప్పడం అనేది ఏమాత్రం కూడా సరియైనది. ఈ సాంప్రదాయాన్ని మార్చాలి. సత్సాంప్రదాయాన్ని నెలకొల్పాలి. పార్లమెంటు మాదిరిగా మన బడ్జెట్ అధ్యక్షుని ప్రసంగంతో పూర్తి కాదు. "ఆర్థికమంత్రి ప్రసంగంతో పూర్తి అవుతుంది. ప్రభుత్వం ఈ సంవత్సరంలో చేయబోయే ముఖ్య విషయాలను పేర్కొని ఉండవలసింది. వాటిని ఇచ్చిన హామీల పేర్కొనా పేర్కొని ఉండవలసింది. భూసంస్కరణ బిల్లు ప్రజల పెట్టినప్పుడే, మే. జూన్ నాటికి pass చేయాలని ప్రకటించారు. 1958 డిసెంబర్ లోనే వెల్లడు కమిటీ సభ్యులు వివిధ సాంకేయిక చట్టాలను చేపన్నారు.

వాణి అది వాయిదా పడిపోయింది. కనీసం బడ్జెట్ ప్రసంగంలోనైనా దీనిని సలానా time లోగా ఎగ్జిక్యూట్ చేస్తామని కూడా చెప్పలేదు కాబట్టి దీనికి సమాధానం చెప్పేటప్పుడై నా ప్రతిత్వం ఈ విషయాలన్ని ఆలోచించి భూసంస్కరణలు ఎప్పుడు, ఏ ఏండా తేబోతున్నదీ, కౌలుదార్ల ఈనాందార్ల విషయాలలో ఏమి చేయబోతున్నదీ ప్రత్యేక నాలసిని తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను.

మరి ప్రాముఖ్యత ఏవిధంగా అమలు జరుగుతున్నదీ, వస్తులు ఏవిధంగా పనులు చేస్తున్నదీ చూడాలి. ముఖ్యంగా ఇదివరకు ఉండే Agricultural Income Tax ను ఇప్పుడు తీసివేసి మెట్టభూములపైన వాటిలో ఏ పంట పండ నప్పటికీ పన్నులు పెంచారు. దాని అవయంబుల్నే వారిమీద పన్నులు వేయాలనే నిర్ణయాన్ని ఈ ప్రతిత్వం అమలు జరిపడానికి చూడుగా ఉన్న Agricultural Income Tax ను కూడా తీసివేశారు. యిది న్యాయంకాదు. ఈవిధంగా సామాన్య ప్రజలపై పన్నుల భారం ఎక్కువ అవుతోంది.

ఇది విషయం ఏదాని మనకు ముందు లక్ష్యమైతే N. G. O.s ఉన్నాయి రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాల ఉద్యోగుల జీతాలలో చాలా తేడాలు వస్తాయి. ఇప్పటి వరకు దృష్ట్యా వారి జీతాలు పెంచాలని ప్రజలు అంటూ అడుగుతున్నారు. దేశంలోని ఏ Pay Commission చూడా ఉద్యోగుల జీతాలకు ముందే పెట్టడం అనేది జరగలేదు. పన్నులను గురించి మనం సంవత్సరం పొడుగునా చర్చి భానే ఉంటామని వేస్తూనే ఉంటాము. వీటికి, జీతాలకు ముందే పెట్టడం న్యాయం కాదు. మొన్న ప్రచురించిన Pay Committee Report అమలు జరిపడానికే రు. 4½ కోట్లు ఖర్చు అవుతుందని అధికమంత్రిగారు చెప్పారు. అసలు నిజంగా ఒక్కొక్కరికి రు. 20/- ఇచ్చినారు. 4 కోట్లకంటే ఎక్కువ కాదు. మంత్రిగారు చెబుతున్న రు. 4½ కోట్లు ఖర్చు అవుతుందంటే, ప్రతి ఉద్యోగికి రు. 20/- ముట్టించుందా? Typists and Stenographers కు ఇదివరకు ఉన్న scales కూడా తగ్గిపోయినట్లు చెబుతున్నారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : Typists, Stenoos గురించి Pay Committee report లో ఏమి వ్రాశారో చదివారా? మళ్ళీ ఒక మారు చదివండి.

శ్రీ టి శంకరయ్య : ఇంకా వివరాలు ఉంటే మళ్ళీ చదువుతాను. Pay Committee Report ను అమలు చేయడానికి రు. 4½ కోట్లని ఒకమారు, రు. 4 కోట్లని ఇంకొకసారి, రు. 8 కోట్లు అని మరోసారి ఖర్చు అవుతుందని అధిక మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ విధంగా చెప్పడం న్యాయంకాదు. అ కమిటీని వేస్తే, నాటికి నేటికి చరలు ఎంతగా పెరిగి పోయాయి? ఈ ధోరణిలో విషయాలను పరి

శీలించడం పోయి, వారు హెచ్చు జీతాలు కావాలని అడిగినందుకు వారి సంఘాల్ని గుర్తించము అని ప్రభుత్వం నిర్ణయించడం చాలా ఘోరమైన విషయం. ప్రోటాస్టాన్టుమని సోషలిస్టు పంథాల్లో నడవాలని చెప్పుకోనే ఈ రోజులలో ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు హెచ్చు జీతాలు కావాలని అడిగితే వారి సంఘానికి recognition తీసివేస్తామని ప్రభుత్వం నిర్ణయించడం, High Court లో దానికి stay రావడం అనేది సరియైన పద్ధతికాదు. అందుపల్ల వారి విషయంలో చూడ ప్రభుత్వం సానుభూతితో పరిశీలించి, నేటి ధరల దృష్ట్యా వారికి న్యాయం చేయాలని కోరుతున్నాను.

ఇక ప్రస్తుత పరిపాలన ఏ విధంగా ఉన్నదీ చూద్దాము. నెల్లూరు కాల్పులను గురించి వాయిదా తీర్మానం రీసుకొని రాగా, "అక్కడ చాలా పెద్ద అధికారులే ఉండి, కాల్పులకు అర్హుల అలోచించే ఇచ్చారని సమాధానం చెప్పబడింది. వాస్తవిక ప్రస్థితులకు విరుద్ధంగా ఏ విధంగా reports వస్తున్నాయో ఈ ఒక్క ఉదాహరణ వల్ల తెలిసికోవచ్చు. కాల్పులకు అర్హుల ఇచ్చింది సుబ్బారావనే సబ్-ఇన్స్పెక్టరు. అక్కడ పెద్ద అధికారులేవ్వరులేదు. న్యాయ విచారణ జరిపిస్తే నిజం బయట పడుతుంది. అలా చేయకుండా ఎవరో ఒక ఉద్యోగి పంపిన report ను ఆధారం చేసుకొని ముఖ్యమంత్రి ఇక్కడ సమాధానం చెప్పారు. ఏ పెద్ద ఉద్యోగి కాల్పులకు అర్హుల ఇవ్వలేదు. తరువాత వచ్చిన report లో ఆ విధంగా కల్పించి ఉండవచ్చు. సుబ్బారావు అనే సబ్ ఇన్స్పెక్టరే కాల్పులకు అర్హుల ఇచ్చినట్లు అక్కడ చూచిన వందలకొంది ప్రజలు చెబుతున్నారు. పరిపాలన ఈ విధంగా పొగుకోంది.

వంశధార మొదలైన projects ను గురించి కూడా ఈ ప్రసంగంలో ఏమీలేదు. ముఖ్యంగా మా జిల్లాకు సంబంధించిన విషయం ఉంది. సాగార్లు పాగర్ ప్రాజెక్టు విషయంలో కావల్సిన పూర్తి తాగునీరు వెంటనే త్రవ్వితే దానికి కావలసిన డబ్బునంతా అక్కడ ప్రజలు ఇస్తామంటున్నారు. కేంద్ర ఇరిగేషన్ మంత్రి హాఫీసు అక్కడకు వచ్చి చూచి, "ఇంత లాభకరమైన ప్రాజెక్టు మరొకటిలేదు, అది త్వరగా sanction అయ్యేటట్లు చూస్తాను"ని హామీ ఇచ్చారు. ఎవరైనా వచ్చి పిచ్చుకుంటే యిటువంటివి జరుగుతున్నాయి గాని వెంటనే ఆహార దాన్యాలను ఇచ్చేవి, తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ ఫలసాయం ఇచ్చేవనులేవి ఇక్కడ జరగడంలేదు, ఇక్కడి పరిపాలన కేవలం గ్రూపుల పక్షపాతం లేకుండా ప్రతి నమస్కను దాని మంచి, చెడ్డలను దృష్టిలో పెట్టుకొని వనిజాన్ని మన ప్రజాశక్తులను ప్రజాసామాన్యానికి లాభసాటిగాను జయప్రదంగా అమలు జరుపుకోవచ్చు.

Sri S. Ranganatha Mudaliar (Ramakrishna Rajupeta):
Madam, the budget under discussion has been variously described in the press as 'fear-free budget', 'balanced budget', 'a drab budget' and 'a tame budget' and so on, but the implication of the sum-total of these criticisms is that it is a re-assuring budget against which nothing positively hostile can be said. In this respect, the hon. Finance Minister deserves our congratulations. This is the first time that a balanced budget has been achieved in this State. It is an ordinary proposition that a deficit budget is a sign of progress and so a State like ours whose objective is overall progress cannot afford a balanced budget; but that need not cause us any anxiety at present, for with the prospect of rise in the State revenues, any amount of expenditure on any Plan need not cause us any anxiety. There is the added comfort that there are to be no fresh taxation proposals, but that does not mean the Government have bound themselves not to impose taxation in the near future. As we all know, the cry of the time and the slogan of all the parties are couched in such catch-phrases like 'political progress', 'economic uplift' and 'social welfare of the ordinary man' and these slogans and cries pre-suppose a furtherance of development plans and they necessarily require money and money must come from fresh taxation. For the present, the deficit is only Rs. 37 lakhs. The hon. Minister has stated that this deficit will be met from the proceeds of the change in the rate structure of taxation to be imposed on goods and passengers carried by motor vehicles. That source seems to fetch us a surplus of Rs. 75 lakhs and this would not only enable the deficit of Rs. 37 lakhs to be wiped out, but also there would be a surplus of about Rs. 38 lakhs. This fact taken along with the announcement that a full year provision of Rs. 3 crores is made to meet the recommendations of the Pay Committee is conducive to general satisfaction, though it is doubtful whether Rs. 3 crores will be sufficient and also whether the N. G. Os. will accept the recommendations so far made.

While liberal provision has been made for advances to cultivators, the provision made for industrial and low income group housing scheme is pitifully low. Only a sum of Rs. 45 lakhs has been provided in this regard which I fear will hardly be sufficient to meet the increasing demands. The hon. Finance Minister has referred to the Small Savings with regard to which, according to his own admissions, the position is very unsatisfactory. The name 'Small Savings' is an euphemism for forced contribution from merchants, contractors, cinema operators and bus operators levied by officers connected with the departments which deal with those subjects e.g. Sales Tax Department, Revenue Department, Motor Transport Department etc. My contention is, the Small Saving Scheme has not touched the ordinary man and the woman in the rural area; nor has it touched the man and woman of the labour class in the urban areas for whose benefit the scheme was originally conceived.

Provision made for the welfare of the Harijans and the Backward Classes deserves some mention. The distinction between the Harijans and the outcastes is still being maintained and I feel it rather unfortunate in as much as it tends to the perpetuation of caste-consciousness and caste-alooftness which, ironically enough, receives strength from the various benefits attached to these communities statutorily. The provision made for the Harijan Welfare is liberal enough, but the provision made for the improvement of Backward Classes is rather more in the nature of a drop. Only Rs. 21 lakhs have been provided for the advance of these Backward Classes, whose names, we know, are so innumerable, and I fear it is a drop in the ocean. There are other classes who are really backward, but who do not come technically within the definition of the Harijans or Backward Classes. Government some how has discovered the existence of such classes and they have come forward to their aid though in a limited measure. On this account the Government deserve praise at our hands.

[Mr. Speaker In The Chair]

The results of the Economy Committee are anxiously awaited by all well-meaning men. It remains to be seen how far the labours of the Economy Committee will result in effecting economy at all levels and increasing efficiency in Government administration. An unfortunate omission, which is a rather conspicuous omission, is the absence of any reference to minor irrigation schemes in the Budget speech. Probably, the cause is, the State is so much project-minded that it has evidently forgotten references to minor irrigation schemes. Projects may be all right in their own way, but there are Districts like Chittoor and Srikakulam and other places where minor irrigation sources are absolutely necessary and without which there can be no progress at all. Any amount that we may spend on projects will be all right, but if only projects are developed, the development in the country will be lopsided and you will have very fertile areas on one side and very backward, barren and dry areas, on the other. People like us who belong to Districts like Chittoor will have no salvation if our present welfare, happiness and resources are mortgaged for the benefit and happiness of unborn generations by expecting us to pay in the form of taxes etc. only for the development of the projects.

We are also entitled to live and we want to have some benefits. It will be no consolation to us if we are told 'look here, look there; great projects are in progress; 20 years hence, milk and honey will flow in our country'. That is no consolation for us who are starving. Side by side with the projects, it is absolutely necessary that minor irrigation projects should be given equal attention. There must be a balanced progress and not a lopsided development. Therefore, I appeal to the Finance Minister not to forget this essential need of dry areas like Chittoor. If our projects are completed—~~not to omit the minor irrigation schemes, which I put on a level higher than the projects—with all such projects completed and all minor~~

irrigation schemes successfully implemented, the Andhra Pradesh will have no food problem in the future. There will be no famine at any time, it is hoped, in Andhra Pradesh, and I am sure Andhra Pradesh will become the granary of the East. How soon such a state of affairs will come about depends upon, as the Finance Minister put it, our continuous alertness, vigilance, hard work and sacrifice

Thank you.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసరావు (తాడేపల్లిగూడెం-జిల్లా): ఆధ్యక్ష, ఆర్థిక శాఖా మాత్రులు నర్వాసంగమందరంగా, paper scarcity ఉన్న రోజులలో చక్కని కాగితంపై మంచి లిపిలో తయారుచేసి నటువంటి ఈ బడ్జెటును బలపరచలేకుండా ఉండలేకపోతున్నాను. చాలామంది బలహీన పరచాలని అనుకుంటున్నారని నేను బలపరచలేకుండా ఉండలేకపోతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇంతకూ బలపరుస్తున్నారా, లేదా:

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసరావు : బలపరచలేకుండా ఉండలేక పోతున్నాను అంటే బలపరుస్తున్నానన్నమాట. అయితే కొందరికి ఈ బడ్జెటులో ఏమీ ఉన్నట్లు కనిపించడం లేదు. వారి వారి దృక్పథాలనుబట్టి వారికి బడ్జెటులో ఏమీ అర్థం కావడంలేదు. వారిలో నిబిడీకృతమైన సిద్ధాంత విజ్ఞానరీత్యా వారికి అలా గోచరించవచ్చు. కొంతమంది దీనిని blank cheque అన్నారు. దీనిలో అక్షరాలే లేవు అన్నప్పటికీ తట్టించిందీకులు నమ్మవచ్చు. కాని ఇది 'అందరివల్ల యధార్థముకాదు. మొత్తం అంతా బాగా ఉన్నదని, పండు వెన్నెలతో నిండిఉన్నదని, పాలు, తేనెలు ప్రవహిస్తున్నవని చెప్పను ప్రతిపక్షంగా ఉన్నంత మాత్రంజేత 'సున్నక మన్న, హాళి హాళి' అని చెప్పడంకూడా నబబుకాదు. బహుశః శాసన సభ్యులు కాకపోయినప్పటికీ, ఎంతోమంది విజ్ఞానవంతులు బయటఉన్నారు, వారు మనమేమి చేస్తున్నామో కనిపెడుతున్నారు. నిజమైన విషయాలు చెబుతున్నారా, లేక కేవలం పార్టీ ప్రచారం కోసం చెబుతున్నారా, లేక వ్యక్తిగత ద్వేషాలవల్ల చెబుతున్నారా, లేక గట్టిగా మాట్లాడలేక పత్రికలలో పెద్ద అక్షరాలలో పడుతుందని చెబుతున్నారా, అని ప్రజలు తర్కించుకోగలరు. కొంతమంది వ్యక్తులు తమ సిద్ధాంతాలను అభిప్రాయాలను బలవంతంగా రుద్దాలని ప్రయత్నించినా అది జయప్రదం కాజాలదు.

మన ముందున్నది deficit budget అయితే దీనిని surplus గా చేయడానికి శ్రీ నిర్వహణవందరెడ్డిగారికి పది ఏమిపాలు వట్టెను. అయిన అలా చేయగలిగినా ఇంకానే చేయవలసిన పట్టణ ఉందికాదు. ఎన్నో పథకాలు ఈనాడు ప్రకటించబడ్డాయి.

అమలు జరుపుతున్నారు. ఏపార్టీ సమ్యక్తై నప్పటికీ కారువేసుకొని ప్రయాణంచేస్తుంటే 10 మైళ్లు, 20 మైళ్లు సిమెంటురోడ్లు కనిపిస్తాయి. ఎన్నో గ్రామాలలో విద్యుచ్ఛక్తి దీపాలు కనుపిస్తాయి. ఎన్నోచోట్ల ఆసుపత్రులు కనుపిస్తాయి. వాటిని కన్నులొండీ చూడలేక, చెవులొండీ వినలేక ఏమిలేదని చెప్పడం న్యాయంకాదు. అంతా బాగుగా ఉన్నదా; అంటే లేదనే చెప్పవలసిఉంది. అయితే ఎన్నో సాధక బాధకాలున్నాయి. రాజ్యాంగరీత్యా మాకు ఈయబడిన హక్కులవల్ల మాలో కొంతమంది ఇక్కడ శాసన సభలో ఉండవచ్చు. అయితే చాలా మంది దుఃఖమయ జీవితాన్ని గడుపుతున్నారు. మాలవల్లెలలో పందలాది వేలాది సంవత్సరాలనుంచి పెదుళ్ళచే కప్పబడిన చుట్టు గుడిసెలలో, మహా మేరు పర్వతములవంటి పెంటపోగులు, బురదగుంటల వాతావరణంలో హీనాతిహీనంగా హరిజనులు జీవయాత్ర సాగిస్తున్నారు. వారిని గురించి ప్రతిపక్షములవారు యోచించడంలేదు. వారి సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ఏమి చేశారని అడుగుతున్నాను. ఏమీ చేయలేదనే నా అభిప్రాయం. బడ్జెటును ఏమూల నుంచి విమర్శచేస్తే బాగుంటుంది అనే ఆలోచిస్తున్నారు కాని వారు పేదవారికి చేసిన సహకార మేమీలేదు. వారు వారి పార్టీ నిర్మాణ కృషిలోను, బహుళః శాసనసభలకు రావడంవల్ల లేదా విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానం తీసుకొనివచ్చే ప్రయత్నంలోను ఎట్టువి కాలం వినియోగిస్తూండడంవల్ల హరిజనులకు సహాయంచేసే స్థితిలోలేరు. కడకు హరి జనులకు, వెనుకబడిన తరగతులవారికి ఇచ్చిన D. C. lands ను కూడా తీసివేయమని శాసనసభలో చెబుతున్నారంటే వారియొక్క మనస్తత్వం ఎటువంటిదో గుర్తించాలని నేను చెబుతున్నాను. వారి కార్యక్రమం జయప్రదం కాజాలదని తమద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

ఇక ఫిషరీస్ విషయంలోకూడా హరిజనులకు నష్టం కలుగుతోంది. ఒకవంక సహకార సంఘాలను అభివృద్ధి చేస్తామని చెబుతున్నప్పటికీ గ్రామాలలోని హరి జనులు పట్టులుగా ఉన్న F. L. C. Societies కు చేపలను పట్టేవని ఈయడం లేదు. ఈ పేద ప్రజలు పంపత్సరంలో ఏ రెండు నెలలో వ్యవసాయపు పనులు చేస్తారు. ఇంకొక రెండు మూడు నెలలు భేదలు పట్టడం, మట్టిమోయడంవంటి పనులు చేస్తారు. మిగతా కాలంకా వృధాగా ఉండవలసి వస్తుంది. ఇప్పుడు చేపలు పట్టే వనికూడా పంచాయితీలకు అప్పగిస్తామంటున్నారు. పంచాయితీలో ఉన్నవారంతా ధర్మ రాజులే. 24 గంటలు గ్రామస్థుల అభివృద్ధికి పాటుపడేవారై ఉంటే గ్రామ ప్రాంతాల లోని చెరువులను పంచాయితీలకు ఇచ్చినా అర్థమవుతుంది. కాని ఎవరో చెగిరీలకు, నగరాలకు నవ్-రీజ్ ఇచ్చేటప్పుడు ఈ చెరువులను పంచాయితీలకు ఎందుకు ఈయవలదో అర్థం కావడంలేదు. కాబట్టి చేపలను పట్టుకొనుటకుగాను ఈ చెరువులను హరిజనఫిర్ద్ వావర్ కో ఆపరేటివ్ సొసైటీలకు ఈయవలెనని మనవిచేస్తున్నాను.

ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియకుండా ఎఫ్.ఈ. ఛెరువులను పంచాయితీలకు ఇచ్చుటకు ఉత్తరువులు జారీచేయారనే మాట రాకుండా వీటిని హరిజన సంఘాలకు ఇచ్చిందే గోరుతున్నాను. నిరుద్యోగం ఎక్కువగా ఉన్న ఈ విషయంలో శ్రమించి జీవ యాత్ర సాగించే హరిజనులకు వృత్తి వసులు నిలువలసివందని తమద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక మైసూర్ ఇరిగేషన్ పనులగురించి ఎన్ని ఉండకావాలి వ్రాయాలో అర్థం కావడంలేదు. 'ఏ కాల్య కొరకు ఎంత ఖర్చయ్యెనో' అంటే యంత్రులను ప్రశ్ని చేయమని చెప్పాను. అది చాలా చిన్న కాలవేకాని పెరదప్రమాదం ఎక్కువ. ఎడ్యు కాలవ స్కీముకు డబ్బు ఖర్చు తక్కువగాను పలితం హెచ్చుగాను వుంటుంది. ఇందుకు సంబంధించిన వివరాలున్నాయి. ఇటీవలనే ముఖ్య మంత్రిగారు ఈ కాలవ గురించి ఎక్కడనో 'త్వరలోనే చేస్తాము అబ్బా' అని చెప్పినట్లు గుర్తున్నది. ఆ త్వర లోనే అనేదానిని 1960 కి వెళ్లనివ్వకుండా ఈ సంవత్సరమే ఆ స్కీమును అమలు చేస్తారని ఆ ప్రాంతపు రైతుల మోష తగ్గుతుందని అభిప్రాయపడ్డాను.

హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలిచ్చే విషయమున్నది. శ్రీ సంజీవయ్యగారు 'పేద వానికి మురికి సంతానం' అని అక్కడకూడ చెబుతుంటారు. వది సంవత్సరములు ఈ మధ్య హరిజనులలో సంతానోత్పత్తి ఎక్కువయివది. ఫామిలీ ప్లానింగు ప్రాప్త గంగా వాన్స్ మొదలైనవి గ్రామ ప్రాంతాలకు వెళ్ళినా హరిజనులకు అవి అందు బాటులో ఉండని కారణంచేత హరిజనులలో సంతానాధివృద్ధి ఎక్కువగానే ఉన్నది. 10 సంవత్సరములక్రితం ఎంత స్థలం అలాబ్ చేశామో అంత స్థలంతోనే ఈనాడు కూడా ఉండమంటే అది సాధ్యమయ్యే వనికాదు. ఏ నివృత్తితో సంతానం అధివృద్ధి చెందినదో ఆ నివృత్తిలోనే వారికి హెచ్చుగా ఇండ్లస్థలాలు ఈయవలసి ఉంటుంది. అందుకుగాను ధనవహాయం చేయవలసిఉంటుంది. వాగరిక ప్రపంచంలో పరీ మాన వుని కనీస అవతరం ఇది.

మన దేశానికి విదేశాలనుంచి, రష్యానుంచీకూడా, ఎంతోమంది వస్తున్నారు. ఈ దేశంలో జరుగుతున్న అభివృద్ధిని గమనిస్తున్నారు. భ్రమంపెట్టుకుంటూ, వారెవరు అంగీకరించినా మన సోదరులుమాత్రం అంగీకరించడంలేదు. కాంగ్రెస్ పక్షాధిపతులు గ్రామాలలో ఎన్నో మార్పులు తీసుకురాగలిగాయి. అందులో శ్రీ సరజీవరెడ్డి ప్రభుత్వం ఎంతో అభివృద్ధి సాధించగలిగినదని సువర్ణాక్షరాలతో వ్రాచే అట్లాగా కృషిచేయవలసి వున్నది. ఒక్క సంజీవరెడ్డిగారు చేస్తే చాలాదు. మంత్రి పక్షంలోని మిగతా సభ్యులుకూడా అందుకు కృషిచేయాలని తమద్వారా మనవి చేస్తున్నాము.

ఇక కొల్లేరు విషయం మీకు మనవి చేస్తున్నాను. కొల్లేరులో ఒక్కొక్క సంవత్సరం జరిగేటటువంటి పరిస్థితుల గురించి కనీసం ఆరు లక్షల రూపాయలు ఖర్చు అవుచుంటుంది. అకొల్లేరు విషయంగురించి అక్కడివారు petition పెట్టుకొని, వాటిపైన మినిష్టరు యొక్క ఆర్డర్ అయి అక్కడకు వెళ్ళేవంతు అయ్యే ఖర్చు దామాషాగా లెక్కవేస్తే ఆరులక్షల రూపాయలు ఉంటాయని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంత ధనము కేవలం ప్రయత్నాలకోసమే ఖర్చు చేయబడుచున్నది. ఎందుచేతనంటే ఆ పటివను, అక్కడ క్రింద అఫీసులనుంచి Revenue Board కు వెళ్ళి అక్కడనుంచి మంత్రిదగ్గరకు వెళ్ళి దానిపైన ఒక మినిష్టరు ఒక order వేస్తే, ఇంకొక మినిష్టరు ఇంకొక order వేస్తారు. ఈ విధంగా ఒక ఖచ్చితమైన policy లేకుండా ఉంటున్నది. ఇంజనీర్లకు ఇస్తామంటే నాకేమి objection లేదు. కొంత పెట్టుబడి పెట్టేటటువంటి వాళ్లు ఉండాలి. కనుక ఇంజనీర్లు ఉండవలసిందే ; అయితే మొత్తంలో ఇంత శాతాన్ని ఇంజనీర్లకు ఇస్తున్నామని, ఇంత శాతాన్ని F.L.C. సొంతైటీలకు ఇస్తున్నామని, ఇంత శాతాన్ని individual grant గా ఇస్తున్నామని ఏర్పాటు చేయాలి. లేక రివెన్యూ మంత్రిగారు, Irrigation మంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు ఒకరోజున అక్కడ కూర్చోని, ఒక వద్దతిని, ఒక policy ని నిర్ణయించుకొని ఆ విధంగా చేస్తే ఈ ఆరు లక్షల రూపాయలు waste కాదు. ఏ Mysore Cafe లోనో, గోపిహోటల్ లోనో కూర్చోని తింటూ ఉండడం గాని, మంత్రిగారికి సంబంధించిన వారికో లేక ఏ M.L.A. కు సంబంధించినటువంటి వారికో recommend చేసేటటువంటి విధానంగాని లేకుండా పోతుంది. అక్కడ సకరిమంగా సకాలంలో వ్యవసాయం చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుందని కనుధ్వారా మనవి చేస్తున్నాను. ఇది తక్షణం చేయవలసినటువంటి కార్యక్రమం. ఎప్పుడో మనం భూసంస్కరణలు పెట్టి land commission తీసుకువచ్చి, ఆ land ను demarcate చేసి, ఆ policy ని నిర్ణయిస్తామనే దానికంటే, ఇప్పుడు కళా వెంకట్రావుగారు చెప్పిన లెక్కల ప్రకారం ఉన్న 30 లక్షల ఎకరాల కొల్లేరు భూమిని వెంటనే dispose చేసి— అది సమిష్టి వ్యవసాయానికి అనంది. joint farming అనంది— ఏదో విధంగా పంటపండి విభానాన్ని త్వరగా అమలుపరిస్తే బాగుంటుందని మీద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక గృహములు జాతీయం చేయాలన్న భావం మంచిదే. చక్కని పుస్తకాలు పిల్లలకు ఉండజేయాలి. ఉచితమైన విద్య ఇవ్వాలి. వీరమల్లాదేవి మొదలయిన వీర మాతలను స్మరించాలి. ఉగ్గుపాలతో విద్య వేర్పించాలనే అభిప్రాయంతో ఆ పుస్తకాలు జాతీయం చేయడం జరిగిందని అనుకుంటున్నాను. అందులో నందేహమ్మ తేను. కాని ఈవేళ ప్రస్తుత సందర్భంలో Education Minister గారు press కాకళ్ళి, ఎంత ప్రయత్నించినా ఒక press కూడా దొడకడం లేదని అన్నారు. కాని,

ప్రముఖం ఏదయినా చేయాలని తలపెట్టి నప్పుడు ముందుగా దానికి కావలసిన సామాగ్రి అంతా తయారు చేసుకొని తరువాత ఆ కార్యక్రమానికి ఉపక్రమించాలి. ఇది ఆ పుస్తకాలలోని వ్రాతలు గురించి చెప్పవలసి వస్తే, మంత్రికి ఒక ఉపమంత్రి ఉన్నట్లు, సెక్రటరీకి ఒక డిప్యూటీ సెక్రటరీ గాని అసిస్టెంట్ సెక్రటరీ ఉన్నట్లుగా, ఎవరో మిబ్బరాయశాస్త్రిగారు ఆ పుస్తకం వ్రాస్తారని అంటే, ఆయన ఆ పనిని అతని ప్రియశిష్యునికి ఇవ్వడం, ఆ శిష్యుడు తనక్రింద శిష్యునికి ఇవ్వడం ఆ క్రిందశిష్యుడు ఏదో వ్రాస్తే అది శాస్త్రిగారు వ్రాశారని అనుకొని ఆ గ్రంథాలు publish చేసేటటువంటి విధానం ఎంతవరకు సమంజసంగా ఉంటుందో ఆలోచించవలసిందని కోరుతున్నాను. ఇటీవల బుద్ధుని చరిత్ర మనమంతా విన్నాము, చాలావిచారవద్దాం : పాప పరిహారార్థం పాపము ఎక్కువగా చేయాలని చెప్పినట్లుగా బుద్ధుని గురించి మన గ్రంథాలలో వ్రాసుకొన్నాము. చరిత్రలో అట్లాంటి వీణాలతో, అట్లాంటి అనుమానాలతో కూడుకొన్నవి వ్రాయడమెందుకు : గ్రంథాలలో అటువంటివి ఇక ముందు రాకుండాచేయాలని దానికి కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాటుచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత ఆ గ్రంథాలకమిటిలో చాలా వయస్సుఅయిన వాళ్ళనే చేస్తున్నారు; మంత్రిగారి దృష్టిలో చిన్నవాళ్ళు లేరనుకుంటాను, లేకపోయినా చాలా సంతోషమే. కాని చుంచినవాళ్ళను వేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. వారు ఏమి వ్రాస్తున్నారు, ఏ విధంగా వ్రాస్తున్నారనేది మాత్రం చూడ వలసిందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇంకొక అభివృద్ధినము చెప్పి ముగిస్తాను. అన్ని పార్టీలవారికి, బాగా గుడ్లు, గులాబిజాములు మొదలయినవి తిన్న తరువాత సంగీతము, సాహిత్యము మొదలైన వ్యవహారం కావాలనుకొంది. వారంతా నృత్యాదులు ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చు. కాని "music and art is an additional factor for the brain and the human prosperity" అన్నారు. ప్రభుత్వంవారు నాట్య Academy ఒకదాన్ని ఏర్పాటు చేసినందుకు చాలా సంతోషము. కాని నేను శాసన సభ్యుడుగా ఉండి, సంజీవరెడ్డిగారికి కృతులు ఇచ్చి, వారి అల్లుడని, వీరి అల్లుడని చెప్పకొనేటటువంటి నాకే ఒక drama అడుకోడానికి Hall దొరకక, 18 పందల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టుకొన్నాను. ఒక చక్కని హాలు నిర్మాణం చేయాలని సంకల్పం చేస్తున్నట్లుగా విన్నాను. అది public donations తోకాకుండా ఈ నాడు ప్రభుత్వం ఖర్చు చేస్తున్న ఇన్ని కోట్లలో ఏ మూడో కొంత మాత్రమేగా ఇచ్చి సట్లయితే, ఒక మంచి theatre అవుతుంది. కనుక అది కూడా ఏర్పాటుచేయవలసిందని నేను ఘనవి చేస్తూ, ఈ నాటక కళా రంగాన్ని బోపించేందుకు ఒక అర్థమంత్రివైనా వేయవలసిందని మనవి చేస్తున్నాను.

ప్రభుత్వం ద్వారా (ప్రతిపక్షం) :—అధ్యక్ష, మన మిత్రులు సరసంగిరావుగారు మాట్లాడుతూ చాలా అభ్యుదయం అరిగిందని, మీరెవరు ముఖ్యులలో

పోయారని చెప్పారు, కాని వారిక్కడలేదు. వారికి చూపుతోడే సంబంధంవుంది తప్ప దురదృష్టవశాత్తు విసదంతో సంబంధంలేదు ఎందుకంటే, మేము ప్రభుత్వం చెవిలో ప్రజల రాలూకు కోర్కెలనే శంఖానిని చాలా మార్లు ఊదమీసె పెచ్చాము. రామకృష్ణారెడ్డిగారు కొత్తగా చాలా ఆవేశంతో మాట్లాడారు ఈ బడ్జెట్ అంటే జమాఖర్చు అన్నారు. నిజానికి ఇది ప్రజల తాలూకు డబ్బు జమా. ఖర్చులను స-బం దించినదని మనవి చేస్తున్నాను. సామాన్యంగా బడ్జెట్ ప్రతిపాదన చేసేటప్పుడు, గవ ర్నరుగారి ప్రసంగం ఏర్పాటు చేయడం ఉంటుంది. ఇది మన దేశంలోనేరాదు, అన్ని దేశాలలోను, అంగీకరించినటువంటి ప్రజాస్వామ్య సాంప్రదాయము. ఇది కేవలం సాంప్రదాయమే కాదు, దీనిలో ఒక పద్ధతి ఉన్నది, ఒక principle ఉన్నది. The Government symbolises a political party. But the State symbolises the people. గవర్నరు ఒక Head of the State క్రింద people కు కావలసిన కార్యక్రమాన్ని రాను ముందుగా తెలియపరచడం జరుగుతుంది. The speech delivered by the Governor or the statement issued by the Governor, acquires the authority and the character and the dignity of the State. But, today by dispensing with the speech of the Governor, the Government have identified itself with the State.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అవిధంగా కాదేమో! బ్రిటిష్ పద్ధతి ప్రకారం, the King makes a 'speech' according to the dictation of the Prime Minister of the day.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి : అది Prime Minister dictate చేసిందే కావచ్చు, కాని దానిలో ఒక sanctity ఉన్నది. అది రేకపోయినట్లైతే ఒక విధంగా ఇది naked గా ఉన్నట్లు స్పష్టంగా కన్పడుతుందని మాకర్గి నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఆ రకంగా రేకపోవడంతో ప్రభుత్వము అనుకొన్నటువంటి totali- tarian terms కు ఇది తార్కాణం క్రింద మాకర్గిమే నేను తీసుకోగలుగు తున్నానని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక ఆదర్శాలను చూపుకొన్నట్లయితే అందరూ అంగీకరించ గలిగినటువంటి విశాలమైన ఆదర్శాలనే ప్రభుత్వము వదలే పదే ప్రకటించడం చూస్తున్నాము, కాని ఆదర్శాలలో సమానత్వం కనిపించినప్పటికీ, ఆచరణలో మాత్రము భేదము వ్యత్యాసము కన్పడుతుంది. కేసరి ఆదర్శాలను, ప్రకటించడం మాత్రమే గాని ఆచరణలో వాటిని పెట్టడం లేదు. ఈ విధమైన పరిస్థితిలో మూడు చేతల్లో మధ్యన ఉన్నట్లు నశిచి, అమాతంలో మనం షేక్రాన్ని దించడం జరుగుతున్నది, ఈ విధంగా అధికారంలో ఉన్న వ్యక్తిని పూర్వపాతికి ప్రయత్నం చేస్తే, మాకర్గి, అది సాధ్యమే విస్తయం.

కాదు అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో ఒక చిన్న రీత కూడా మనవి చేస్తాను ఒకతను ఒక ఆమెను ఏలాగైనా వివాహము చేసుకోవలెనని ఒక స్వామి దగ్గరకు వెళ్ళితే ఆ స్వామిగారు ఒక మంత్రం చెప్పి, “ఈ మంత్రాన్ని వల్లించేటప్పుడు, కోరిక మాత్రం తలచకూడదు. ఒకవేళ అట్లా రిలీఫ్ నువ్వు ఆ అమ్మాయికి బదులుగా కోరినే పేర్చిమిస్తావు” అని ఆయన చెప్పాడు. కాని, అఖిరికి ఆ కోరిని మంచి పోషటానికి సాధ్యంకాక, ఆమెతో వివాహం కాకుండా, ఆ కోరి మిగిలిపోయింది ఆయనకు అదే విధంగా అదర్థం అనేటటువంటి అమ్మాయిని వివాహం చేసుకోవాలని ప్రయత్నం చేసినప్పటికీనీ అది కారంలో ఉన్నటువంటి మంత్రాన్ని వల్లించినప్పటికీ the monkey of the mind still persists. కనుక అదర్థాలు తేవలం mum అయిపోతున్నాయని చెప్పడానికి సాహసిస్తున్నాను. ఈ రోజున democracy గురించి, ప్రభుత్వము విధానం ఎంత మాత్రం సరికాదని చెప్పదలుచుకోలేదు గాని democracy కి ఈ రోజున ఉన్న గతి ఏమిటి? సామాన్యంగా democracy అంటే Government of the people, by the people, for the people అని చెప్పుతారు. కాని ఇప్పుడుండే పరిస్థితి చూస్తే మాత్రం, ఇది government of the party, by the party, for the party అని స్పష్టంగా అర్థం అవుతుంది.

ఇక ఈ budget గురించి ప్రస్తావించాలంటే, opposition పార్టీ తరపున ఉన్నటువంటి ఏ కానన సభ్యుని నియోజక వర్గంలో కూడా ఒక వనిని గురించి కూడా ఈ బడ్జెటులో లేదు ఆనవలసివుంది. దీన్ని బట్టి ఒక విషయం మాత్రం స్పష్టంగా తేలుతుంది— ప్రజల తాలూకు డబ్బుతోటే కాంగ్రెస్ పార్టీ తాలూకు బడ్జెటును తయారు చేసుకొన్నారు కాని, ఇది ప్రజల తాలూకు బడ్జెటు కాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ రోజు అధికారంలో కాంగ్రెసు ఉన్నంత మాత్రాన, ఈ దేశమంతా కూడా వారి private property క్రింద భావించుకోని తమ ఇష్టం వచ్చిన విధంగా పోతున్నారు. ఇది చాలా శోచనీయమైన విషయం. ఈ బడ్జెటు గురించి ఒక్క మాటలో మనవి చేయాలంటే— వెనకబడ్డ ప్రాంతాలలోని లక్షలాది ప్రజల కన్నీటికి, నిట్టూర్పుకు యిది జమా ఖర్చు అవుతుంది. ప్రజాస్వామిక సిద్ధాంతానికి, ప్రాథమిక మాతృలకు కట్టించిన గోరీ మాత్రం అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను ఇది ఈ రోజున అనుకోకుండా తలపించిన పరిస్థితి కాదు. ప్రభుత్వ వర్గములో ఉన్న పెద్దల ప్రచారము చేస్తున్న విషయమే. ఇదివరకు కానన వరతో చర్చకు వచ్చింది, ఆ వివరాలలోకి నేను యిప్పుడు పోను. భాగి వివరాలు యితే, ప్రతిపక్ష సభ్యుల ప్రాంతాలలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో ఏ ఒక్కరూనీ ప్రభుత్వం అటెండ్ చేయని చాలా స్పష్టంగా ప్రకటించిన విషయాన్ని చాలా విచారంతో

మనవి చేస్తున్నాను. గణపతివగరం నియోజక వర్గములో ముంద్రాలు పాపంపెట్టిన ప్రతి గ్రామంలో చేసిన ప్రకటనలున్నప్పటికీ, అది partisan attitude అని మేము భావి చేస్తున్నాం; అది నిజమో అబద్ధమో తేల్చుకో దలచుకుంటే ఒక కమిటీని వేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. We are prepared to prove to the hilt. ఇది ప్రజాస్వామ్యమునకు దారి తీయదు; భంగము కలుగుతుంది. ఎవరైనా లన చేతి క్రింద ఉన్న ప్రాంతాన్ని మేవ్ నుంచి తుడిచి పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తే యిది geographical disintegration కు eclipse of the Opposition కు దారి తీసే దురదృష్ట పరిస్థితులు ఏర్పడతాయి. ప్రభుత్వంలోని పెద్దలు దేశంలో constant and incessant state of Civil War ను ప్రవేశ పెడుతున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రజల నుంచి పన్నులు పుచ్చుకొనుటకు ప్రభుత్వమునకు ఆధికారం ఉన్నది గాని పన్నులు చేయడానికి సంబంధించేదు అనే ధోరణిలో ప్రభుత్వం పోతే మేము కూడ పన్నుల నిరాకరణోద్యమానికి పూనుకొన వలసియుంటుంది. అది కాదు అంటే— యీ రాష్ట్రంలో సంబంధించేదు, మేము ఎన్నికయిన ప్రాంతంలో మమ్ములైనా పరిపాలించుకోవీయండి— అని చెప్పే పరిస్థితి వస్తుంది, (నవ్వు). ఇది ఇందులో ఏ ఒక్కటి మంచి పద్ధతి కాదని నాకు తెలుసు. కాని ఈ ధోరణిలో పోతే ఒరిస్సా రాష్ట్రములో నయినా సహాయం యివ్వ మని కోరుకునే పరిస్థితి వస్తుంది. ఈ రకంగా ప్రజా స్వామిక విలువలు దేశంలో పడిపోయాయి. ఇటువంటి దుర్భరమైన, నికృష్టమైన పరిస్థితులు ఏర్పడినవని హృదయాపేదనతో మనవి చేస్తున్నాను. మొన్న జరిగిన ఎన్నికలలో 'మాకు ఓటు యివ్వకపోతే జాగ్రత్త' అని ప్రజలను భయపెట్టారు. వారి ఆశలను పెంచారు. మంత్రులు వచ్చారు. వారి వెనక జీపులో పెటిషనుదార్లు. 'మీకు రోడ్డు యిస్తున్నాము కాలవ యిస్తున్నాము. చెరువు యిస్తున్నాము' అని చెప్పారు. అధికార్లు రీసుకు వెళ్లారు. వెంటనే వ్యాయదం స్ఫీరంభించారు. ముఖ్యంగా గ్రామ కరణం మునసబు కాంగ్రెసుకు ప్రచారం చేసి తీరాలి. కమ్యూనిటీ డెవలప్ మెంటు బ్లాక్కు ఉద్యోగగర్తులను ఉపయోగించుకొన్నారు. ఈ రకంగా అడ్మినిస్ట్రేషన్ ను కేవలం Party interest కోసం ప్రభుత్వంలోని పెద్దలు ఉపయోగిస్తున్నారు. ఒకే ఒక పీటు కోసం, యింత మెజారిటీ ఉన్న రోజులలో కూడ వారు యిటువంటివి చేస్తుంటే 1962 లో వచ్చే ఎన్నికలలో ఏమి జరుగుతుందో ఆలోచించటానికి భయపడుతున్నాను. 1962 వచ్చే నాటికి దేశంలో పరిపూర్ణంగా కాంగ్రెసు రాజ్యం కావాలని ఎటువంటి వనైనా చేస్తారని చెప్పవచ్చు. అంతలో ఆసుమానంలేదు; అడ్మినిస్ట్రేటివ్ మెషినరీని ఏ విధంగా వాడుకొంటున్నారో యిదివరకు మనవి చేశాను. ముఖ్యంగా సంజీవయ్య గారు ఉమ్మడిలో చేసినవి స్పష్టంగా తెలియపరచాను. ఆ విషయంలోకి యిప్పుడు పోను. ఈ పరిస్థితి ప్రతి ప్రాంతంలోను ఉంది. ఇది ఎంతవరకు నిజమో

నిరారణ చేయాలి. అధికారులను బదిలీ చేస్తామని చెదిరిస్తున్నారు. అక్కినిపేరిష
నుకు సంబంధించి ఒక ఎంక్వైరీ కమిటీని వేయాలి. కేరళ ప్రభుత్వంలో చూస్తే
అక్కడ worst enemy of Kerala Government కేరళ ప్రభుత్వం
judiciary tamper చేశారని గాని. యూనివర్సిటీ స్వచ్ఛమైనా tamper చేశా
రనిగాని లేదు. ఈ రాష్ట్రంలో అటువంటి అనుమానాలకు అపోహలకు భారణం
ఉనవలసింది. ఇది ఎంతవరకు నిజమో నేను ఎస్టాబ్లిష్ చేయుటకు అధికారాలు లేవు
గాని అనుమానాలు ఉన్నవి. ఇటువంటి అనుమానం ఉండటం సరైన పద్ధతిరారు.
Sovereign Democratic Republic of India జరుగుతున్నప్పుడు దేశా
క్రమికి వ్యతిరేకముగా బలములో ఉన్న అధికారపార్టీ స్వచ్ఛమైనప్పుడు,
యా ప్రభుత్వము ప్రజా స్వామ్యమునకు వ్యతిరేకముగా నడుస్తున్నదని మేము
రిపబ్లిక్ ప్రెసిడెంటుకు తెలియజరచి ఆంధోళన చేయవలసిన పద్ధతి ఏర్పడు తుందని
మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. కోదండరామయ్య (పోలవరము): అద్యక్ష, ఆర్థికమంత్రిగారి
బడ్జెటు ప్రసంగమును నేను బలపరుస్తున్నాను. అయితే దీనిలో పెద విశేషాలు ఏమీ
లేవు ఇది చాల balanced budget అని చెప్పడానికి ఏమీ సందేహము లేదు.
ముఖ్యంగా పంతానం కమిటీవారీయొక్క రిపోర్టునుబట్టి సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారి
యొక్క గొంతు, రాష్ట్రములకు రావడం మూలాన, రాష్ట్రాలన్నిటిలో యీ
బడ్జెట్టు balanced గా ఉండడానికి ఎక్కడ అవకాశం కలిగింది. కొత్తపన్నులు
లేకుండా, చాలా small savings ఓవ ఆధారపడి, మనమునుకున్న deficit,
Pay Committee recommendation వల్ల వచ్చే deficit నూడా కలుపు
కొని, కొత్తపన్నులు లేకుండా ఈ బడ్జెటును తయారు చేసినందుకు వారిని అభినం
దించవలసి యుంటుంది.

అంభో ప్రభుత్వం ఎక్కువ రాయలసీమను అభివృద్ధిలోకి తీసుకువచ్చింది.
ఇప్పుడు ఎక్కువ తెలంగాణాను అభివృద్ధిలోకి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం
చేస్తోంది దానికి నా అభినందనలు తెలియజరుస్తున్నాను. అయితే నేను వివరించే
మెట్టతాలూకాలు, విజన్లతాలూకాల విషయమై ప్రత్యేకదృష్టితో స్వచ్ఛమారింది పైకి
తీసుకురావలసిన అగత్యం ఉన్నది. ఆ ప్రదేశాలలో నివసించేవారు చాల వెనకబడి
ఉన్నారు. వారిని అభివృద్ధిలోకి తీసుకురావడానికి ఈ ప్రభుత్వం ఎక్కువ ప్రయత్నం
చేయాలి. మిగతా కోస్తా జిల్లాలకు యిందులో విశేషంగా బియ్యం ఉన్నట్లు, అమ
కోవడంలేదు మామూలుగా ఉండే expenditure తప్ప. పెద్ద ప్రాజెక్టు, గావి,
Industrial Centres గావి, Minor irrigation projects గావి ఏమీ కన్న
వదులులేదు. ఇప్పుడే తెలంగాణాను ప్రయోజనకారిగా చేస్తున్నందుకు సంతోషం.
దోదావరి నదికి పోవంపూరు ఇప్పుడవల్లి పద్ద ప్రాజెక్టు కట్టితే మేము చాలా సంక్షోభి

స్తాము దానివల్ల ఈ ప్రాంతాలకు ఎక్కువ ఉపయోగం ఉంటుంది. Multi-purpose scheme క్రింద అయితే యింకా ఎక్కువ లాభదాయకంగా ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

గోదావరి నదికి అపరాశాన్ద్విబట్టి పోలవరంపెద్ద barrage కట్టితే ఉపయోగ కరంకా ఉంటుంది. చిన్న చిన్న వాటికి చేపేదానికంటే, గోదావరినదికి ఏదయినా కట్టితేనే అహార సమస్య తీరడానికి వీలుంటుంది.

మెట్టతాలూకాలో చిన్న చిన్న నదులు ఉన్నవి. నా నియోజకవర్గంలో కొవ్వొత్త కాలువ, కల్లెరు, మైలేరు ఉన్నవి. వాటిమీద కూడ ప్రాజెక్టు కట్టవలసిన అగత్యం ఉన్నది. అవికూడ తప్పకుండా తీసుకోవాలి

Minor Irrigation Works — పెద్ద పెద్ద చెరువులు, కొండవాగులు ఉన్నవి. గోదావరి pumping scheme ఉన్నది. మా నూటల పంపింగ్ స్కీము వంటి స్కీము ఏర్పాటు చేస్తే ఎక్కువ ఆదాయం రావడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఎక్కువ డబ్బుకూడ ఖర్చుపెట్ట నవసరంలేదు తొలిగడ్ల పంపింగ్ స్కీములాంటిది కాదు. వాడవర్గి నుంచి పోలవరం దాకా electricity connection కలిపితే చాలా లాభదాయకంగా ఉంటుంది. ఆ గ్రామాల వారే ఖర్చు పెడతారు. గవర్నమెంటువారు స్తంభాలువేసి electricity connect చేసేందుకు డబ్బు ఖర్చు పెట్టితే చాలు: స్వల్పసౌముతో ఎక్కువ ఆహారోత్పత్తి జరగడానికి, దానిమీద ఆదాయం రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

ముఖ్యంగా పోలవరంపెద్ద రిరి లక్షలు ఖర్చుచేసి యేటిగట్టు ఎత్తుచేస్తారన్నారు. పోలవరముకు ring bund లేదని ఎవరో చెప్పారని అనడం మంచిదికాదు. మన ప్రభుత్వమే చేస్తే బాగుంటుంది. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు చేయక తప్పదు. ప్రజలకోరిక ప్రభుత్వం మన్నించవలసి యుంటుంది. ఆక్కడ ring bund ఏర్పాటు చేయవలసిన అగత్యం ఉన్నదని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను.

అహారసమస్య పరిష్కారము కావాలంటే, ఎలక్ట్రిసిటీ అభివృద్ధి చేయాలి. మా ప్రాంతములో ఎలక్ట్రిసిటీ లేదు. మా ప్రాంతము మెట్టప్రాంతము. కొవ్వొత్త, పోలవరము, చింతలపూడి, తిరుపూరు, చోడవరము, ఎల్లవరము, పెద్దాపురము లాంటి సెక్టి థాటాకాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ ఇచ్చినట్లయితే, నూతులనుండి వాటర్ పంపు చేసుకొని పంటలు పండించటానికి అవకాశం ఉంటుంది. మా ప్రాంతానికి ఎలక్ట్రిసిటీ ఇస్తే, నూతులనుండి నీరు తోడుకొని, అదికాహారోత్పత్తి సాధించటానికి వీలువుతుంది. మా కొవ్వొత్తతాలూకా పోలవరం గ్రామములో సుమారు 40 లక్షల రూపాయలు పొగాకు వల్ల పెంట్రీల్ గవర్నమెంట్ కు వస్తున్నది. ఈ ఒక్క గ్రామంలోనే అంత డబ్బు వస్తున్నది. అట్లే భిధంగా ప్రతి గ్రామానికి తగినంత ఎలక్ట్రి

నిటి ఇచ్చి నూతులనుండి వాటర్ పంప్ చేసుకొనుటకు అవకాశం కలుగజేస్తే, మన రాష్ట్రంలో నిశేషమైన డబ్బు రాపటానికి వీలుండుంది. ముఖ్యంగా మా ఏజన్సీ ప్రాంతంలో ఆహారసమస్య చాలా జాస్తిగా ఉన్నది. అక్కడ కిరుపు ఉన్నది. ఆ ఏజన్సీ ప్రాంతంలోని జనం ఏమి తింటున్నారో, ఏమి చేస్తున్నారో, ఒకమాటు యీ శాసనసభ ఎప్పుడయినా దయయుంచి ఒకమాటు అక్కడవేస్తే (అలాంటి అవకాశం లేదనుకోండి :) తెలుస్తుంది, ఆ ఏజన్సీ ప్రజలు రాము పుట్టిన తర్వాత ఎప్పుడైనా తాము కట్టుకున్న గోచిగుడ్డ ఉరుకు కున్నారో లేదో, తలకు నూనె వ్రాసుకున్నారో లేదో; గంజిలో ఉప్పువేసికొని తాగారో లేదో మనం గమనించవలసి ఉన్నది. వారిని ఆభివృద్ధిలోకి తీసుకురావటానికి బ్రియిబల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు ఉన్నది కాని, ఆ డిపార్టుమెంటు అందించే సహాయం వారికి సక్రమంగా అందించలేదని నేను చునవిచేయటానికి చాలా విచారిస్తున్నాను. వారిని మనం అభివృద్ధిలోకి తీసుకు రావాలి. పెద్ద స్కీములు కాకపోయినా, చిన్న స్కీములయినా ప్రతి గ్రామంలో అమలుజరపాలి. తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి, విశాఖ, శ్రీకాకుళం జిల్లాల లోని ఏజన్సీప్రాంతాలలో మంచి సౌకర్యవంతమైన ప్రదేశాలు ఉన్నవి. అక్కడ చెరువులు, కొండవాగులు ఉన్నవి. మా ప్రాంతంలో కొడెంకొల్ల ఉన్నది. అక్కడి ప్రజలు రాతితో ఆ కాల్యపై కట్టి కట్టుకున్నారు. వారంతా రెండువేల రూపాయలతో కట్టుకొన్నారు. అక్కడికు ఇంజనీరుగారిని తీసుకువెళ్ళి చూపిస్తే, అది పదిహేనువేల రూపాయలతో అవుతుందని అన్నారు. 15 వేలతో అయ్యే పనిని అక్కడి ప్రజలు రెండువేలతో కట్టుకొన్నారు. అక్కడ ప్రతిగ్రామంలో ఇటువంటి చిన్నస్కీములు అమలుజరిపితే వారు ఆహారదాన్యాలు పండించుకోగలరు. ఆహారం పండించడమే కాదు, ఆహారం పోకుండా చూడాలి. ఏజన్సీప్రాంతంలో ఎంత దోపిడీ పదానం ఉన్నదో చెప్పటానికి తరంకాదు. విశాఖవట్నుం. శ్రీకాకుళం జిల్లాలలో మార్కెటింగ్ సొసైటీలు పెట్టారు. అక్కడ వాటిని నెమ్మది నెమ్మదిగా జరుపుకున్నారు. ఏ గ్రామానికి ఆ గ్రామంలో ఒక్కొక్క చిన్నస్కీమును ఏర్పాటుచేసి అమలుజరపాలి. వారు పండించే దాన్యం వారివద్దనే ఉంచుకొని, వాళ్ళ వ్యవహారం వాళ్ళే చేసుకొనే అట్లుగా సహాయం చేయుటకు కొంతమంది మనుష్యులను ఏర్పాటుచేయాలి. అవిధంగా మనము బడ్జెటును తయారుచేయాలిగాని, ఎప్పుడో 18 వ సెంచరీనాటి బడ్జెటును తయారుచేసి, ఊరికే లెక్కలు వేసి పెద్ద పుస్తకము ఇవ్వటము కాదు. ప్రతి గ్రామంలో జరగవలసిన స్కీములకు కావలసిన డబ్బును కేటాయిస్తూ ఇకముందైనా అటువంటి బడ్జెటును తయారుచేయాలని కోరుతూ ఆర్థికమంత్రిగారి ఉపన్యాసాన్ని బలపరుస్తూ, ముగిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : రేపు ఉదయము ఎనిమిదిన్నర గంటలకు సమావేశ మవుదాము.

*The House then adjourned till Half Past Eight
of the clock on Wednesday, the 25th February 1959.*